

31/598 వ్రతి దిన మువ్ర కటిం వఁ బడు ను

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

నంపుటము ౧౬
Vol. 16

చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ డిసెంబరు 21-వ తేది శుక్రవారము

No. 219

శ్రీ విభవనామ సంవత్సర మార్గశీరమాన శుద్ధ నవమి

నందిక ౨౧౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పతారితే నేలకునేలు
తొగ్గతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల
కాపును. పాఝ్యపునొప్పుల కారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బెలుకుల క్షేదించును.
కాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును.
తురకను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
డలన శరీరమండలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విడేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్నివిధములకు
నొప్పులకు నంజవివంటిది.

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన

తొనము గలుగదు.

తక్కువ డబ్బితో నహా నీసా 1-కి 0-10-0

డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింటి ముఖ్యముగా నుండవలసినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 రంబు శెట్టిపేటి, మృదాన
శివ

102 ఫేరి 'డ్యు, ఫోర్టు, బొంబాయి

ఇం డి యా గ వ ర్న మెం టు వా రి

పో స్టు ఆ ఫీ సు క్యాష్ సర్టి ఫి కే ట్లు

యిపుడు రు 8. యిచ్చినవారికి 5 వత్సరములతరువాత

రు 10. యివ్వబడును.

అనగా 100 కి రు 4-8-0 వంతున కాంపాండువడ్డీ దొరకును.

దీనిపైన ఆదాయముపన్ను చెల్లించ నవసరములేదు. కోరినవారికి ఒకవత్సర మైనపిమ్మట వడ్డీతో
నహా రూపాయలు తిరిగి యిచ్చి వేయబడును.

ఒక్కొక్కరు రు 10,000. లకు మించకుండ

సర్టిఫికేట్లను కొనవచ్చును

క్యాష్ సర్టిఫికేట్ పద్ధతి నవలంబింపుడు. ప్రతిమానమును కొంతడబ్బును నిలువచేసుకొనుడు.

1926 సం॥ ఏప్రిల్ 1 వ తేదిలోగా మీరు క్యాష్ సర్టిఫికేట్ ను కొనినయెడల, 5 వత్సరముల అనంతరము మీరు దానిని మార్చ నవసరము
లేదు. మరి 5 వత్సరములవరకు నుంచినచో రు 10. కు బదులు రు 13. మీకు యివ్వబడును, ఈ లోపుగా రొక్కము కావలయునని కోరువారికి వడ్డీతో
నహా రూపాయలు తిరిగి యిచ్చి వేయబడును. వివరములకు యేపొస్టు ఆఫీసునందైనను అడిగి తెలుసుకొనవచ్చును.

ఇది వరకు మా వద్ద బేరము చేసిన

5021

జాతంబులకు లభ్యమైనది మాత్రమే గాక, 6 వేలదే ఆర్డరులను పంపుటయే మానముకము. ఇది ప్రజల నిద్రాసము. మేలైన అసలు పుష్కరాగము నగలు కావలసినవా రందరను చూచిన విలాసమునకు దయచేయ గోరెదము లేక ఉత్తరము వ్రాసిన పంపబడును.

జ్యోతిషశాస్త్రము

96, వరదామూర్తి యన్యూ

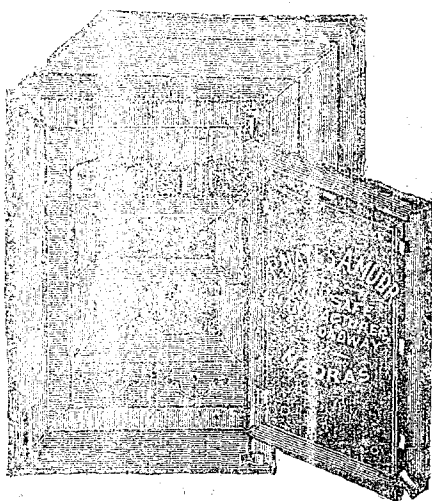
జలగం ను బ్రహ్మణ్యం నాయుడు అందు కో, 1610

మద్రాసు, పోస్టాం:- చైనాబాబురోడ్డు (పూలలంగడికి ఎదుట) మద్రాసు.

నర నము

దృ ధమైనది

న మ్మక మైనది

ఇప్పటి మోస్తక ప్రకారము బాగుగా తయారచేయబడిన ఇనుప పెట్టెలు ఈ దినన తెలుపుబడినవారైన అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయ్యును.

బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆఫరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినది 1429

పి. న లే శ మొ ద లి యార్, ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాప్తేటరు, 59, బ్రాడ్వే, మదరాసు. నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు.

ఐరన్ అండు ప్లాన్ ఫౌండర్లు

అయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగు నవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువారు. రైస్ మిల్లుకు కావలసిన

సిలండర్లు, సాప్లింగు నట్లు పరస్పరముగా యివ్వబడును. ఈ బ్యా రాయ్ పిల్లెడి, పెద్ద బాయ్ కన్ పేట మద్రాసు. మెషిన్ జలకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు ఆర్డరుయచ్చిన తయారచేయివ్వబడును.

ఉత్తరములు వ్రాసిన బరులు వ్రాయబడును.

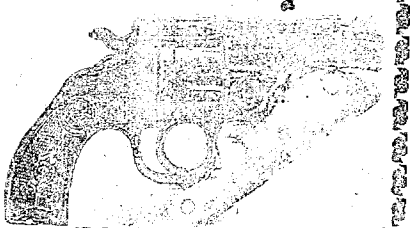
అంటుకోగ సంబంధమైన చర్మ వ్యాధుల పోగొట్టుట కేర్పరచ బడిన దినములచే తయారైన నిర్మలమైన కార్బాలిక్ సబ్బు కుప్రమొనర్చుటయందు శ్రేష్ఠ మైనది. అంటు సంబంధమైన వ్యాధులను ఆటంకపరచును. దేహములకు కుప్రపరచి ఆ రోగ్యమును కలిగించును. వైద్య శాస్త్రజ్ఞులచే అమోఘమైనందున మెడికల్ అని పేరుచేర్చబడినది. గడ్డ విక్రయించెట్టర్ వారిచే తయారుకాబడినది.

4875

ఆల్ ఫ్రె డ్ డబ్ల్యూ బ్రాక్

పోస్టు బాక్సు, 375, బొంబాయి.

జింటిసార్ ముతో బా తుమో కుప్రసిద్ధమగు కంపెనీవారిచే చేయబడినది.

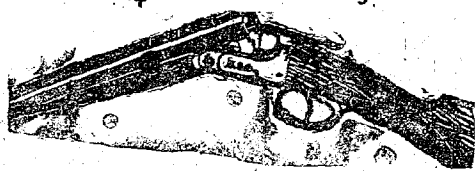
ధ ర లు

నరనము.

కృ ట్ లాగు ఉచితము.

జానానిధములగు రివాల్యర్లు ఆరు లేక ఐదుతోటాలు యొక్కనవి.

[ఫాసికము ౧౦౬౩౩ సం.]

బాక్సు 3౨, 3౩, 3౬ అంగుళములతో కొరకును. చిన్నది కేబుల్ పెట్టుకో గలిగినవికూడ కొరకును. (3063) యం. వి. రామానుజం శెట్టి అందు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

వనోషధి శబ్దార్థనిధుండువు.

మూలకములకు 85000 సంస్కృతకేర్పములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలికోలైండు నెల రు 3-4-0 లా భవవర్షి విక ఇందు ను స్త్రునిజములు కుదిచేసి భస్మములుచేయు యాగాని ఆయుర్వేదవిధానములుగలవు. తుల 1-5 రు 800 కిమ్మటగల భస్మముకూడ గలవు. క్యాలికోలైండు నెల రు 2-0-0 రెడ్డి సో ద రు లు, రాయవరము. గోదావరి.

మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గంభీర శ్రీ. మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రసిద్ధులైన ముఖ్యముగా వ్రాసినది. 91౬ పేజీలు } ధర రు 2 8 }
మొదట కార్పొరేషన్ ఫాదర్ వైలు కాగితములు } పోస్టు భర్తీలు వత్తెకము.
తొమ్మిది భర్తీలు వత్తెకము } 7, తిలక శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

కానాల్ తాలూకా దుష్పరిపాలక

(నిబంధించివారణ)

నిబంధించి వుత్తరమునవరించి మానుకోట దుష్పరి తాలూకాదారుగా (పబ్లికల్ టెక్నరుగా) మా తాలూకా ముఖ్య (గామముగు పరిశేలకు విచ్చేసి తోకల్ యెంక్వైరీ చేసుకొని బెల్లెరని సేను యిదే పత్రికయందు ౩0-౧1-1927 తేదీన ప్రచురించుటయిది. ప్రజలు వారిమందర నిశేషముకొన్న వాక్కులను చూచినచో జాగీరు ప్రభుత్వాధికారులు ప్రజలను యెట్టి హింసలను బెట్టికో, యెట్టి దుండు, ఖైదులు గానించినో బోధపడగలదు.

లోకల్ యెంక్వైరీజరిగి సంవత్సరమునకు పైగావైదది. పబ్లికల్ టెక్నరుగారు పైకి రిపోర్టుకూడా పంపించుటయిది. ఇదంతయును జరిగినమీదట కూడ జాగీరువారి దుండగములను విచారింతులకు కమిషన్ యేర్పాటు గానింపబడలేదు. తోకల్ యెంక్వైరీ పంపింపున ప్రజలు, జాగీరు ప్రభుత్వాధికారులు చేయు దౌర్జన్యములను మేము భీతావహులమై యున్నామని యు, మీరు లోకల్ యెంక్వైరీకొరకు వచ్చుటవలన యిచ్చు టి యధికారులు జాగరూకులై తమకెట్టి మూలరాకులు క నుండుటకు రికార్డు విషయములోనున్న, తదితరవిషయములలోనున్న పట్టుబాటులేసి తగు కట్టుబట్టుముగ నుండునట్లు ఆవకాశము యిచ్చినవారే యగుచున్నారనియు, మీరిచ్చటనుండి కాలుకద పినవెంటనే జాగీరు ప్రభుత్వాధికారులు మామీద మరింత యాగ్రహణకులై మున్ముఖికబాధల బెట్టెదరనియు, త్వరతో కమిషన్ యేర్పడి జాగీరు అధికారులను పదవులనుండి తొలగించి సక్రమమైన విచారణ జరిపిననేగాని ప్రస్తుతావస్థలో తొలగినరనియు, ఆలసించినచో కేసు యజుభారము, మాయం దుండనేరదనియు, కలెక్టరుగారిలో మనవిజేసియుంటిది. ఇంత మొలబెట్టుకొనియున్నను యెట్టి విచారణ జరపక తగని యాలస్యము గానించిన విధము జూడ యెటువంటివారికి యాశ్చర్యము కలగక మానదు.

టస్కరుదొరగారిలో మొలబ

వనులు చురుకుగ జరిగిననేకాని ప్రజలకు న్యాయము కలగనేరదను సంగతి వ్రాయ సాహించినందులకు తమియు గాత! ఇట్టి యసమగ్రపు రాజకీయ వ్యవహారాన్ని నేకముచే ప్రజలు జాగీరు ప్రభుత్వాధికారుల కడగండ్లపాలై దిక్కులేని కాబకములనలె గొట్టుకొనియెదరని వ్రాయ చింతిల్లుచున్నాను. ప్రజలు పబ్లికల్ టెక్నరుగారిలో తమ కష్టములను మనవిజేసికొన్నాదాదిగ యిప్పటివరకును జాగీరు ప్రభుత్వాధికారులు వారి మీద ననేక న్యాయములను కల్పించి యనేక హింసలను బెట్టుచున్నార. ప్రజలను ఎటులనైనను నిర్బంధించి తమవరకులకు వాదంబరచునట్లేకముతో యిట్లుజేయుచున్నారని సేనువ్రాయ నవసరము లేదు. జాగీరుకోర్టులలో తమ కెంతమాత్రమును న్యాయముకలగ నేరదను తలంపుతో తమకేసులను భాల్సా కోర్టులకు ప్రాసనపరచేయుచుగలందులకు పైకోర్టులలో ప్రజలు పెట్టుకొన్న పిటిషనులే కానాల్ తాలూకాలో యంత కంటకు పెరిగిపోవుచున్న దౌర్జన్యమును వివరపరచగలవు. ఇప్పుడు జాగీరు అధికారులమీద లేబడిన న్యాయమునకు సంబంధించిన అందరి యర్థి దార్లమీదను జాగీరుకోర్టులలో యేనియో కేసులు కల్పించబడినవి. ప్రజలకు విక్రమములగు ధనవ్యయము కలుగుచున్నది. మానధనములకు సంబంధించిన యెట్టి విషయములలో యాదాధలకు ప్రజలను యావత్కాలమునందు రక్షించుట సర్కారువారి విధియైయున్నది. కాన యిప్పటికైనను న్యాయమూర్తులగు టస్కరుదొరగారు త్వరతో మా తాలూకాకు విచ్చేసియో లేక కమిషనుక్వారా విచారింపియో యీ వివరజలకు కా ఫాదరన్నచో ననేక దుర్మతులసామయ్యెదరని యిందుములముగా వారికి వనవిజేసుకొనడమైనది.

మాదిరాజు జనార్దనరావు.

Best Plants & Fresh Seeds !!

Salem Mango Grafts Rs.80 per 100 Guavy and Pomegranates Rs. 6 per dozen. Pomaleo Orange and Lime Rs. 9 per dozen Roses & best coloured Crotons Rs. 6 per doz. English Vegetable & Flower Seeds, 20 Sample pkts. Rs. 2 each per 10 Sample pkts. Rs. 1-4 each INDIAN VEGETABLE SEEDS BIG PKTS. 20 Rs. 2 Apply for 1928 English & Telugu Catalogue to:- S. K. I. ABDUL RAHIMAN, Nursery, Salem 4994

అనుబంధములు

నాసత్యాన్వేషణము

మహాత్మాని స్వీయచరిత్ర

3వ భాగము. 35 వ ప్రకరణము

వంజాయిలో జరిగిన ఆక్రమణల కన్నీటిని, పర్ మె కేట ఓడ్యుయరగారు శాపెననే బాధ్యతను మోపిరి. వంజాయి లో ప్రభుత్వమువారు సైనిక శాసనమును అమలులో పెట్టుటకు నేనే బాధ్యుడనని ఆగ్రహములను వంజాయియవకులుగూడ శాపెని నింపమోపిరి. నేను శాసనోల్లంఘనమును మానివేయుట గొప్ప తప్పనిగాను దానిని నేను కొనసాగించినచో జలియన్ వాలాబాగు బ్రిటన్ జరిగియుండువరియను వారు నిరారణగ చెప్పసాగిరి. నేను వంజాయి వెళ్లినచో నన్ను చంపివేసెద మనిమాడ కొందరు బెదిరించిరి.

నేనుచేసిన పనియం దెట్టితప్పును లేదనియు, విచేకపంతు లేవరును నేను తప్పుచేసితినిని భావింపజాలరనియు శాశ్వతముగ ముగియగలదు.

ఆదివరకు నేనెన్నడును వంజాయిని వెళ్లియుండలేదు. కావున వెంటనే ఆచటికిబోయి సిరిగతులను స్వయముగా చూడవలెనను అతురత నాక త్యధిక ముగ నుండెను. మొదట నన్నాహ్వానించిన దాని పత్తెపాలు, దాని కిమ్మా, పండిత రామభజదత్తవాడగిరి ర్మిపుతు చెరపాలలోనుంచ బడిరి. కాని వీరిని ఇతర నాయకులను దీర్ఘకాలము దొరతనము వారు చెలసాలలో నుంచరె శాశ్వతముగ ముందెను. నేను బొంబాయికివెళ్లినపుడెల్ల చాలవంశి వంజాయివచ్చి శాతో మాట్లాడుచుండిరి. నా కార్యకర్తలపము అత్యధికముగ నుండుట చే నేను చెప్పదుమాటలను వారికిగూడ నేను దైర్యమును కలిగించుచుండిని.

నే నెన్నిసార్లు రాజప్రతినిధికి వ్రాసినను “విజయము ముగాడు” అనియే అతడు శాశ్వత వ్రాయుచుండెను. అందువలన చాలకాలమువరకును నా ప్రయాణము సాగలేదు.

వంజాయిదొరతనమువారి చర్యలనుగూర్చి విచారణచేయుటకు హంటరుసంఘము నియమింపబడినది దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. దీనిబంధు ఆంధ్రానుగారుకూడ ఆసమయమునకు వంజాయి వెళ్లియుండిరి. సైనిక శాసనముక్రింద జరుపబడిన దురాగతములను గూర్చి ఆంధ్రానుగారు వ్రాసిన లేఖలు హ్యుదయమును ప్రకృలంఘనములయందును, ఆదివరకు ప్రతికూలగా ప్రకటింపబడిన ఘోరములకంటె అత్యధికములగు దారుణములే జరిగినవని యీ లేఖలవలన నేను తెలిసికొగలిగితిని. తరలము బయలుదేరి రావలెనని ఆంధ్రానుగారు బలవంత పెట్టుచు వ్రాయుచుండిరి. వెంటనే వంజాయికు వెళ్లవలెనని వండిత మాలవ్యాగారు తంలి వార్తలను వంతుచుండిరి. నేను మరల రాజప్రతినిధికి తంలివార్తలను పంపితిని. అక్టోబరు 17 తేదీ దాటిన పిమ్మట వెళ్లవచ్చునని అతడు నాకు తెలిపి తంలివార్త పంపెను.

లాహోరు రైలుస్టేషనులో నేను బండికిగిరినపుడు నాకంటబడిన దృశ్యమును నేను బ్రతికియున్నంతకాలమును మరువజాలను, స్టేషను ప్లాటుఫారమునందలిను లక్షలకొలది ప్రజలు నిండియుండిరి. చిరకాలముక్రిందట దూరదేశమునకు పోయిన ప్రియసోదకులు మరలవత్తురని తెలిసినపుడు ప్రేమగల అన్నదమ్ములకు యెట్టి ఆతురతయందునో అట్టియాతురతతో నన్ను చూచుటకు లాహోరు పోయె ఆ బాలో పోలసును రైలుస్టేషనునకు వచ్చి యుండిరి. వారి సంతోషము విన్నుముట్టుచుండెను. వండిత రామభజదత్తగారి బంగాళాలో నాకు బసయేర్పరపబడెను. నా కారిధ్యము సోనంగభారమునంతయును ఆయన భార్యయగు శ్రీమతి సరళాదేవిగారి పోషించి, వారింటనున్న రోజులలో అతి యొక్క యాత్నాఫలముగనే పరిణమించినది.

వంజాయిలోని ప్రధాన నాయకులందరను కారాగృహముందుంటుచే వండిత మదనమోహనుమాలవ్య, వండిత మోతిలాల్ నెహ్రూ, స్వామిశ్రద్ధాసందగార్లు అలోటును చక్కగ పూర్తిచేసి స్వామిజీ, మాలవ్యాజీని నేను ఆదివరకే యెటుల చూడగాని నెహ్రూగారితో నోవును మాత్రమే అధికముగవరిచుచును గలిగినది. కారాగృహమునకు పోక విగిలియున్న వంజాయి నాయకులు గూడ నన్నధికముగ ప్రేమతో శాదరించిరి.

హంటరు సంఘమువారియెదుట సాక్ష్యమొసగగూడదని మే మందర ముపుడు నిశ్చయించిన విషయము ఇప్పుడు చరిత్రాత్మకమే యైనది. అందులకు కారణములుకూడ అప్పుడే ప్రకటింపబడిన గాన వాని నిపుడు మరల వివరించుట అనవసరము. అటుల హంటరు సంఘమును బహిష్కరించుటకు మేముపుడు నిశ్చయించుట చాలయచితునియే నేనిప్పటికి గూడ నమ్ముచున్నాను.

ఈరీతిగా మేము హంటరు సంఘమును బహిష్కరించుటకు కాంగ్రెసుకు నడుమన ప్రత్యేకముగ విచారణచేయుటకు

వెల
8 అణాలు

బింబదర్శని

వెల
8 అణాలు

ఆర్టిస్టు, ఫోటోగ్రాఫర్ & ప్రాసెస్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ ఆఫ్ టేటర్ నగు
ఎక. గోపాల్ నాయునిచే రచియింపబడినది
ముద్రణాలయమునకు ఉపయోగించు

135
పుటలు గలది

ప్రాసెస్ లైక్ బ్యాకులను

చిత్రములు గలది

1. ఫోటో తెలిసి క్యేమిరా యున్నవారికి ఫోటో పద్ధతితోను

2. ఫోటో తెలిసి క్యేమిరా లేనివారికి ప్లేయర్ టైప్ పద్ధతితోను

3. ఫోటో తెలియని చిత్రకారునికి సిరాభేద ట్రాన్స్ ఫర్ పద్ధతితోను

4. ఫోటోయు చిత్రలేఖనమును తెలియనివారికి లిఖించిన లేక ముద్రించిన చిత్రముచేత రివర్ సింగ్ పద్ధతితోను

సులభముగా చేయదెలుపును.

చిరునామ: ఎక. గోపాల్ నాయుడు, అర్టిస్టు. 18, రామానుజస్వామి వీధి, సామలూరుపేట, మద్రాసు.

మేముక ఆనధికారసంఘమును నియమింపవలసిన అవశ్యకత కలిగినది. వండిత మోతిలాల్ నెహ్రూ, దేశబంధు దాను, ఆ బ్యాన్ తయార్చి, ఎం. ఆర్. జయకర్ గార్లును నేనును విచారణ సంఘమున పభ్యులగనుండవలెనని వండిత మాలవ్యాగారే నియమించిరి చెప్పదగినది. మేము విడిపోయి వేరువేరువోట్ల ఏక కాలమున విచారణము జరిపితిమి. సంఘము యొక్క ప్రధాన బాధ్యత శాపెననే వేయబడెను. అందువలన హెచ్చు స్థలములలో విచారణచేయుటకు గూడ నాకే అవకాశముకలిగినది. వంజాయి గ్రామములను, వంజాయి ప్రజలను నేను బాగుగ పరిశీలించగలిగితిని.

ఈవిచారణలో అచటిశ్రీలలోగూడ నాకు చాల పరిచయముగలిగినది. చిరకాలమిత్రుని ఆసరియ రీతికే వారు నన్ను ఆదరింపసాగిరి. ప్రతిస్థలమునందును వేలకొలది శ్రీలు నాకడకు వచ్చి నూలకట్టలను రానులక్రింద నామందు వడవైచుచుండిరి. వంజాయిలో ఖద్దరుపని బాగుగ జరుగగలదను విషయమునుగూడ నే నపుడు తెలుసుకొనగలిగితిని.

విచారణ జరిగినకొలదియూ దొరతనమువారి కారిత్యమును ఉద్యోగుల నిరంకుశత్వమును గూర్చిన వార్తలు నాకత్యధికముగ తెలియవచ్చుటచే నాకు మనస్తాపము చాల అధికముయ్యెను. వి రో పా మ హా స ం గ్రా మ కాలమున బ్రిటిషువారి సహాయార్థము మిక్కిలి హెచ్చు మంశి సైన్యముల పంపగలిగిన వంజాయి ఖాతలు ఇట్టి దారుణములు జరుగుచుండగా యెటుల విన్నకుండగలిగిరి? అశుభవిషయమును గూర్చిన ఆశ్చర్యము శాశ్వతమైనది తొలగలేదు.

మా సంఘ నివేదికను తయారు చేయునట్టి పనికూడ నాకే నిధింపబడెను. ఆ రోజులలో వంజాయిలో జరిగిన దారుణములనుగూర్చి తెలిసికొనగోరువారు ఆనివేదికను ముఖ్యముగా జరువగోరెదను. దానితో ఆదికయోక్తి ఆపంకయెనలేదు. కేవలము సాక్ష్యమునుబట్టియే అది వ్రాయబడెను. అప్పుడేయబడిన సాక్ష్యములో మిక్కిలి కొద్దిభాగము మాత్రమే నివేదికలో ప్రకటింపబడెను. నిజముకాదేమో అను సంశయమునకు ఎడమియగుల విషయము దానిలో నొక్కటియును లేదు. కేవలము పత్తెములగు విషయములే దానియందుకలవు. దానితో తెలుపబడిన విషయములలో నొక్కటియైన నపత్తెమరి నేటివరకును యెవరును ఋజువుచేసియుండ లేదు. తమ అధికారమును నిలుపుకొనుటకు బ్రిటిషు దొరతనమువారు యెట్టి దారుణకారతక కృత్యములనైన చేయుటకు జంకరను విషయము దానిని చూపుటవలన విడితముకాగలదు.

(ఎంగుయిండియా, 18-12-28)

“సిల్క్ మంట్రి మజిల్స్”
దొరలు ప్రీతిగా వాడెదరు. అన్ని కాలములలోను వాడదగినది. కాంటో తాను 12 గజములు. 6 పెద్ద కమిజు లగును. రూ. 7-8-0. ఆరు కమిజులు 15 అంగుళములు మెడకొలత జనితనమైనవి. పెట్టె రూ. 9-0-0. వట్టుకమిజులు 8 గ పెట్టె మీద అంపిన కొలతకకారం అనున్నవి రూ. 9-0-0. కక్రరలేనివో ఖరీదు తిరిగి అంపెదను. ఈధర 80 రోజులే. 5288-2 గుప్తా అందు కో., చిత్రాకోల్ సిటీ.

ఆఫ్ గను విప్లవము

జలాలాబాదువద్ద విప్లవకారుల ఓటమి

ఆఫ్ గను ప్రతిఘటలు అనత్యవార్తలను ఖండించుట
లాహోరు, డిశం. 18:— ఆఫ్ గను సేనలకును పిశ్వారి విప్లవకారులకును జలాలాబాదువద్ద యుద్ధము జరిగెనని మిలాపు ప్రతిక తాల్మిలిలేఖి చెప్పుచున్నాడు. విప్లవకారులు ఆపుకమునకు నివృంజించ యిచ్చించుచుండగా, ప్రభుత్వసైన్యము వారి నెదుర్కొని చిరుగగొట్టెను. ఈతోపుగ సంధియైత్తుములుగూడ జరుగుచున్నవి. (ఫీ ప్రెస్.)

బ్రిటిషువిమాన మొకటి ఆఫ్ గనుదేశమునై ఎగురుచుండగ కాబూలుచేరువను శిగువనుండి ఒకకుటాకి కాల్యబడుటచే బలవంతముగ నేలకు దిగవలసినవైచు. ఈవిమానము బ్రిటిషురాయ బారిష్టరునుకు సం దేశ ము తెచ్చుచుండెననియు, అందున్న యిదవుకు నురక్షితముగ నేలకు దిగియున్నారనియు, వేరొకవిమానమువోయియూది దీర్ఘకాలంపెను. కెల్లూ కాండోరు, కాబూలులమధ్య తంలివార్తయే చెడలేదు. యుద్ధము జలాలాబాదు చేరువనే జరుగుచున్నది. విప్లవకారులు రెండుశిబిరములను ఆయుధసహితమైనవి ఆక్రమించుకొని ముందునకుబోవుటకు వేదియున్నారని వార్తలు వచ్చుచున్నవి.

హదావిడివార్తలనత్యమునుట
ఆఫ్ గనుసామనునందలి క్రసానాననుగూర్చి క్రమరమునందున్న వార్తలనత్యము రూఢిగావని డిల్లీలోనున్న ఆఫ్ గను ప్రతినిధి చెప్పుచున్నాడు.

బొంబాయిలోనున్న ఆఫ్ గను ప్రతినిధిగూడ ఈవార్తలన్నియు అసత్యములనియు, పిశ్వారి జలాలాబాదు నివాసులు రాజాగారు నిర్ణయించిన నిర్బాధ సైనికశక్తిలకు విచ్యావరణమునకు అనుష్ఠులగుటచే సభతేసి ఆఫ్ గను ప్రభుత్వమువారితోరాయబారములు నడుపుచున్నారనియు, సంఘసంస్కర్త నియమమునకు విప్లవమునకు ఎట్టిసంబంధము లేదనియు, తనకు సరిగా కాబూలునుండి టహా వచ్చుచున్నదనియు తెలిపిరి. (ఫీ ప్రెస్.)

“వశీకర లేహ్యము”

శిర్యమును గట్టిపరచును, సింహముతో పోరాడగల కత్తి నిచ్చును. సంభోగమునకు కొంత వ్యవధినిచ్చును. రక్తము కుగ్రధరమును, గొడ్రాండ్లకు సంతానము కలిగించును, శ్రీపురుషులకు ఆనందము కలుగజేయును. హిమాలయపర్వత వనమాలికలు బంగారుతో చేయబడినవి. గుణములేదన్నవారికి డబ్బు వాచును అంపెదము. డబ్బా 80 గు. రు. 8 మాత్రమే. 5288
1 డాక్టర్ ఎ. ఎస్. మూర్తి, చిత్రాకోల్ సిటీ

కాలెట్టుగారి కేసు

నేరస్థునకు మూడేండ్ల కఠినశిక్ష విధింపబడెను

మేజస్ట్రేటుగారి రిమార్కులు

ఈ నెల 15 వ తేదీన రెండవ రాజధాని మేజస్ట్రేటు గారు కాలెట్టుగారిపై జరిపిన కేసును తీర్పుగావించిరి. నేర స్థుడగు కాలెట్టుగారికి మూడేండ్ల కఠిన శిక్ష విధింపబడెను. రూ. 500 జరిమానా, జరిమానా చెల్లించినపక్షమున మరి 6 మాసములు శిక్ష విధింపబడెను.

నేరస్థుడు గత సెప్టెంబరు 22 వ తేదీరాత్రి తనమోటారు బండిని ఆటాగ్రత్తగా నడిపించుటవలన, దారిలో పీనుగను మోయుచుండిన యిద్దరు మహమ్మదీయులు మరణించుటవలన, మరి నలుగురికి గాయములు కలుగుటవలన పట్టించెను.

ఈ కేసుపై మేజస్ట్రేటుగారు గావించిన తీర్పు నందు మూడు ప్రధానశిక్షలు విధింపబడెను. (1) మోటారుబండి నడుపుచుండిన నేరస్థుడే యీ ప్రమాదమునకు కార్యుడ; (2) అత డాసమయమున త్రాగియుండెనా, తి ఆతడు బండిని ఆటాగ్రత్తగా నడిపియుండెనా? తి కార్యుడనన్న సాక్ష్యము బట్టి మోటారుబండిని నడుపుచుండినవాడు నేరస్థు డొక్కడే మాత్ర మే యీ నిర్ణయమునకు వచ్చును. ప్రమాదము జరిగిన పిమ్మట 12 గంటల కాలము గడిచిన తరువాత గావించబడిన వైద్యపరీక్షవలన నేరస్థుడు త్రాగియుండెనని ఈజువు కాబడకపోయినను సార్థంబు ఆడెన్టీయూక్లయూ, ట్రాన్స్మిట్రీ వరయొక్కయూ, సాక్ష్యములవల్ల నేరస్థుడు మోటారుబండి నడుపుచుండినపుడు త్రాగియుండెననియే స్పష్టముగా ఈజుగుచున్నది.

మేజస్ట్రేటుగారు తమ తీర్పును ముగించుచు నిట్లనిరి:— “నేరస్థు డవరధియినయే వాడు రూఢిపడినది” వానిపై తే బడిన నేరములక్రిందనే వానికి శిక్ష విధింపుచున్నాను. నేరస్థుని చర్యలు ఈ కాలపు నాగరికశ్రవణములో జరుగ తగినవి కావు. ప్రజలయొక్క ప్రాణమానములకు నష్టకరమగు చర్యలను అణచివేయుటకు లా ఆర్డరులు విధింపబడుట మాత్రమేగాకండ ఆట్టి యతరాధులను పూర్తిగా బహిష్కరించుట సంఘము యొక్క విధియైయున్నది. పోర్టుస్టాఫ్ క్లబ్బు తన మర్యాద ప్రకారము కా పాడు కొన దలచుచో, యిట్టి యనివీతకరలను చేరదీయరాదు.

నేరస్థు డీవిషయమున ఇట్లుమక్రంద విధింపబడిన అత్యధిక శిక్ష నడధివింపవలెను. ఐ. పి. సి. 279 సెక్షన్ క్రింద 6 మాసముల కఠినశిక్ష, 387 సెక్షన్ క్రింద మరి 6 మాసముల కఠిన శిక్షలు 304 సెక్షన్ క్రింద మరి రెండేండ్ల కఠినశిక్ష, రూ. 500 ల జరిమానా, జరిమానా చెల్లించినచో మరి 6 మాసముల కఠినశిక్ష, శిక్షలను ఒకటి తరువాత నొకటి వక్షనగా నేరస్థు డనుభవింపవలెనని నేను తీర్పుగావించుచున్నాను.

జరిమానా : నూలుకాడుచో, అండాలో రూ. 200 చనిపోయిన మహిళాబుయొక్క భార్యకు చెల్లించబడవలెను. రూ. 100 లు : రుగ్గగొట్టబడిన తిక్కాబిడ్డ యజమానలకు లేదు (ప్రకారముగా పంచి పెట్టబడవలెను) రూ. 25 లు తిక్కాబిండి నీడునారికి రూ. 15 లు పీనుగునకుగట్టబడిన పాడెయొక్క మరావత్తులకు గాయములను పొందిన ముగ్గురు బ్యాండువాద్య గాండ్రకు ఒక్కొక్కరికి 10 రూప్యములను యివ్వబడవలెను.

WANTED.

A Superintendent of branches for Madras Presidency with Headquarters at Madras on a salary of 200—25—500—30—800. Preference will be given to those who have good Insurance Experience.

Apply to:—

B. NARASIMHAM,
Manager,
Venus Assurance Bank Ltd., DELHI.

శాస్త్రి న గ నే రి యా క్యూర్.

పురాతన తాళిపత్ర గ్రంథరాజములనుండి యీ ఔషధరాజము సిద్ధముచేయబడినది. ఇందలి వనమూలికలు భస్మములు అమూల్యములు ఆయురారోగ్య ప్రదములు రస విష గంధకములు ఈ పర మాషధమునకు ప్రత్యక్ష విరోధులు యోగ్యతా పత్రములు వేసవేలు! దీనికిసాటి యిదియే!

గనేరియా (బట్టంటు) తెలుపు ఎఱుపు పసుపు మొదలగు సెగరోగములకు (లొకోరియా) శ్రీకుసుమవ్యాధులకు బహిష్కృతములందు వచ్చునొప్పలకు అవి, యివి, యననేల నమస్త నుఖరోగములకు ఈ గనేరియా క్యూర్:—అనలైనదురాయి ఇచ్చావధ్యము. వివరములకు నేడే వ్రాయుడు. వెల సీసా 1 కి రు 3-0-0

చర్యవ్యాధులను రూపుమాపు
రాధాకృష్ణ తామరమందు 0-6-0 } ఖర్చులు క్రత్యేకము

V. S. SASTRY & Sons.,

Druggists and Chemists, Opticians, Tenali, (Guntur Dt.)

టవేటా సిల్క్ ఆంగోస్త్రిములు

టవేట సిల్క్ ఆంగోస్త్రిములు తెల్లగాను, నాజాకుగానుండును. నాలుగు ప్రక్కల కంచి అంచు గలది. ప్రతిదినము ఉతికినను చెడదు. చలవచేసిన కొలది ఇళ పళమును నాజాకు మెచ్చును. మొదటి దభా వచ్చినవన్నియు అతి త్వరలో విక్రయమైనవి. యిప్పుడే నూతనముగా తిరిగి తెప్పించబడినవి. అశాధంగము గలుగుకుండుటకై త్వరలో వీటినికొనుడు. బయట పూరులకు వి. పి. గా పంపబడును. 6 మూరలు నిడివి + 44" అంచు, వెడల్పు గలది. ధర రు. 9-8-0.

K. S. MUTHIAH & Co., Post Box No. 99, Madras.

జిందూ పార్తమ్యాటికల్ వర్క్స్ లిమిటెడ్.,

బొంబాయి.

గోదావరిజిల్లాలో, కొవ్వూరు, తణుకు, అత్తిలి, పెంటపాడు, భీమవరం, పాల కొల్లు, రాజోలు, అమలాపురం, కొత్తపేట, మండపేట, రామచంద్రపురం, పెద్దాపురం మొదలగు ముఖ్యస్థలములందు మాకు నబో ఏజంట్లు కావలయును, ఏజంట్లు రూల్సుకున్న మా క్యాటలాగుకున్న యిదిగువ విహానమునకు వ్రాసుకొనుడు. 5350

మెసర్స్ ఈశ్వరదాస్ అందుకో.,

తూర్పు, పడమర గోదావరి జిల్లాలకు ఏజంట్లు, మెయిన్ రోడ్డు, రాజమహేంద్రవరం.

శరభరాజీయము

జనవరాజీయమునంటి ప్రాచీన వైద్యగ్రంథము. తెలు తెలుగున శుభయోగములు గలవు. ప్రతివైద్యుని వద్దను ఉండవలసినది. కర్త ; తుట్టారి. శరభరాజు. 244 పేజీలు. గ్లజు కాగితములు. వెల క్యాటిగోరెండు. 1-8-0 అట్ట రైడు. 1-4-0

చారుచర్య:—మంత్రయజురవితము. ప్రాచీనము. ఆరోగ్యవిధుల బోధించును. వెల. 0-6-0

కూటముద్దరము:—తిదోషసిద్ధాంత విమర్శము ప్రాచీనము. మాధవ పండిత నిరవితము. తెలుగు టీకతో వెల. 0-4-0

విలాసము:—ఆర్షవైద్య గ్రంథమాలముక్తావళి, (కృష్ణా) 1539

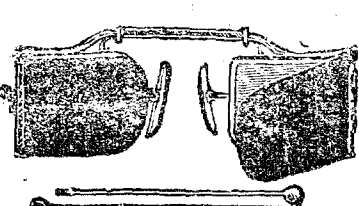
యిమ్మడి చలమయ్య

నైట్ టిఫ్త్ ఆప్టిషియన్, చాంద్ని చౌక్, తెనాలి.

5356

మిక్కిలి మేలైన జేబు గడియారములు, ముంచేతి గడియారములుపైమ్పిసులు. గోడకు తగిలించు పెద్ద గడియారములుకూడ న్యాయమైన ధరకే యిచ్చుచున్నాము. మరియు గడియారములు సుప్రసిద్ధలైనట్టియు, అత్యంతనిపుణత గలిగినట్టివారిచే రిపేరు చేయబడుచున్నది. ఒకసారి పరీక్షించు చూడుడు.

అన్నివిధములైనద్య ప్టిలోపములను పరిక్ష చేసి తగిననులోప నములను గ్యారంటీ గా యివ్వగలము.

నోటీసు

తిరుమల తిరుపతి వైశాఖ దేవస్థానములకు 1-1-29 ది లగాయతు రెండునెలలకు మేలురకం నెయ్యి నష్టచేయు హక్కును గురించి సీలువేయ బడిన కవర్లలో పెండ్లల్లు శ్రీ విచారణ కర్తల వారికి 25-12-28 ది సాయంకాలం 5 ఘంటల లోపున చేరునట్లు పంపుకోవలెను.

ప్రతి పెండ్లల్లు కవరుపై "నెయ్యి పెండ్లల్లు" అని వ్రాస్తున్న తిరుమల తిరుపతి వైశాఖ దేవ స్థానముల విచారణకర్తల వారి వైవిలాసంతో దాఖలో చేసుకోవలెను. ప్రతి పెండ్లల్లుదారుడు నరు కును తిరుమల తిరుపతి వైశాఖ దేవస్థానములలో అగ్రిమెంటులో కనుపర్చునట్లు పుత్రపు అయ్యే జాగాలకు నేరుగా నష్టచేయను మునుగు 1కి యింత ధర అని వ్రాస్తున్న ప్రతి పెండ్లల్లుతో రొక్కముగా గాని లేక కరెన్సీనోటు రూపముగా గాని రూ. 100 ధరావత్తు పంపుకోవలెను.

నరుకును మంజూరు చేయుటలో శ్రీ విచా రణకర్తలవారిచే ఆఖరుతీర్మానము. నరుకు తృప్తి కరముగా లేనంతట వైకం యివ్వబడజాలదు.

ఏ పెండ్లల్లుగాని కారణము తెలుపకనే తోసి వేయుటకు శ్రీ విచారణ కర్తలవారు అధికారులై యున్నారు.

పెండ్లల్లు మంజూరు పుత్రపు తెలియచేసిన 5 దినముల లోగా అంగీకరింపబడిన పెండ్లల్లుదారు డు ఫర్దర్ డిపాజిట్టుగా రూ. 200/- చెల్లించి క్రమమయిన స్టాంపులో అగ్రిమెంటు వ్రాసియియ్య వలెను.

పెండ్లల్లు పరత్తులున్న అగ్రిమెంటు పరత్తు లున్న దేవస్థానం కచ్చేరిలో అడిగి తెలుసుకో వచ్చును.

(సం) శ్రీ మహాంతం ప్రయోగదాసుజీవారు, (నెం 29) విచారణకర్త.

ప్రకటన

పాలవర్రె శాశ్వతర కాస్తుగారిచే టీకా తాత్పర్య జీవాంతార్థ విశేషములు సహితముగ వ్రాయబడిన పదకొండు శాశ్వతరకాస్తుగారి వలననే 1884 వ సం॥ డిశంబరు మాస ములో కాపీరైలు హక్కు పొందబడి, రిజిస్టరుకాపీ, మదరాసులో వారినున్న నోట్రీస్ నీ ముద్రతాయమునందు ముద్రింపబడి, ప్రకటించబడి నేటివరకు శిథిలమై నామమాత్రా వశిష్టమైయున్న బమ్మెర పోతన్నగారి శ్రీమదాంధ్ర మహా భాగవతము ౬ శంఖసంఖ్య మూలభాగమును నేను పునర్ముద్రణ చేయించి పునరుద్ధరింపబడుటకు బహు కృతూహల మనశ్శుభ్రాలవై యున్నాను. ఇందుకు తద్దర్శింపమునకు సంబంధించిన వారములుగాని తత్సంబంధముగాని, ఏదిగమైన అభ్యంతరములు చెప్పదలచినను యెట్టినిధిమైన కరస్పాండెన్సులు చేయదలచినను యీ లేదీ లగాయతు నుమారు మాసము డిసెంబరులో అనగా 20-1-1929 తేదీ తోగా నాతో కరస్పాండుచేయ ప్రార్థించు దున్నాను. అట్లు చేయనియడల యావాయివా అంతరితము పదకొండు పుస్తకమును నేను వాదించియున్నాను. తరువాత డిసెంబరు గురించి రాజోపు దావా తగాయతలకు నేనెంతమాత్రము బాధ్యురాలను కానని యీ ప్రకటన మూలముగా తెలియ జేయుచున్నాను. ఇట్లు చాలవట్లు ఏలూరుతాలూకా } బుధజన విధేయురాలు } పత్తిమ గోదావరి జిల్లా } వీరమాచి నీరమ్మవ్రాణి.

గుణములేదని ఋజువుచేసిన రూ 100 5365 బహుమానము

అద్భుత మూలరోగనివారిణి

మందునెల రూ 10-0-0 పోస్టుఖర్చు వేరు అత్రేయ ఫార్మశీ, బాపట్ల (గుంటూరుజిల్లా)

వివోదరత్నాకర, వెర్నెడైల్ కామిడియన్ అని పేరొందిన జి. హెచ్. వీరన్నగారి గుబ్బి బాయ్స్ కంపెనీ, మైసూరు 5428 22-12-28 తేదీ శనివారం రాత్రి 9 గం 30 నిమిషములకు వాల్టాక్సు తియేటరునందు (ఒత్తవాడ నాటకశాల)

“రు కి ణి హ ర ణ” నాటకమును

వైకుంఠవీధిశాసన 23-12-28 తేదీ ఆదివారం రాత్రి

“సంపూర్ణ శ్రీకృష్ణలీల” నాటకమును ప్రదర్శింతురు

ప్రజాదరమును చూపగలదులకు మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నారు. కె. ఎం. నాగప్పచెట్టి, కంట్రాక్టరు

నవీనరకములు! నాజూకైన పనితనము!!

అత్యద్భుత అందము

ఈ క్రిస్మస్ సీజనుకుగాను పుణ్యమాషీగా అనేకరకములు బహుమాన పతకములు టూర్న మెంటు కవర్లు, టీ-కాఫీసెట్లు, అనేక నవీన రకములు బంగారుగాజులు, నెక్ డెయిజులు, వంకీలు నాగవత్తుల్ జడవిల్లులు, సాదా, కేంపులు పువ్వరాగములు అమర్చబడిన ఉంగరములు, హంసవిల్లును మొదలగునవి గలవు. హాజరులో లేనివారికి ఆర్డరిచ్చిన నకాలమున తయారు చేసి యివ్వబడును.

ముఖ్యగమనింపు:- దినదినము మాకు ఆర్డరులు విరివిగావచ్చుచుండుట చే మా పరిశ్రమ శాలను నెల 226, గోవిందప్పనాయునివీధికి మార్చితిమి.

ఉమ్మడి బంగారు శెట్టి అండు నన్ను,

సీమకమలములు, బంగారు, వెండి నగల వర్తకులు. నెం 28, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

లాహోరు అరెస్టులు

మొత్తము 18 గురు బంధింపబడుట

సెషన్సుకోర్టునందు జామీను దరఖాస్తు

లాహోరు, డిశంబరు 20:- రావల్పిండియా అరెస్టుల పారామనెలుగారి తరపున, యితరల తరపునను చాఖలు జేయబడిన జామీను దరఖాస్తును నిన్ను జిల్లామేజిస్ట్రేటు గారు నిరాకరించి యుండుటచే, దాని గోపాలచందు శారంగ గారు నేడు సెషన్సు కోర్టులో శోక దరఖాస్తును చాఖలు జేసిరి. జిల్లాగారు ప్రభుత్వమువారికి నోటీసుబంపి, వలయు కాగితములను జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారి వద్దకుండి రిప్పించి రేపు విచారింతు ననిరి. సాండర్సంగారి హత్య సంబంధమున అరెస్టుయిన యితరుల తరపునగూడ యిట్లే దరఖాస్తులు చాఖలు జేయబడెను. సెషన్సుకోర్టువారు జామీను నిరాకరించినచో హైకోర్టువారికి గూడ దరఖాస్తు లెట్టదనని అనుకొనుచున్నాడు.

నేడుదయము ఫర్మలాను మేజిస్ట్రేటుగారు నేడు వివిధ ఫోటోలు స్వేచ్ఛనులకు చూచిరి. అందుందు మొత్తము 18 గురు డిశంబరు 28 తేదీవరకు నిర్బంధింపబడియున్నారు. (ఫీ (పెను))

సాండర్సు హంతకుని ప్రకటన

తన్ను పోల్చుకొనువారికి 5000 బహుమాన మిత్తననుట

లాహోరు నగరద్వారములవద్ద వ్రాయబడినది

లాహోరు, డిశంబరు 14:- సాండర్సు అసిస్టెంటు మాపరెంటుని, చరకశింసును చంపిన హంతకునిపేర తోనాని, వహ్లాని, అను పురద్వారములు రెండింటివద్ద ఒక ప్రకటన వ్రాసియుంపబడెను, అందు హంతకుడు తన్ను పోల్చుకొను వారికి ప్రభుత్వము వారిచ్చు బహుమానమేగాక తాను స్వయముగ రూ 5000 యిత్తునీయు, తనకు రుద్రపిసాస యంకను తీరలేదనియు, యంక విడుదలయ్యవరకు లాహోరునందుండు ననియు, చరకశింసును చంపుటకు తానుద్దేశించలేదనియు అందు వ్రాయబడినటులు తెలియుచున్నది.

నర్వజన మోక్షదాయని

భక్తి సంజీవని

కర్మయోగము- జ్ఞానయోగము- అష్టాంగయోగము ప్రతి సంవత్సరముగాగల భక్తియోగమునుగాని, భక్తిసంజీవని గాగల ప్రపత్తిగాని సలక్షణముగ నెఱిగి యభ్యసించి భగవదక్షరహమనకః బాత్తులై యుపావరంబులు నుభవకః గోరుము యిత్తువులు బుభుక్షువులు.

భక్తి సంజీవని

యను మాసవత్రికను ౭80ంపుడు.

చందా సంవత్సరమునకు రు 2-0-0 ల, 5-0-0 ల విశేషముగ ప్రకాశింతు. ఆంధ్రవాల్మీకి వాసుదాసు వావిలికొలను సుబ్బరావు, వాల్మీకీశ్రమము, ఒంటిబిట్ట కడపజిల్లా.

మదరాసువార్తలు

తిరువళ్ళి క్లబ్బినింగ్ తనభవనమున కాలక్షేపము:-
22-12-28 తేదీ సాయంత్రం 4-30 గంటలకు పెంకటానల
క్లబ్బినింగ్ 1 నెం. వద్ద శ్రీమతి సి. సరస్వతీబాయిగారు రామ
దాసుచరిత్రను గూర్చి కాలక్షేపము జరిపెదరు.

సుగుణవిలాసనభ నాటక ప్రదర్శనము:-
22-12-28 తేదీ కవివారం సాయంత్రం 5-30 గంటలకు
విక్టోరియా కలెక్షనలో వద్ద కీ. శ్రీ ఎం. శుబ్బారావుగారిచే
ప్రాయోజిత కృష్ణకులభారము అను నాటకము ప్రద
ర్శితమగును.

జగన్నాథభక్తనభ-హరికథా కాలక్షేపము:-
22-12-28 తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4 గంటలకు శ్రీ
విలాసువద్ద (ఎగ్జిక్యూటవ్ హాల్) బ్రహ్మశ్రీ, తిరువదవర
మారు, కృష్ణభాగవతగారు ఉత్సాహం చూపుతూ గూర్చి
కాలక్షేపము జరిపెదరు.

కన్యచిన్తన:- 19 తేదీ 58 నెంబరు క్రిస్టియన్ రిల
జన్ టిక్కెట్టు యొక్కటి గవర్నమెంటు ఇన్ టెండెన్స్ మెంట్
నూర్గులు విద్యార్థికి వచ్చు కాలక్షేప యెదుట గన్వించినది.
దానిని నెంబరు 58 ఎంకౌంటర్ ఆఫీసరుకు పంపబడినది.
దానియందు వారి నుండి గ్రహీతమయ్యెను.

శ్రీ భక్తవిజయ కాలక్షేపము:- 22-12-28 తేదీ
ఆదివారం రాత్రి 9 గంటలకు చింతాశ్రీటెం సామివాడకను
లోడ్డు నెం 304 వద్ద శ్రీమంత్ మంజులరావు భాగవతం
గారు "కమలాకర" "పురందరదాసు" "మంగళసూక్తి"
గూర్చి తెలుగు భాషలో సుచితకాలక్షేపమును జరిపెదరు.

జి. హెచ్. వీరన్నగారి గుచ్చి బాయ్స్ కంపెనీ,
మైసూరు:- 22-12-28 తేదీ కవివారం రాత్రి 9-30 గం
టలకు వాల్టాక్కు తిరువదవరం (పిత్తవాడ నాటకశాల)
"రుక్మిణీసారం" నాటకమును ప్రదర్శించును. ప్రజాదరణను
చూపగలందలకు విక్రీయి ప్రార్థించుచున్నాడు, కె. ఎం. నా
గప్ప చెట్టి, కంట్రాక్టరు.

మద్రాసు గానపరివత్తు-ఉచిత సంగీత ప్రదర్శన
సము:- 22-12-28 తేదీ కవివారం సాయంత్రం 5 గంట
లకు వచ్చుకొనవచ్చు శ్రీమతి సి. సరస్వతీబాయిగారు
గారు "దక్షిణదేశ సంగీతములో రాగ, భావ, 24 శ్రుతులు"
గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. పిమ్మట యీశ్వర సేన్-నటన
వారిచే సంగీతము ప్రదర్శింపబడును.

గాత్రము — ఎస్. గణపతియ్యంగారు.
ఫిడేలు — నారాయణస్వామయ్యంగారు.
మృదంగం — పార్థసారథిగారు.
అందరూ ఉచితముగా రావచ్చును.

నవ యశస్విన్

25 మాత్రం సీసా రు 2.0-0.

నీరైపోయిన శుక్లమున గట్టివరములకు ముద్రసిద్ధ
మైనది. మనలీతనమున, నపుంసకత్వమున తొలగించి,
నవయశస్విమయ్యును. నరములకు జలము కలిగించి, సం
సారములు మనభవించు నటుల జేయును.

మిపు తరములు రహస్యముగా నుంచెదము.

కా మొ ప క ర టి

చెడిన నరములకు భాగచేయుటకు పైపూత ముందు
గ్యారంటీగా పనిచేయుటలో, ప్రసిద్ధిపొందినది.

వి. పి. చార్జితరు. సీసా 1 క రు 1.0-0.

ఆనందబావాణి ఆశ్రమం,

4856

గవర్నమెంటు, బెజవాడ.

సాగనైన మా వెండిసామగ్రి

మిక్కిలి నవీనమైనట్టియు, మంచి పనితనము గలిగి అంద
ముగా తయారైనట్టి మా వెండిసామగ్రి మీ ఇంట్లయం
దంచిన ఎట్టి యింటికైనను నూతనకాంతిని చేకూర్చును.

అట్టి సామగ్రి చే మీగృహముల నలంకరించుకొనుడు.

సురాజ్ మల్ లల్లాభాయ్ అండు కో.,

మంచిశిల్పులు, చిత్రకారులు.

313, యస్ట్రస్ నేడు, మద్రాసు.

135, బిగ్ బజారులోడ్డు, తిరిచినాపల్లి.

(రిజిస్టరు)

ఇం జె క ను లే హ్య ము

(రిజిస్టరు)

నిమిషమునకే గొప్పగుడు. 40 దినములకు సరిపడు 5 తులీ డబ్బీ రు. 40 ఇంతవరకు యిట్టి జోషధరాజును లేదు

ఎట్టిరోగము యెట్టి కష్టదశలోనుండినను దివ్యముగ క్షేపిచ్చి రోగముల మాపి, పంకముల నిల్పునట్టి ఘనోషధము
శ్రవణకములో యిట్టి మహోత్కృష్ట జోషధ మేరేతను తయారుచేయబడియుండలేదు. వటాల్ పప్రకటనల గాంచి మోస
పోయినవారు దివ్యోషధముల తృప్తికరములగుటకు గొప్ప చిక్కుల నొందెదరు. కుష్ఠరోగములు, కుష్ఠప్రళములు, సవ్యాయి, సెగ
బాధ్యములు, మూర్ఖ, పిచ్చి, చెవుడు, మహాచిక్షులు, వాటి ఆంగవై కల్మసులు, గ్రుడ్డి, నపుంసకత్వము, రోగములు చెప్పినట్లు
నివారణ చేయును. గ్యారంటీ. గ్యారంటీ. 5 రులములకు తక్కువగా కోరరాదు. అట్లు వంపుటకు పిలువబడు.

నిమిషమునకే గొప్పగుడు రోగిని మంచిస్థితిలోనికి దెచ్చును. పూచీగా ఒక్కమోలెదుకే మంచినగును. జర్మనీ, జపాను,
యంగ్లాండు, అమెరికా, యిటలీ, బర్మీ, గ్రీసు, ప్రాన్స్, ఆస్ట్రేలియా, ఆఫ్రికా తదితర మహాదేశములందున్న మేధావంతులు దీని
నిర్మాణ రహస్య మెరుంగరు. ఆంధ్రమండలమునందలి మాచేతనే తయారుచేయబడినది. ఈజోషధములమున మిరోగము
గుడరనిచో మిసాము మిసా నిరాశ్చర్యగా తిరిగిపంపివేయుదుము. వివరములకు 2 అలీ స్టాంపును, కేటలాగునకు రు 1 ని
పంపించవలెను. కార్డువాసిన జవాబియ్యబడును.

ఆర్డరుతో పగముసామగ్రి, రోగియొక్క ఛాయాపటము పంపించవలెను. అనేకులు ఏజన్సీ లీయడని వ్రాయుచు
న్నారు. వారీక్రంద నిబంధనలు గమనించవలెను. మద్రాసురాజధానిలోనివారు రు 800 ల్ను యితర రాజధానీలవారు రు 500 ల్ను
4 రావర్తు చెల్లించవలెను. వీరికి ఏజన్సీ లీయబడును. ఇంతకు ఏజన్సీ వివరములు వలయువారు 8 అలీలు తపాలబిళ్లల పంపవలెను

ది జర్మన్ ఇన్ జెక్షన్ లేహ్య మాన్యుఫేక్చరీంగు కంపెనీ, (రిజిస్టరు)

5014

పుద్గంజ్, గాడిలంక, ముమ్బై వివరంబోస్తు (ఈస్టు గోవావర్జిల్లా)

మ.రా:- అనేకులు నెల తగ్గింపునుచున్నారు. వారికట్లు తగ్గించలేమని విన్నవించుచున్నారు.

మద్రాసునగరమునకు నీటిసప్లయ

రెడ్డుహిల్స్ చెరువునీటిమట్టును ప్రస్తుతము 486. 5 అడు
గులున్నది. గతసంవత్సరమున నీటిమట్టును 41. 93 అడుగులుం
డెను. కాబట్టి మద్రాసునగరమునకు నీటిసప్లయగూర్చి ఆరు
రవడసలిన యవసర విశ్చయ గాన్పించెను. రెడ్డుహిల్స్ చెరువు
నకు ముఖ్యధారమును చోళవరం చెరువునకు కొత్తలినది
నండి నీటినిదెచ్చు అప్పరసప్లయ కాలువను మరమ్మతులు
నుమాదు రు. 90,000 ల ఖర్చుతో ప్రభుత్వమువారు గాంచి
యొన్నారు. ఇందులో పగముఖర్చును మద్రాసుకార్పొరేషను
వారు భరించియున్నారు. ఈ మరమ్మతులవలన గతవర్షపు
నీరు చెరువులోనికి పూర్వముకంటె నిప్పుడు చాలాధికము
గాచేయున్నది. ప్రస్తుతమున్న తడితూములుగాక మరి
యొడుతూములుగూడ నిర్మించబడుట వలన మద్రాసునగరము
నకు నీటిసప్లయసమస్య పూర్తిగా పరిష్కరింపబడవచ్చును.

రెడ్డుహిల్స్ చెరువువద్దనున్న వ్యవసాయదారుల రెవెన్యూ
మెంబరుగారి కిటీవల దాఖలుచేసికొనియుండిన విన్నపములపై,
వ్యవసాయదారులకుగూడ నీరు విడిచిపెట్టబడుట ఉత్తమ
వారిచేయబడినదని తెలియుచున్నది ("మద్రాసు మెయిన్")

పాబ్ కో రంగులు

అన్ని పనుల కువయోగవదును.

మీడబ్బుకు సరియైన విలువను పొందనగును.

పాబ్ కో రంగులు ఎట్టి వివరీతపు తెండలకైనను,
వానలకైనను, పగులుటగాని, కాంతి తగ్గుటగాని,
లేక చాలకాలమువరకు నుండును.

వివరములు కోరువారలకు ప్రముఖునిచే సల
హాలు ఉచితముగా నివ్వబడును. ఈ ఆపూర్వతరుణ
మును పోగొట్టుకొనకుడు. వెంటనే వ్రాయుడు.

మాస్సీ అండ్ కో లిమిటెడ్,

5166

పోస్టుబాక్సు 60, మద్రాసు.

మాంబళం ఆంధ్రనభ:- ఈ పథివారి రెండవ సాధా
రణ పమాదేశము 28 వ తేదీ ఆదివారమునాటి సాయంత్రము
నాల్గుగంటలకు పభాకార్యాయమునందు జరుగును. కార్య
నిర్వహణానంతరము మ-రా-రా-శ్రీ, మంకాల శ్రీతతిగా
"తెనుగు తమిళ భాషల సంవాదమును" గూర్చి ఒక వ్యాసమును
చదివెదరు. ఆంధ్రులందఱును విచ్చేయ ప్రార్థింతురు.

రాకపోకలు:- రైల్వేల ఫీఫ్ కమిషనుకు సర్
ఆఫ్ఫీసు హాజీగారు సరీఫ మేరముగా నేడుదయం మద్రాసుకు
వచ్చిరి.

పోస్టు మాస్టరు జనరలు సి. హెచ్. మలాకాగారు నే
డుదయం మద్రాసుకువచ్చిరి.

శ్రీయుతులు కె. నాగేశ్వరరావు, భక్తవత్సలనాయు
డు, టి. ఆదినారాయణ శెట్టి గార్లు గతరాత్రి మద్రాసు వి
డివి కలకత్తా కాంగ్రెసుకు హాజరగుటకు వెడలిరి.

దాల్ శుబ్బరాయనుగారు గతరాత్రి మద్రాసు విడిచి
కుమారమంగళమున కేగిరి.

31 బి. జి. నారాయణస్వామిశెట్టిమారు బొంబాయి
నండి నేడుదయం మద్రాసు వచ్చిరి.

ఫీఫ్ యంజనీరు లింగార్డుగారు బెంగళూరు పోయిరి.

క్రిశ్చేమలైన ఆర్యా వైద్య చావలి సుబ్రహ్మణ్య
శాస్త్రిగారు-వైద్యపురము

వీరు 21-12-28 తేదీ ఉదయం 8 గంటలకు వారి
స్వగృహమును 87 వ రేటు స్వర్ణములైరి. వీరు క్రిశ్చేమలైన
మహామహోపాధ్యాయ పరమహంస రంగాచార్య ఆయుర్వార్తంకారి
అనుగుళియ్యులు. వీరు విశాఖపట్టణమున లండన్ మిషను హై
స్కూలులో 45 సంవత్సరములు ప్రధాన సంస్కృత పండి
తులుగానుండిరి. స్వకే ఆయుర్వేదమునందు గట్టి ప్రజ్ఞ పం
పొందిన మహానీయులు. ఇండియాకా వ్యాకరణము, భర్త
కాస్త్రము, జ్యోతిశ్శాస్త్రమునందు విరివిజ్ఞానధారణలున్నవి. వీరు
దీనిలపట్ల వైద్యవిషయములో కల్పితావృతపండి నారు. ఇట్టి
వారి ఆశ్చర్య భగవంతుడు కాంతిలక్ష్మీదేయంగాక, వీరి కొమ
రులు శిష్యులారాయణశాస్త్రిగారు. (విశ్రుతు.)

డాక్టరు అన్నారీగారు కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనమును బహిరంగపరుచుట

“ఖద్దరు ధరించెద మని నేడు ప్రతిపాదించుదు”

ప్రస్తుత ఆర్థిక పరిస్థితులకు తగిన గృహపరిశ్రమ ఖద్దరొక్కటే. దేశములోని బీదజనులతో సంపన్నులకు సంబంధము కలుగజేయునది ఖద్దరే. కొట్లకొలది భారతప్రజల దారిద్ర్యమును బాపి దేశముయొక్క పౌరగృహమునకు తోడ్పడునది ఖద్దరొక్కటే. అన్నమునకును వస్త్రమునకును అల్లాడుచున్న సామాన్యులకు కల్పవృక్షము ఖద్దర్.

డా॥ అన్నారీ

కలకత్తా, డిసెంబరు 20:—ప్రజలయొక్క హక్కును మిమ్ము మాట్టుచున్న పరిణామన భారతజాతీయ మహాసభాధ్యక్షుడగు డాక్టరు అన్నారీగారు నేడు సాయంత్రము ఆకాశములకు కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనమును బహిరంగపరచిరి. మిక్కిలి యశువ్యమున ప్రేక్షణీయమున నగు బహిష్కారమునందొక్క పేరుమీదగా మోగుచున్న మంగళతూర్యభూషణము ప్రజల హృదయమును దెస. జాతీయసభాపరమాల ప్రేరణచేయు అప్రదేశమున, తయ్యము కాంతివంతముగా జేయుచున్న విద్యుద్దీపకాలికాక ఉన్నత ప్రదేశమునండి మానవశక్తియులకు దిగ్భ్రమము గల్గించు అత్యుత్తమ కాంతిపుంజములను నెదజల్లు నొక గొప్ప దీపము నక్షత్రముల మధ్య నలరారుచున్న నికారకనివలె నొప్పుచుండెను.

సభాపతిక నలంకరించిన ప్రమాణులలో పండిత జగదీశులైన డా॥ నెహ్రూ, సత్యమూర్తి, ఎన్. సి. బాగ్చల్, కాసింబజారు మహారాజగారు, శ్రీమతి సరభాదేవి, సర్ డి. సి. సర్వాధికారి, జి. యల్. మెహతా, మా లా నా ఆట్లల్ కలమ్ ఆజద్, మా లా నా జఫర్ అలీఖాన్, లాలా శంకరలాల్, సత్యేంద్రచంద్రమిత్ర, కలీందాస్ అహమ్మద్, జి. సి. గుప్తా, సత్యరంజకబక్షి, మృదాల కాంతిబోసుగారు లుండెరి.

డాక్టరు అన్నారీగారు రమణీయముగా నలంకరింపబడిన జేడికమీజి గొంపోబడి యచ్చట నుభోజిస్తున్నాగానే యన్. ఆర్. సర్వార్థగారు ప్రారంభోపన్యాసము సచ్చిరి. ప్రదర్శనమునందు ఖద్దరనుకొనంగిన ప్రాముఖ్యత, ప్రభుత్వము వారు ప్రదర్శనమునెడల చూపిన యాదానీత, ప్రదర్శనము భారతభిక్షులను నెట్లు వృద్ధిచేయునది మొదలగు విషయములను గూర్చి మాట్లాడించి, ప్రదర్శనమును బహిరంగపరచగలసినదని డాక్టరు అన్నారీగారిని కోరెను.

అన్నారీగారి యుపన్యాసము

డాక్టరు అన్నారీగారి యుపన్యాసము:-

ఖద్దరునకు మనమెంత ప్రాధాన్యమునొసంగినను బిసంగవచ్చును. మీ ప్రదర్శనమున ఖద్దరునకిచ్చిన ప్రాముఖ్యత మెచ్చుచెప్పుటకు నలనుపడదు. ప్రదర్శన కాలంలో ప్రదర్శింపబడిన చిత్రవస్తువులను చూడకబోవుటవలన వానిని గూర్చి వివరించగల స్థితిలోలేను. నేను చెప్పకుండుటయు ఒకందుకమేలే. నేనంతయు చెప్పినయెడల మీరు స్వయముగా చూచి పొందగల ఆనందము కొంతవరకు తగ్గిపోవును. కాని ఒక్కసంగతిమాత్రము చెప్పగలను. మీరు ఖద్దరుకొనంగిన అగ్రస్థానము మిక్కిలి తగియున్నది. ప్రస్తుత ఆర్థిక పరిస్థితులకు తగిన యొన్న పరిశ్రమనుగట్టించే అసంఖ్యాకములగు బీదజనులతో సంబంధము కలుగజేయునది ఖద్దరుపరిశ్రమయే. ఆకలిబాధకోర్కెలకలక యిట్లుండి వదులుచున్న కొట్లకొలది ప్రజల కిడియే అన్నపూర్ణ. సామ్రాజ్యవాదులు, సంపన్నులును నూలువదులువలనవచ్చు అణాడబ్బులనుజూచి నవ్వికేళాకోళముచేయుదు. ఏకలచేయువాడను, వదులువాడను, నేయువాడను సంపాదించునది చాలతక్కువ యని అనేకలు పరిహాసముచేసిన చేయనిండు. మన ప్రజల కొద్దిరాబడికి రోజుకు ఆదో, బెడో కలిపినయెడల కొంతవరకు వారిస్థితి బాగుపడుననుటకు సంశయములేదు. దారిద్ర్యమును, వస్త్రాభివృద్ధిని లేకుండ జేయుట కిది యింద్రకవము వంటిది. కావున దానికొక ప్రాముఖ్యత యొసంగినను బిసంగవచ్చునని నేను చెప్పియుంటిని. మన దేశములో నుత్పత్తిమైన ఖద్దరును ధరించుటవలన రెండు విధముల తృప్తికలుగును. మనకు కావలసిన రకములన్నయూ అభివృద్ధి ఒకటి. మన మీ తృప్తిమీద వృద్ధిచేయుటవలన మన సహకారకులకు సాయము చేయుట నుజయ్యుట. నాకు కావలసిన ఖద్దరు నొకరకము. నేనెట్లు ధరించగలను అని చెప్పుట కెప్పుడు సాగ

కాకమేమియు లేదు. మనకంత పన్నులు కావలసిననను, మనకెట్టిరకములు కావలసిననను అవి యిప్పుడు దొరకును. ఇది వరకు ఖద్దరు ధరించుటకు పూనుకొననివారు, యిప్పుడు ప్రారంభించుకొని కొలుచున్నాను. ఖద్దరు తప్ప మరేట్లుమాడ కట్టునని ఈనాడు మీరు ప్రతిపాదించుదు. స్వేచ్ఛాసూచకములగు ఖద్దరు దుస్తులను మీరు త్వరతో ధరించుకొనుగా! సోదర సోదరిమణులారా, ఈ ప్రదర్శనముచేయు మేలు అత్యధికమని నేను నమ్ముచున్నాను. మనదేశములో తయారగువస్తువుల బట్టల కొల్లలు కొల్లలుగా ప్రదర్శింపబడినవి. మీరందరు వాని నభిమానించెదని నా కోసంది యులును లేవు.

ప్రదర్శనవర్తన

కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనములో భాగములు, దుకాణములు కలసి నెయ్యికివైగా నుండెను. వానిలో ఖద్దరుకాళు, బోధనాకాళు, ఆరోగ్యకాళు, లలితకళాకాళు, భారత సోదరీ మణులు చేసిన చిత్రవస్తుకాళు, యంత్రకాళు, వ్యవసాయ కాళు, ప్రకటనకాళు, వినోదభవనము.

డా॥ ఎం. ఎ. అన్నారీగారు

నిన్ను కలకత్తాలో కాంగ్రెసుసందర్శించున భారతీయ వస్తుప్రదర్శనప్రారంభోత్సవము జరిగిరి.

ఖద్దరు ప్రదర్శనము

ప్రదర్శనమునందు దగ్గస్థానము ఖద్దరున కొసంగబడెను. ప్రదర్శన ద్వారముకడ భారతజనని గొప్పయి త్రిదిగ్రహముండెను. ఆమెజాతీయకవ్యయమున భావ్యమును క్రత్తియు నుంచబడెను. ప్రేక్షకులు మేడమెట్లెక్కి ఆవరణమును లిలకించుటకు శీలయ్యెను. బహిష్కారమునంద రాట్టుముమీద నూలువదుకుమన్న ఒక సోదరీ శిలవిగ్రహ మునున్నది యుండెను. విద్యుద్దీపములు ప్రదర్శనకాలము కాంతివంతముగా నొనర్చెను. గోడలమీద ఖద్దరును అంగ్లయు లెట్లు నాళముచేసికో, ఇక్కడు ప్రవాహమున కెదురేతయెనను పరిశ్రమ యెట్లభివృద్ధి నొందుచున్నదో తెలియజేయు చిత్రములు ప్రేక్షకగట్టుబడి యుండెను. వివిధ కాంగ్రెస్ సంఘములు మిక్కిలి ప్రశస్త్యమున వస్త్రముల నంపిరి. ఎటువంటి బట్ట కావలసిన వారికి అటువంటి బట్టలు దొరకును.

వ్యవసాయశాఖ

ఈ శాఖ క్రొత్త కద్దరినై నయేర్పాటు చేయబడెను. పాలములో పండు వస్తువు లొక చోటను అడవులలోనుండి సంగ్రహించిన వస్తువు లింకొక చోటను ఉద్యానములయందు వండింపబడినవస్తువు లింకొక చోటను అమర్చబడియుండెను. అనేకరకముల భూములు, వానిలో నెండువంటలు ప్రదర్శింపబడినవి. భారతదేశములో తయారగుచున్న ఎరువులు నిదేశములయందు ప్రయోగమున్న ఎరువులు

తో నెట్లు బోటిచేయుచున్నవో తెల్పబడినవి. సంచారవ్యవసాయకళాశాలలో భారతదేశమునందలి వివిధ భాగములనుండి చక్కగా ప్రదర్శింపబడినవి. వ్యవసాయసంబంధమైన వనిమట్లు చిత్రవస్తువులు చాల అక్కజీయముగా ప్రదర్శింపబడినవి. యావతులు వ్యవసాయము చేసి భూమి సారమెట్లు పండగలలో చక్కగా తెలుపబడినది. ప్రతికటుంబము కొద్దిబట్టు పెట్టి మారగాయలు ఎట్లు వండించుకొనుగలరో తెలియజేయుటకై ప్రదర్శనమున నొకచిన్న తోట జేయబడినది.

టిప్పరా సంస్థానమునుండి వచ్చిన వస్తువులు ఆకర్షణీయముగా ప్రదర్శింపబడినవి.

యంత్రశాఖ

ఈశాఖ రెండుభాగములుగా విభజింపబడినది. ఒకేవానిలో పనిముట్లు, చిన చిన్న యంత్రపానానులు, యంత్రములు ప్రదర్శింపబడినవి. రెండవవానిలో నీటిసాగుకై యంత్రములు, ఆయిల్ ఇంజనులు, మోటారుట్రక్కులు, పిండిమరలా, బియ్యపుమరలా, నూనెతీయు మరలా, వెన్నతీయుటకై యంత్రములు, సోదావాటరుచేయు యంత్రములు, నిప్పు ఆక్రయంత్రములు, ఇస్త్రీనేయు యంత్రములు, యంత్రాది. అవసరముగు అనేక యంత్రములు ప్రదర్శింపబడినవి.

లలితకళలు

ప్రఖ్యాతచిత్రకారుడగు XX సేంద్రనాథు తాగోదగారి ఆజమానమీది కల్పింపబడిన అత్యుత్తమములలో వివిధ ప్రాంతములనుండి వచ్చిన చిత్రవస్తువులు ప్రదర్శింపబడినవి.

స్త్రీలు చేసిన చిత్రవస్తువులు

ఈశాఖ మిక్కిలి ప్రేక్షణీయముగానున్నది. కుట్టుపనులు, తివానీశీత, నగిషీపనులు, తోటకనులు, మిఠాయిచేయుట, మొదలగువనలలో భారత శారీరములు యితర స్త్రీలకు తగ్గిపోదు. ఈవిషయములను బోధించుటకు వివిధ స్త్రీవిద్యాల యములలో నేర్చుచున్నాం.

ఆరోగ్యకాళు, బోధనాకాళు ప్రజలకు ఆరోగ్యవద్ధమును చిన్నతరీకరములను నడుపుట మొదలగు విషయములను బోధించుచున్నవి. గ్లాసుసామానముచేయుట, రంగుల జేయుట, ఛాయాపటములతీయుట, బట్టలుకట్టుట, బొమ్మలు చేయుట, బోసిలుచేయుట మొదలగు వర్తకములు ప్రదర్శింపబడినవి.

బెంగాలీ చిత్రకళ

బెంగాలీ చిత్రకళాశాలలో బుద్ధుడు నుజుటనుండి అన్నము తీసికొనుట, చైతన్యము తల్లివద్దకు భాగ్యంధరు నెలవుకొనట, కాళిందలను డాటి పోవుట, హోయ్సాం బోధచేయుచుండుట, ఆమృత్ ముఖగీగాన దోపితి కట్టుకొని యెన్నట్లు చిత్రింపబడిన విగ్రహము, కర్మాగారములో ఆచార్యరాయగారు పనిచేయుచుండుట, ఇంజనీరింగు శాఖలో రాజేంద్రుని ఘనత, దేశభాంధవుడు భాత్యతోడను, పుత్రునితోడను వీధిలో నిలిచి ప్రజలకు సంజేశము నొసంగట, మిక్కిలి మనోహరముగా చిత్రింపబడి యున్నవి.

బాహుబలప్రదర్శనము

అభినవభిముడగు కోడి రామమూర్తిగారన, శ్రవంప ప్రఖ్యాతి గాంచిన ములుడు గామాగారును బాహుబలప్రదర్శనముచేసి ప్రజలకు ఆనందము కలుగజేయుచున్నాడు. మధుర గంభీరవర్ణమున అనేక వాద్యములు ప్రేక్షకులకు మిక్కిలి ఆనందము గొల్పుచున్నవి.

ప్రదర్శనమును సందర్శించిన ప్రతివాడును చిత్రనిచిత్రములను గాంచి యానందసారగరమున దేలియాడుననుట ధ్రువము. మరియు భారతజాతి అభివృద్ధినిొందుటకై గల సాహకారము లన్నియు కండ్లకు కట్టినట్లుగఱచుచున్నది. (కీ॥ ప్ర॥)

మద్రాసు

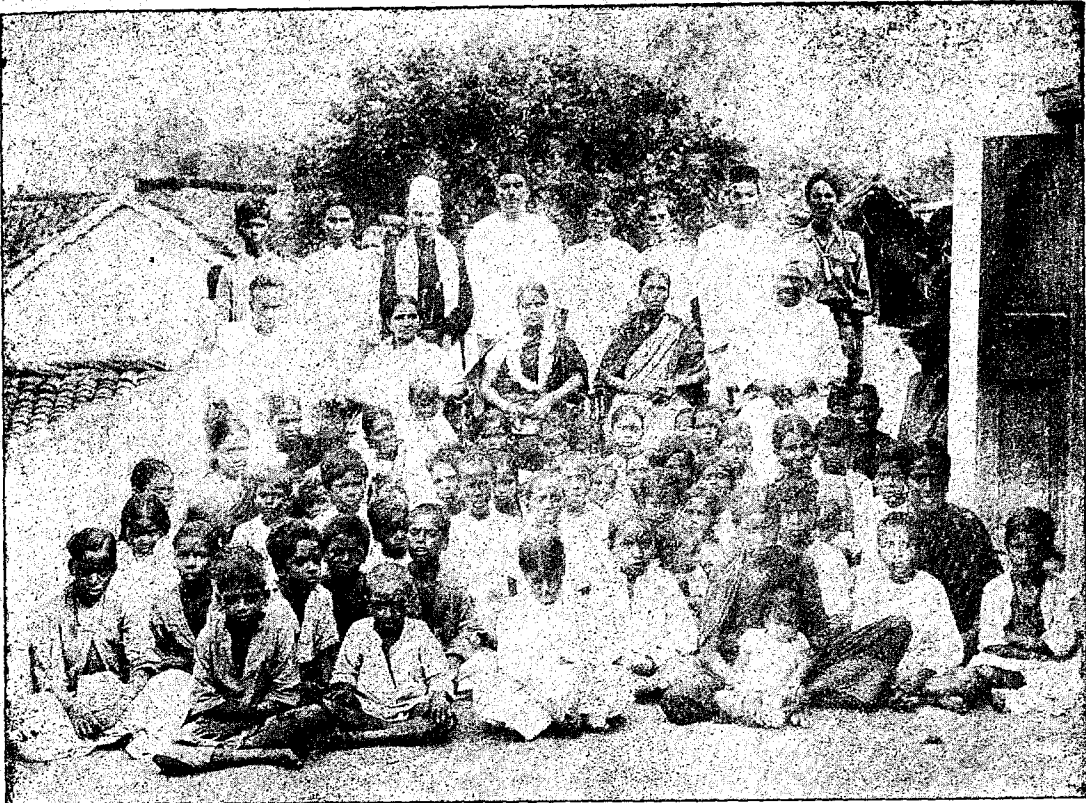
పందెములు

1928 - 29.

నింటర్ మీటింగ్

శనివారం.

డిసెంబరు 22 వ తేదీ

బి.సెంటు కిశుసంరక్షణాలయ వార్షికోత్సవము నందు (పెరంబూరు) వ్యాకీ ముగ్గుల వెంకట సుబ్బరావుగారి పతి అధ్యక్షత వహించెను. (ప్ర. ఫో. బి.)

స్వదేశీమిత్రుల కార్మికసంఘ వార్షికోత్సవమునందు ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు అధ్యక్షత వహించిరి. సంపాదకు లగు సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు వారీ ప్రకటన కూర్చుచున్నారు. (ప్ర. ఫో. బి.)

ది. బి. మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారికి బొంబాయిలో స్వాగతము భారతసంస్థానముల ప్రజలతరపున ఇంగ్లాండుకు బోయివచ్చిన వివాహబహదరు పంతులుగారికి బొంబాయిరేవులో దిగిన వెంటనే స్వాగత మొదలగుట.

ప్రత్యేక క్రిస్మిస్ సదుపాయము:
అమోఘమైన పనితనము గల అన్ని రకముల ట్రాప్స్ లు మిక్కిలి చౌకగా దొరకు భవనము.

1497

ది ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్కెట్,

4003

సగర్వతలు:- పోస్టుబాక్సు నెంబరు 40, బెంగురుపూరు సిటీ.

భారతనేతాంజనమహాభాగ్యక్షు లగు (ప్రిన్సిపాలు (ధన) గారికి సెంట్రలు స్టేషనువద్ద స్వాగతము. (ప్ర. ఫో. బి.)

మాన్యు తామసు అరుల్ గారు

కరై కాలమునిశిపలు అధ్యక్షులు శ్రేంచి ఇండియా కాపనసభా అధ్యక్షులుగ 15-వ శేదీన ఎప్పకొనబడిరి. ఈ పదవి బొందుటకు ప్రథమభారతీయులు. (ప్ర. ఫో. బి.)

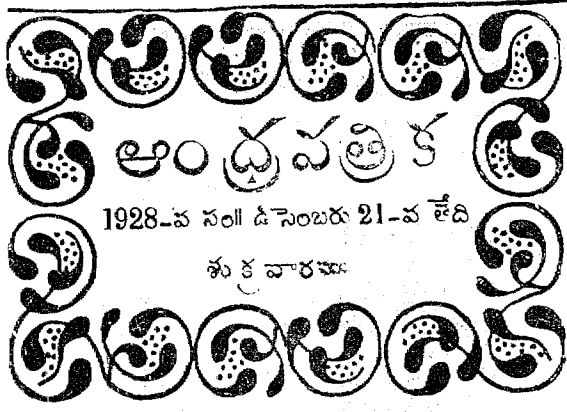

డా॥ అప్పాద్వేదుల లక్ష్మీనారాయణగారు ఎం. ఎ. విజయనగరం కాలేజీలో ప్రొఫెసరు. వీరు ఇండియా ప్రభుత్వవాతావరణశాస్త్రజ్ఞులుగ నియమింపబడిరి. (ప్ర. ఫో. బి.)

ఎ. శివరామను గారు

కి॥ శ్రీ॥ సదాశివయ్యగారిమనుమడు, బొంబాయిలో డిప్యూటీ ఆఫీసురునందు కీర్తిని బొందుటకు నియమింపబడిరి. (ప్ర. ఫో. బి.)

కాంగ్రెసు ప్రదర్శనము

కలకత్తా నగరము నిన్నటిదినముననే ప్రారంభమయిన వని తెలుసుకొన్నాము. డాక్టరు అన్నాగారు కాంగ్రెసు ప్రదర్శన ప్రారంభోత్సవమును నిన్నటిదినము జరిపిరి. కాంగ్రెసు నభ్యంతోపాటు ప్రదర్శనములుగూడ చాలకాలమునుండియు జరుగుచున్నవి. ప్రదర్శన కార్యదర్శియగు సర్కారుగారు తెలిపినట్లు, 1906 సంవత్సరమునందు ప్రథమ కాంగ్రెసు ప్రదర్శనము కలకత్తానగరమున జరిగెను. అప్పటి రాజప్రతినిధి మింట్లో ప్రభువు గారు, ప్రదర్శనమును ప్రారంభించిరి. స్వదేశీని, విదేశీయులను స్వదేశీయనియు, కృత్రిమమును స్వదేశీయనియు, మింట్లో ప్రభువుగారు విభజించిరి. కృత్రిమస్వదేశీయను, రాజకీయోద్దేశ్యములచే ప్రేరితమయిన స్వదేశీయుడగుమని వీరి యుద్దేశ్యము. దీనియందు బహిష్కారము చేరి యుండును. మింట్లోగారి విభజనమును, జాతీయవాదులు నిరసించియుండిరి. అట్టి విభజనమున కవకాశము లేదనియు, రాజకీయ అర్థిక, పారిశ్రామికాది విభాగముల మధ్య అడ్డగోడల బెట్టుటకు వీలులేదనియు, వివిధోద్దేశ్యములకును సన్నిహితసంబంధము గలదనియు నాయకులు సూచించిరి. అప్పుడు పాలకులచే ప్రదర్శనములు తెరువబడుచుండెను. ఇప్పుడు సుప్రసిద్ధ దేశనాయకులచే నివి తెరువబడుచున్నవి. ఈమారు, మదరాసు కాంగ్రెసునభ్యంతరమున జరుపుట తలపించెను.

ప్రభుత్వమువారి ప్రదర్శనమునకు ధనసహాయము జేయనందులకు చింతింప బనిలేదు. స్వశక్తిపై నాధారపడుటయే, భారతీయుల పరకు ధర్మము. కలకత్తా కార్పరేషనువారు ఇరువదియైదువేల రూపాయల విరాళమునిచ్చి, దేశీయ ప్రదర్శనములపై గల అభిమానమును వ్యక్తపరచిరి. స్వదేశోద్ద్యమమే స్వాతంత్ర్యాభిలాషను బలపరచెను. గాంధీ మహాత్ముడు కద్దరే స్వరాజ్య సాధనమని బోధించి యుండెను. మిల్లువస్త్రములకు ప్రదర్శనమునందు చోటియక, ఏ తన్ని ర్యాహుకులు గాంధీ మహాత్ముని ఆదరము బడయగలిగిరి. ప్రదర్శనమునందు, కద్దరు శాఖ ప్రాముఖ్యము బడయుట వింతగాదు. డాక్టరు అన్నాగారు కద్దరును గూర్చి నొక్కివక్కాణించిరి. కద్దరే భారతీయుల దుర్దశను తొలగించి, వారికి ఆర్థిక రాజకీయ స్వాతంత్ర్యముల నొసగగలదు. జనసామాన్యమునకు సంబంధించిన దీ పరిశ్రమయే. వీరు సంతుష్టి, జెందుచో, దేశమభివృద్ధి గాంచును. భుక్తిముక్తి నొసగు కద్దరు సాధనమును పూర్తితో చేపట్టుట యావశ్యకము. స్వరాజ్యసిద్ధికి స్వశక్తిపై

నాధారపడగోరుచున్నపుడు, కద్దరును ఇతర గృహ పరిశ్రమలను పెంపొందించుట ముఖ్యవశ్యకము గాదా? స్వరాజ్యసాధనములను కాంగ్రెసునభ్యంతరము, అఖిలజాతి సమావేశమును నిర్ణయింపనున్నది. కద్దరును ప్రధాన సాధనముగ గైకొనుట లాభకరము.

స్వదేశీయుడగుమము స్వరాజ్యమునకు సాధనమని, లోకమాన్య తిలకు, దాదాభాయి నౌరోజీ మున్నగు మహానీయులు వాక్రుచ్చియుండిరి. గాంధీ మహాత్ముడు స్వదేశీ యుద్ద్యమమునందు, కద్దరుకు ఎక్కువ ప్రాముఖ్య మిచ్చెను. దీనిని వ్యాపింపజేయుట కింత కన్నను అనుకూల తరుణముండజాలదు. కద్దరువిషయమై యింతవరకు నాయకులు తగిన కార్యదీక్ష జూపియుండలేదు. ఇప్పటి వరకు జరిగిన యభివృద్ధికి గాంధీ మహాత్ముడే మూలకారకుడు. మహాత్ముని ప్రయత్నముల కివలనయినను ఎల్లరు తోడ్పడి, కద్దరును వ్యాపింపజేసి, విదేశవస్త్ర బహిష్కారమును రాబోవు సంవత్సరములోఁగల పూర్తిజేయుట యత్యంతావశ్యకము. ఇంకను ఎంత కాలము, కేవల వాగ్విజృంభణముతో కాలము గడుపుట? ఇంకను ఎంతకాలము ఫలరహిత మగు వాదప్రతివాదములతో ప్రాద్దుబుచ్చుట? ఉపన్యాసములకును చర్చలకును ఒకపరిమితి గలదు. ప్రజలు కార్యదీక్షబూనినగాని, యీ చర్చలును, సిద్ధాంతములును దేశము నొక అడుగయినను ముందుకు దీసికొనిబోజాలవు. డాక్టరు అన్నాగారు చెలిపినట్లు, భారతీయులకు కద్దరే జాతీయ వస్త్రము. స్వాతంత్ర్యమున కిది చిహ్నము. ఇట్టిచిహ్నము నెల్లరును వాడుట, ప్రయోజనకరము. ఖద్దరుశాఖ యెదుట భారతమాత ఒక చేతితో వడ్లను వేరొక చేతితో దూదిని గ్రహించినట్లు, విగ్రహము నిర్మింప బడెను. స్త్రీ యొక్క రూపమును త్రించుచున్న విగ్రహము స్థాపించబడెను. తిండియు, బట్టయు ప్రజలకు ముఖ్యవసరములు. భారతమాత తిండికిగాను పంటల పండించుచున్నది. వస్త్రమునకుగాను, ప్రత్తిని పండించుచున్నది. వీనిని నుపయోగించుచో, ప్రజలకు నమ్మకం ఏర్పడును. కొంతలుదీరును. భారతమాతృవిగ్రహము తన తన యులను తగులిని సంబోధించుచున్నది. ప్రదర్శనమునందు వ్యవసాయశాఖ గలదు. చిత్రకళాశాఖ గలదు. స్త్రీలు ప్రదర్శింపగల వస్తువులకుగాను ప్రత్యేక శాఖగలదు. ఆరోగ్యశాఖ, విద్యాశాఖలు గలవు. వంగదేశపు బెన్నత్యమును చెలుపుటకు ప్రత్యేక శాఖ ఏర్పరపబడెను. దేశబంధు మందిరమునందు, దాసుగారు పయోగించిన వస్తువులు ప్రదర్శింపబడినవి. ఇది ఎల్లరకు యాత్రాస్థలముగ నుండగలదు. దేశబంధుదాసుగారిని స్మరించి, గౌరవించుట కీ మందిరమునకు వెతలుట యవసరము. గొప్ప బుర్రలులచే, బల్లప్రదర్శనములు గావింపబడుచున్నవి. సంగీత ప్రదర్శనము గూడ జరుగుచున్నది. వివిధ శాఖలతో శోభిల్లుచు, భారతీయ పరిశ్రమలను కళలను వ్యక్తపరచుచున్న కాంగ్రెసు ప్రదర్శనము, కాంగ్రెసుకు వెతలు ప్రతినిధులకును ప్రేక్షకులకును నిజమయిన ఆనందము నొసగి, వారిని కార్యోత్సాహపరుల గావించుటకును, స్వదేశోద్ద్యమాభిమానుల గావించుటకును తోడ్పడునని నమ్మెదము. మిగిలిన సభల విజయమునకు, కాంగ్రెసు ప్రదర్శన విజయము తోడగు గాక!

హిందూపత్రికానుబంధసంచిక

1928 సంవత్సరపు హిందూపత్రికానుబంధసంచికను కృతజ్ఞతతో గైకొనుచున్నారము. ప్రస్తుత సంచిక పూర్వసంచికల సన్నివిధముల మించుచున్నది. సాగనగు త్రివర్ణ చిత్రపటములతోను, ఛాయాపటములతోను వ్యాసరాజములతోను విరాజిల్లుచు, ఈ సంచిక కడు మనోహరమై యొప్పుచున్నది. ఆంధ్రచిత్రకారులగు దామెల్ల రామారావు సుబ్బారావు, సత్యనారాయణగార్ల చిత్రపటములు ప్రాముఖ్యము బడయుచున్నవి. కళాభవనపు చిత్రములు సంచిక నలంకరించినవి. మనోహరమగు ఛాయాపటములు గలవు. ఇవిగాక, ప్రసిద్ధప్రముఖుల వ్యాసములు చదవుట కంతయు నొప్పి యున్నది. పాటియాలా మహారాజు గారి కార్యదర్శి యగు డాక్టరు రవ్ బ్రూక్ విలియముగారు, స్వదేశసంస్థానములగూర్చి వ్రాసినవ్యాసము ప్రథమస్థానము నలంకరించినది. పాటియాలామహారాజుగారి యభిప్రాయములు తెలిసియే యున్నవి. వానినే విలియముగారు సమగ్రంబాదించిరి. కాని వీరవ్యాసము స్వదేశసంస్థానప్రజలను గాని, బ్రిటీషు ఇండియాప్రజలను గాని సంతృప్తిపరుప జాలదు. బ్రిటీషు ఇండియా స్వపరిపాలనము బడసినపుడు, ప్రస్తుతసంబంధము కొనసాగగూడదని, వీరు తెలుపుట విచిత్రము. అయినను బ్రిటీషు ఇండియాప్రతినిధులును, సంస్థానముల ప్రతినిధులును కలసి సంప్రతింపవలయు నని, వీరు గావించిన సూచన మాత్రము అనుకూలమయినది. కలనల్ వెడ్జిపుడ్డుగారు, సైమను కమిషనును భారతీయులు బహిష్కరించుట, న్యాయముగ నున్నదని వారి వ్యాసమునందు గుర్తించుచున్నారు. ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనుట కింతకన్నను మార్గము లేదని తలచుచున్నారు. సైమను రిపోర్టును, యూరపియను సంఘమువారి సూచనలను, సర్వపక్ష సమావేశపు రిపోర్టును దొనమూరు కమిషను రిపోర్టును, సంస్థానాధీశుల సిద్ధాంతములును ప్రేరేపించునని, వెడ్జిపుడ్డుగారు తలచుచున్నారు. వీరియినను, కేంద్రప్రభుత్వమునందు సంపూర్ణ బాధ్యతను ప్రవేశపెట్టుట కంగీకరింపదు. సిలోనుకు సంస్కరణములను సూచించిన దొనమూరు రిపోర్టును వీరు ఆమోదించుచున్నారు. సైమను రిపోర్టు ఎటులండునో యని, భారతీయుల తురము జాపుట లేదనుట నిశ్చయము. పార్లమెంటు సభ్యులగు అర్నెస్టు థర్లింగారు, బ్రిటీషు లేబరు పక్షము హిందూదేశపు షేమము నెటుల సంరక్షింప జాలకపోయెనో, చక్కగ వివరించిరి. లేబరు ప్రభుత్వము బెంగాలు ఆర్డినెన్సును ఆమోదించుటయు, పిమ్మట లేబరుపక్షము సైమను కమిషనులో పాల్గొనుటయు, ముఖ్యలోపములుగ సూచింపబడినవి. నెహ్రూ రిపోర్టును వీరు ప్రశంసించిరి. థర్లింగారు మందలించు లేబరు పక్షపు దృక్పథము నెంతవరకు మార్చునో చూడవలయును. సర్ పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యరుగారు, సిలోనుకు సంస్కరణములను సూచించిన దొనమూరు కమిషను రిపోర్టు ఆచరణసాధ్యము గాదనియు, ప్రజలకు బాధ్యత నొసగదనియు, కమిషనుర్థితో ఖండించిరి. ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును నిరాకరించిన

సూచనను మాత్రము వీరమోదించిరి. జె. సి. మెలసీగారు, ఆంగ్ల, ఐరిష్, ఫ్రెంచిజాతుల గుణములను చక్కగ వర్ణించిరి. డాక్టరు సుధీంద్రబోసుగారు, శ్వేతవర్ణాధిక్యము మిథ్యయనియు, జాతిపవిత్రత నిరాధారమనియు నిరూపించిరి. రవీంద్రుని శాంతిని కేతనమునందు జరుగు కార్యక్రమము ఛాయాపటములతోగూడ వివరింపబడినది. ఇంకను పెక్కు వ్యాసములును, కథలును, గలవు. దీనివలల రూపాయ మాత్రమే. ఇట్టి యమూల్య మగు నందికను ప్రచురించినందుకు, హిందూపత్రికానిర్వాహకుల నభినందించెదము.

సర్వపక్ష సమావేశము

రేణిడినము సర్వపక్ష కన్వేనుషను సమావేశము గూడును. ఈ సమావేశముకు దేశము నందుగల సంఘము లన్నియు యాహ్వానింపబడినవి. ఎనిమిదివందల ప్రతినిధులకుపైగ హాజరయ్యెద రని యూహింపబడుచున్నది. భారతీయులలో నన్నిపక్షములవారును తమతమ ప్రతినిధులద్వారా, తమ యభిప్రాయములను వ్యక్తపరచెదరు. ఏకమత్యమును సాధించుటయే, యీసమావేశముయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము. అన్ని సమస్యలకన్నను హిందూమహమ్మదీయసమస్య ఎక్కుడు ప్రాముఖ్యము వహించగలదు. నైహూనంఘము, యీసమస్యకు కడునైపుణ్యముతో అనుకూలపరిష్కారమును సూచించినది. ప్రాజ్ఞులగు మహమ్మదీయనాయకు లీపరిష్కారము నామోదించిరి. సామాన్యనియోజకవర్గములను కలకత్తా సమావేశమువారంగీకరించునెడల, ఇతరవిషయముల గూర్చిన ఏర్పాటులలో కొన్ని మార్పుల గావించవచ్చును. ఏరీతిన నయినను అంతఃకలహములు నశించునట్లుల జూడవలయును. ఇవి ప్రబలి యుండునంతవరకు, స్వరాజ్యసంపాదనకై మనఃస్ఫూర్తిగ కృషిచేయుటకు కవకాశ ముండదు. చాల కాలమునుండియు దేశము సాంఘికవివాదములతో నిండియున్నది. వీనిని సమయజేయుటకు నైహూనంఘము వారు యావచ్చుక్రింది వినియోగించిరి. ఎల్లరును తోడ్పడిన గాని వీరి ప్రయత్నములు ఫలించవు. ఇంగ్లండులో నన్ని పక్షముల వారును జేరి హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమును నిరాకరించు చున్నపుడు, భారతీయులందరు గలిసి తమతమ విభేదములను వెనుకకు బెట్టి, స్వరాజ్యము కొరకై చేతుల గలిపి పాటుబడుట ధర్మముగాదా? బర్మేశాహ్వానప్రభువుగారు ఇండియామౌత్రిగ నుండి, భారతీయాశయములను నిరాకరించిరి. పిమ్మట తెల్లకమిషను నియమింపబడెను. సర్వపక్షసమావేశ మేర్పడి, వీరికి తగిన జవాబిచ్చెను. ఇప్పుడు మరల యూరపియను సంఘమువారు విప్రంభించి, హైందవులకోర్కెలను నిరసించుచున్నారు. రాజప్రతినిధిగారు సయితము తీవ్రప్రసంగము గావించి యుండిరి. ఇట్టి సమయమున, భారతీయు లైకమత్యముతో మెలగుట యత్యవసరము. ఏకమత్యమే స్వరాజ్య సాధనములలో కెల్ల ప్రధానసాధనమగును. కన్వేన్షను సమావేశము, కాంగ్రెసుకు పూర్వమునను, పరమునను గూడ గూడును. అన్నిపక్షములవారును, దేశవిముక్తినే ముఖ్యమని భావించుచో, అనుకూలపు ఒడంబడిక గుడరకమానదు. స్వల్పభేదములు తొలగక

మానవు. స్వరాజ్యసందర్భము కలుగక మానదు. సర్వపక్షసమావేశము విజయము గాంచుగాక యని కోరెదము.

ఆంగ్లను పరిస్థితులు

ఆంగ్లను పరిస్థితులు, వార్తలు దెలుపు నంత సందిగ్ధముగ లేవని తెలియుచున్నది. బొంబాయిలో నున్న ఆంగ్లను కాన్సలుగారు చెప్పినవృత్తాంతము ప్రకారము, ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలలో వెలువడుచున్న వార్తలు నిజము గావు. ప్రజలు సాంఘికసంస్కరణములకు ప్రతికూలురనిగాని, ఆంగ్లను సైన్యమునకు జీతములు ముట్టకబోవుటచే అసంతృప్తులై యున్నారనిగాని, పెద్దతిరుగుబాటుగలదని గాని వెలువడుచున్న వార్తలు నిరాధారము లని వీరు సూచించిరి. బండిపోటు దొంగలు కొందరు చెలరేగుట తప్ప వేరు కలవరము లేదని వీరియుద్దేశ్యము. అమీరుగారు వీరిపై తీవ్రచర్యల దీక్షింపదలంపలేదు. ప్రజలు మాత్రము గాఢమగు రాజభక్తిని చూపుచున్నారు. జూలూబాదుద్వారా కాబూలునుండి తమకు తంతివార్తలును, లేఖలును చేయుండుటచే, రాకపోక లరికట్టబడినవను వదలి నిజము గాదని వీరు పలికిరి. అమనుల్లా రాజుగారు, ప్యారిసులో చదువుకొనుచున్న తమపెద్దకుమారునికి పంపిన వార్తలో గూడ, అల్లరులు లెక్కింపదగినవి గావనియు, అందుచే శాంతముగ విద్య నభ్యసింపవచ్చుననియు, సూచింపబడుటచే ఆంగ్లను కాన్సలుగారి యూహలు నిరాధారముగావని దెలుపవచ్చును. ఆంగ్లనిస్థానము నందు జవించిన అల్లరులు త్వరలో సంతరించి, శాంతి ప్రబలు నని విశ్వసించెదము.

కార్మికసమావేశము

ఝరియాలో గూడిన అఖిలభారత కార్మిక సమావేశము కొన్ని ముఖ్య తీర్మానములను గావించెను. జాతీయమైన నిర్బంధప్రవాసముపట్ల వీరు అసమ్మతి జూపిరి. పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూ గారిని వీరు రాజ్యపునంతర్మునకు అధ్యక్షునిగ నెన్నుకొనిరి. వీరికన్నను అధ్యక్షపదవికి అర్హులగువారికొక గుండజాలరా. లజజతిరాయిగారిపేర కార్మిక నిధి నేర్పరుప నిశ్చయింపబడెను. జనీవా కార్మిక సమావేశమునకు జ్యోషీ, దావుదుగార్లు ప్రతినిధులుగ నియమింపబడిరి. లజజతిరాయి మరణసందర్భములగూర్చి న్యాయవిచారణ జరుగవలయునని కోరబడెను. హైనును కమిషను బహిష్కారమునకు ప్రభుత్వనియమితులగు లేబరుసభ్యులు అనుకూలముగ వోటుజేయనందులకు, ఈ సమావేశమువారు అసమ్మతి జూపిరి. బ్రిటిషు కార్మికప్రతినిధులు హైనును కమిషనులో జేరినందులకుగూడ అసమ్మతి చూపబడెను. కార్మికసంఘము తరపున సర్వపక్ష సమావేశమునందు పాల్గొనుటకు, కార్మికప్రతినిధులను ఈసమావేశమువారు నియమించిరి. వీరు కార్మికులకు సంబంధించిన ప్రశ్నలను తేటపరచెదరు. కార్మికులు తమబలమును శక్తిని గుర్తించుచు, దేశవ్యవహారములందు పాల్గొనుట శుభచిహ్నము.

చీనా : ఇంగ్లండు

ఇంగ్లండు చీనాల మధ్య వాణిజ్యపు ఒడంబడిక గుదిరెనని వార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఇది

నూతనశక్తి ప్రారంభచిహ్న మని, చీనాజాతీయవాదులు భావించుచున్నారు. కారణమేమన, చీనాజాతీయ ప్రభుత్వమును ఇంగ్లండు యంతవరకును గుర్తించి యుండలేదు. వాణిజ్యపు టాడంబడిక గుదురుటచే, ఇంగ్లండు జాతీయప్రభుత్వమును గుర్తింపక తీరదు. ఇట్టి ఒడంబడికలు పోర్చుగలు, హాలెండు, ఫ్రాన్సు, స్వీడనుల మధ్యగూడ గుదిరెనని, దెలియుచున్నది. ఇకమీద అన్ని దేశముల వారును చీనా జాతీయ ప్రభుత్వమును గౌరవించెదగనియు, అయ్యది ప్రపంచమునందు సముచితస్థానము నాక్రమించు ననియు భావించెదము.

పాటియాలా సంస్థాన ప్రజలు

పాటియాలా సంస్థాన ప్రజలు బట్లరుకమిటీకి విజ్ఞాన సంపదలచిరి. కాని కమిటీవారు దీని నందుకొనరని వారికి భయముగలదు. దీనిని బట్లరుకమిటీ కందజేసెదరా యని, కలనల్ వెడ్డెపుడ్డుగారు విన్టరటనుగారిని పార్లమెంటుసభలో ప్రశ్నించిరి. తామంకుకు బూసమసి, వింటరటనుగారు చెప్పిరి. సంస్థానప్రజలకోర్కెలను బట్లరు కమిటీవారు గమనింపకున్నారు. బట్లరుకమిటీ మూలమున సంస్థాన ప్రశ్న పరిష్కారము గాజాలదు. సంస్థానప్రజలు తమపై తా మాధారపడియుండుట శ్రేయస్కరము. ఇతరుల దయాధర్మముపై నాధారపడుటవలన ప్రయోజనము లేదని సువ్యక్త మయినది.

స్వాతంత్ర్యదర్శము

వైస్రాయిగారిని గూడ కదలించెను

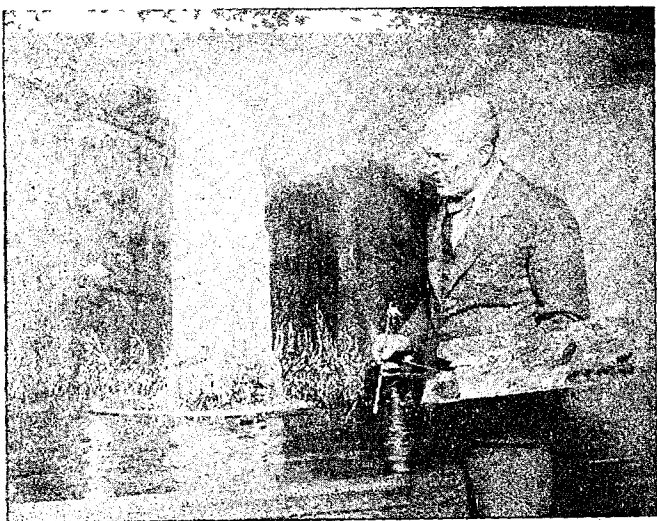
శ్రీనివాసయ్యగారి ప్రకటన

రాజుపాండ్రవరం, డిశంబరు 20:— వైస్రాయిగారు భారతదేశ స్వాతంత్ర్యదర్శముగూర్చి నుడివిన దానిపై శ్రీనివాసయ్యగారిని పందర్శితగా నిట్లు చెలిపిరి:—“భారతదేశ స్వాతంత్ర్యదర్శము వంగ, పంజాబ్, రాష్ట్రముల గవర్నరుల దృష్టికి, చిరకు వైస్రాయిగారిదృష్టి కారించినందుకు పంజాబ్ మునువన్నది ఈ స్థితినిగూర్చి వైస్రాయిగారు నూతనాంశములు దర్శింపందుకు కృతజ్ఞుడను. భారతదేశముకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును నిరాకరించి, బ్రిటిషు సంపర్కముండుటచే జాతీయ కృతకావశ్యకముని దర్శింపచో ప్రజలు అధినితేశ స్వక్రీయమలదని స్పష్టత్ర సమితియందు చేదుటకెట్టి పంజాబు మందుకొనరు. ఆధినితేశ స్వక్రీయమే కొద్దికొద్ది మోతాదులగు సలహానింపవలెనని వైస్రాయిగారు నమోదున్నారు. వైస్రాయిగారి ప్రకటనవలన స్వాతంత్ర్యవాదులకు మరింత బలముచే గూర్చిరి. స్వాతంత్ర్యము పంపాదించుటకు అధినితేశ స్వక్రీయ మొకమెట్టు కానేరదనుటలో నేను వైస్రాయిగారితో నేకభవింతును! (అ. (పె.)

శ్రీ వైసునిదేశముల విలేఖరి

కె. శ్రీనివాసనుగారు ఇంగ్లండునకు వెడలుట బొంబాయి, డిశంబరు 20:— శ్రీ ప్రేమ వార్తాప్రచారకసంఘ విస్తరింపజేయుటకు, భారతీయ విదేశములలో సరిగ ప్రచారమై, ఇంగ్లండులో భారతీయుల కనుకూల చర్యలనుగూర్చి సకాలమున ఇండియాకు తెలియజేయుటకు ఈ యేర్పాటులు చేయ ఇంగ్లండునకు ఇతర దేశములకు, కె. శ్రీనివాసనుగారు, నేను ఎలిసియానును నౌకపై బొంబాయిలో బయలుదేరిరి.

శ్రీనివాసనుగారు యిదివరకు శ్రీ ప్రేమ మదరాసు పంపాదకులగుండెరి. ఇప్పుడు బొంబాయి పంపాదకులుగ నున్నారు. ఇకముందు శ్రీ ప్రేమనకు విదేశములందు ప్రధాన పంపాదకులుగ నుండురు. (శ్రీ. (పె.)

శాశ్వతమగు స్మారకచిహ్నము

అస్సీరియా ప్రభుత్వచిత్రకాండకు కృష్ణుని నిలబడిన స్థానమున గాఢ తాను వ్రాసిన నూతనచిత్రముచేత నిలిచియున్నాడు. యా మూల చరిత్రమున సైనికుల భూతములు స్మారకచిహ్నముచేత నడచిపోవుట ఇందు చిత్రీకరింపబడినది. (సెంట్రల్ న్యూస్)

నూజివీడు తాలూకాలోని సైమల్ ఆశీషుల గారును నూజివీడు విజయ కలెక్టరు గారును ఆరు రావుసాహెబు వేదాంతం రామశాస్త్రి పంతులు వారి 18-10-28 తేదీ కృష్ణ జిల్లా కడప కొల్లులూరి శ్రీశీతారామాంధ్ర విద్యానిలయము దర్శించినపుడు తీయబడిన చామసంఘము.

పానగల్లు రాజాగారి నిర్వాణము

బందరు మినర్వా సినిమా కంపెనీవారి సానుభూతి

శ్రీ పానగల్లు రాజాగారి ఆకాల ఆకస్మిక పరిణమవలన మన చెన్నరాజధానికేగాక దేశమన కంటకునగూడ నపారమ గు నష్టము సంభవించినట్లుయం దంతమాత్రమును అతిశయోక్తి లేదు. వీరి మరణమునకై విలపించుచున్న వీరికటుంబనువారి కిని, బంధువుల తాదలకును బందరు మినర్వా సినిమా కంపెనీ వారు తమసానుభూతి సందర్భమున శ్రీరాజాగారి గౌరవార్థ ముగనూ, జ్ఞాపకచిహ్నముగను 18-12-28 తేదీ సినిమా మూసీకె యివ్వబడినది. మాతృదేశ (శ్రీయోధిలాఘలను ముఖ్యులలో నొకం డగు శ్రీ రాజాగారి యాత్మకు పరమాత్ముడు శాంతినింపంగ గాక!

ఎ. వి. కృష్ణరావు.

నెల్లూరు

నెల్లూరు జిల్లాజడ్డిగారు పి. శారాయణరావు శాయు డుగారు పానగల్ రాజాగారినిగురించి శాతో యాక్రింది అభిప్రాయములను తెలిపిరి.

“శ్రీ పానగల్ రాజాగారు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము నకును, మద్రాసులో స్థాపించబడిన ఆయుర్వేదవైద్య కళాశాల కును, విశాఖపట్నములో మెడికల్ కాలేజీ స్థాపించుటకును, వీరు ఆశీర్వాదములు. వీరికిని శాకున నిందామైతిగలదు. వీరు గ్రామపునర్నిర్మాణోద్యమకు గవర్న మెంటువారిచే కొన్ని గ్రాంటులు (రోడ్లు, నీటిపని, అనుపత్రులు) అంగీకరించునట్లు ను చేసిరియే చెప్పవచ్చును. వీరుచేసిన చట్టములలో దేవా లయ ధర్మాదాయ బిల్లును ముద్రపడినదిగాదు. వై దేవాలయ బిల్లులో తీరుచేసినకృషి, వ్యాపారీతము. సైమనుకమిషనువచ్చు పనులయిన ఇట్టి శాయకుడు అంతరించుట నిందా చింతనీయ ము. వీరు పక్కనేకనే బల్ల చెక్కమీద పడంబడినాడు. దక్షిణ హిందూదేశము ఇట్టి బ్రాహ్మణేతర శాయకుని గోల్పో వుట నిందా దుఃఖకరము.

పానగల్లు రాజాగారి నిర్వాణవార్తను గూర్చి నెల్లూరు న 16-వ తేదీ ప్రాంతీకాలమున బురుగు పదంతలు వ్యాపించి నవి. మరెవరినైనను జిల్లాజడ్డిగారు నిర్వాణవార్త తెలిసి మద్రాసుకు కళేబరమును చూచుటకై వెడలిపట్టును తెలియవచ్చునది. 17-వ తేదీ సాయంత్రము పురపాలక సంఘమువారు పమానకమై శ్రీరాజాగారి నిర్వాణమునకు దుఃఖించుచు వారి కుటుంబమునకు సానుభూతి తీర్మానము శీతగ్రీవముగా నంగీకరించి పథము నిలపుదలచేసిరి. 18-వ తేదీ జిల్లాకోర్టు అధ్యక్షుడు

మూసీరి. జిల్లాదేవాలయ సంఘమువారు సంఘపు ఆఫీసునకును వెంటగిరి రాజాగారి కళాశాలకును సెలవునింపిరి. (19-12-28) తేదీ శాడు పురపాలక సంఘముకు సంబంధించిన యావత్తు కార్యక్రమమును నిలపుదలచేసిరి. శ్రీ ఆంధ్రదేశీ య, విశేషానంద విద్యాలయములకు శివోపసంగిరి.

కొట్రా ఆదిశేషయ్య.

తిరుత్తన

శుభ్రసిద్ధ బ్రాహ్మణేతర ప్రజాశాయకులగు శ్రీ పాన గల్లు రాజాగారు కీర్తి శేషులైనది ఘోరవార్త వెల్లడియైనతరు నామే నీ యూరంతయు బహిరసాగరమున మునిగెను. ఏమూల జూచినను రాజాగారి శ్రమసావాక్యములే వివరముండెను. రాజాగారి నిర్వాణ స్మారకచిహ్నముగ 18-12-28 తేదీయం దు యూనియన్ బోర్డు, తాలూకా బోర్డు ఆఫీసులు బహు లోని దుకాణములు వగైరాలన్నియు మూయబడినవి. అనాడు సాయంత్రము 5 గంటలకు నీ యూరిలోని రీడింగరూం వద్ద యూనియన్ బోర్డు అధ్యక్షులగు శ్రీయుతులగు దావులూరు మునిరత్నంబాయుడుగారి యాజమాన్యము క్రింద పురజనులం దరు చేరి గొప్ప సభను జరిపిరి. ఆ సభలో బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులు అనుభేదములేక యెల్లవారును పాల్గొని రాజా గారి గుణగణములను శ్రీ సామర్థ్యములను గురించి రాజాగారి మరణమునకు చింతించి తమ సానుభూతిని రాజావారికి కుటుం బమునకు దెలుపవలసినట్లును రాజాగారి ఛాయాపటమును పూర్తి సైజున నూనెరంగులతో తయారుచేయించి రీడింగరూం హాలు లో నుంచవలసినదిగను తీర్మానములు గావించిరి.

(స్వకీయవిలేఖరి)

బందరు మునిసిపాలిటీ

మచిలీపట్నం, డిశం 18— సర్వసాధని సంపాదకులు యిట్లు తేలి సంపుచున్నారు—పానగల్లు రాజాగారు చనిపోయి నట్లు వార్త తెలియరాగానే, మునిసిపలు కార్యాలయములు, పత్రిక సాధని కార్యాలయములు, సినిమా హాలులు అన్నియు మూయబడినవి. సాయంత్రము పురమండలమున జె. డి. శామ్మూలు ఎం. ఎల్. సి. గారి అత్యుత్తము ఒక సభ గావించబడినది. పుర శెడలందరు విచ్చేసిరి. సభలో రాజావారి కుటుంబమునకు సానుభూతి దెల్పుచు తీర్మానించబడినది. వారి స్మారకచిహ్నము యీ పుర మున నిర్మించుటకు తగు యేర్పాటులు చేయి ఎస్. జగన్నాధరావు గారు కన్వీనరుగ నొక సంఘము ఏర్పాటు చేయబడినది.

జాకి కూగను గారు లండనులో ప్రదర్శనము

సినిమా ఫిల్ములందు ప్రఖ్యాతిపడసిన 14 ఏండ్ల బాలుడుగు జాకి కూగనుగారు లండను నగరము చేరెను. అచ్చట పాలడియము తియేటరునందు వారమునకు 1,000 సవరనులచొప్పున నాల్గవార ములవరకు ప్రదర్శింపనంగీకరించిరి. ఒకబామ్మను వట్టి నిలిచియున్నారు. (సెంట్రల్ న్యూస్)

ఆరునెలలు శిక్షపడిన కార్మికనాయకులు

ఎం. కింగారవేలు చెట్టిగారు దక్షిణయిండియా సమ్మె సందర్భమున నాయకత్వము వహించిన వీరికి చెంగల్పట్టు సెషను కోర్టునందు 6 నెలల కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

తెనాలిలో ఏజంటు కావలెను

మా దినపత్రికకు చందాదారులను చేర్చుట, నెలచందాలు పనులుచేయుట మొదలగు పనులు చేయవలసియుండును. నగదుగా సెక్యూరిటీ చెల్లించవలెను. పయస్సు, వృత్తి మొదలగు వివరములతో దరిఖాస్తులను 28-12-28 లోపున చేరునట్లు సంపవలెను.

వ్యవస్థాపకుడు,

ఆంధ్రపత్రిక, పోస్టుబాక్సు 212, మద్రాసు.

శ్రీ శారదానికేతనము, గుంటూరు - బహుమతులు.

సా హి తి 5-వ త ర గ తి.

కాలిక పేరు	బహుమతి వివరం	బహుమతి పేరు	యిచ్చినవారి పేరు
భీమిరెడ్డి అన్నపూర్ణ	సంస్కృతము		మ. రా. శ్రీ జ్యోత్సర్ధక కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావు పంతులుగారు.
,, డివాకరుణి వికాలాక్షి	అంధ్రము		,,
పున్నవ వరలక్ష్మి	సంగీతము		,, పూనగుంట్ల నాగరత్నంనాగు.
కుంగల లక్ష్మిదేవి	సంగీతము		,, నడింపల్లి వట్టాభిరామయ్యగారు.
పున్నవ వరలక్ష్మి	చిత్రలేఖనము		,, సాహితీ సమితి, గుంటూరు.
	అయ్యుర్యేదము		,, జ్యోత్సర్ధక కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావు పంతులుగారు.
భీమిరెడ్డి అన్నపూర్ణ	పేము	వరమేశ్వరమ్మ బహుమతి	శ్రీమతి వేమవరపు సీతమ్మగారు.
జంపని వత్సవతి	రాబుము		,, నడింపల్లి సీతారామయ్యగారు.
పున్నవ వరలక్ష్మి	హిందీ		మ. రా. శ్రీ జ్యోత్సర్ధక కాశీనాథుని నాగేశ్వర రావు పంతులుగారు.
,,	తరగతి వ్రథము	అన్నపూర్ణాదేవి బహుమతి	,, మాగంటి బాపినీడుగారు.
భీమిరెడ్డి అన్నపూర్ణ	తరగతి వ్యవస్థ	డిటో	,,
కుంగల లక్ష్మిదేవి	కుట్టు		శ్రీమతి సందూరి శాంచారమ్మగారు.
,,	అంగము		మ. రా. శ్రీ రాయపం వెంకటేశ్వరుగారు.

సా హి తి 4-వ త ర గ తి.

అవుల సీత రామమ్మ	నంపల్లితమ్మ	మీ ఆస్తి పూర్ణ బహుమతి	మీ ఆస్తి పూర్ణ బహుమతి
చిలకపాటి భారతి	అంధ్రము	రాజ్యలక్ష్మి బహుమతి	రాజ్యలక్ష్మి బహుమతి
చింతలచెర్వు కనకమ్మ	పంగీతమ్మ		
దేలంకొండ రంగమ్మ	చిత్రతీర్థమ్మ		
చిలకపాటి భారతి	రాటమ్మ		
నూతలపాటి కమల	సిందీ		
ఆకమండ కోశైశ్వరమ్మ	అంగమ్మ		
చిలకపాటి భారతి	ఆయాశ్వరమ్మ		
అవుల సీత రామమ్మ	తరగతి ప్రభు		
	తరగతి ద్వితీయ		

సా హి తి వి-వ త ర గ తి.

గుట్టం అనంతరామమ్మ	పండ్లూరిమ	అన్నపూర్ణ బహుమతి	గుంటూరు బౌద్ధమొమ్మలు ఉపాధ్యాయులు.
"	ఆంధ్రము		మ మాగంటి బాపిశిడుగారు.
"	పంగీరము	పరమేశ్వరమ్మ బహుమతి	" మాశేటి రామచంద్రరావుగారు.
"	చిత్రకళ		శ్రీమతి వేమవరపు నీలకమ్మగారు.
ఆవుల యల్లమ్మ	పేము		శ్రీ కాళిమూరి వెంకటదశ్యమాంబగారు.
వెలంకి సరళ	కుటుంబ		మ ఇటికాల మూర్త్యకారాయణగారు.
ఆవుల యల్లమ్మ	హిందీ		శ్రీమతి మంత్రిశ్రగడ చంద్రమతమ్మగారు.
కెమ్మ లక్ష్మీప్రసన్నం	ఆంగ్లము		మ మాశేటి రామచంద్రరావుగారు.
మెట్టు గజేంద్రమోక్షం	రాజము		"
ఆవుల యల్లమ్మ	తరగతి శ్రధము		శ్రీమతిగుమల భాగ్యలక్ష్మమ్మగారు.
వెలంకి సరళ	తరగతి తిలీయ		మ చుట్టి చంద్రశేఖరంగారు.

సా హి తి 2-వ త ర గ తి

అన్నె శకుంతల	సంస్కృతము		శ్రీమతి శీరం వెంకటసుబ్బయ్యగారు.
"	అంధము		మ వ్యాపతి హనుమంతరావుగారు.
మండలశేని కులసెమ్మ	సంగీతము	మంగమ్మ బహుమతి	మ ఇంపాల సాంబయ్యగారు.
సంఘం లక్ష్మీబాయిమ్మ	చిత్రలేఖనము		మ వికా దండయ్యగారు.
రాచమండల సత్యవతి	వేము		మ ఉన్నవ శాగభూపతిగారు.
"	కుట్టు		శ్రీమతి నాచిరాజు అనసూయమ్మగారు.
"	రాలము	శారదాంబ బహుమతి	మ కూరాడ బాలకృష్ణారావుగారు.
"	తరగతి క్రథము		శ్రీమతి చట్టి హనుమయ్యగారు.
సంఘం లక్ష్మీబాయిమ్మ	తరగతి ప్రియము		శ్రీమతి పొత్తూరి లక్ష్మీబాయిమ్మగారు.
			శ్రీమతి ఇల్లికాల కామేశ్వరమ్మగారు.

సాహితీ 1-వ తరగతి

కొరపాటి శాంచారమ్మ	సంస్కృతము	మ॥ నూర్యచేర సంశయరాక్షసాశాఢ.
తుర్లపాటి అన్నపూర్ణమ్మ	ఆంగ్లము	శ్రీమతి ఆత్మనత్రగడ సీతాయమ్మగారు.
కానుమిల్లి నుందరమ్మ	సంగీతము	మ॥ కాలూరి శ్రీరాములుగారు.
కొరపాటి శాంచారమ్మ	చిత్రలేఖనము	శ్రీమతి ఆత్మనత్రగడ సీతాయమ్మగారు.
11	పేము	శ్రీమతి ఏళా రత్నమ్మగారు.
కొమ్మ శేకుంటల	కట్టు	మ॥ బుద్ధిరాజు రామచంద్రరావుగారు.
కొరపాటి శాంచారమ్మ	రాలము	శ్రీమతి తుర్లపాటి రాజేశ్వరమ్మగారు.
కానుమిల్లి నుందరమ్మ	తరగతి ప్రథమ	మ॥ కూరాడ బాలకృష్ణారావుగారు.
కొరపాటి శాంచారమ్మ	తరగతి ద్వితీయ	శ్రీమతి చలసాని సరస్వతీబాయిగారు.

పట్టపరిశ్రమ

మాయవరం - పెద్దాపురం

కూర్చున్నావా? మండలము, రెంజాపూరు జిల్లాలో
 సర్వవిషయములను చూచుచుండును. నేనా వ్యాపకములో
 దానిని వివరించెను. ఈ వ్యాపకములో మాయవరమును పెద్దా
 పురమును పోల్చిచూపట్టు పోలకయొక్క సినిమి తెలిపెదను.
 మాయవరం పెద్దరైల్వే జంక్షను. పోలక సామర్లకోటయకు వలె
 కామయ పెట్టి కాని పెద్దాపురము పేర పెట్టబడినది. రెండు
 పురములు జంక్షనుకంటే రెండు మైళ్ళున్నవి. మాయవరము జిల్లా
 గ్రామము. పెద్దాపురము పోలకయొక్క పత్రము. మాయవరం
 జనాభాలో చిన్నది. జంక్షనునకు కిరార్నాడు చాల
 గొప్పసంఖ్య కలది. పెద్దాపుర మట్లుగాక పెద్దసంఖ్య గలది.
 జంక్షను వద్ద నన్ను సామర్ల కోట భీమవర
 మలను కల్పించు? మాయవరం మున్సిరాలిటి కన్న పెద్ద దనును.
 త్వరలో కలియించియున్నది. మాయవరము నానుకొని
 కావేరి యందు యాత్రాస్థలమై యొప్పుమన్నది. పెద్దాపురము
 వద్ద గొప్పనది తీరన్న న ప్రతాపాభి యున్నది. సామర్లకోట
 వద్ద గోదావరికాల్య యున్నది. కాల్యత్రక్కనున్న భీమేశ్వరా
 లయము దాక్షిణ్య ఆమరావతి, మున్నగు పంచలింగముల
 లో నొకటియు మురుగుగలదియై ఆయముయొక్క కట్టడ
 మలిసందర్శన పెద్ద కాల్యమై జంక్షనునకు గొప్పయాత్రా
 స్థలమై పోయి యా కలదిస్థలమై ప్రకాశించుచుండును.
 పెద్దాపురముగా మంచినీటికరవు ఉన్నది మాయవరమునకు
 వసతివాగానున్నది. పెద్దాపుర మారోగ్యవంశమైనది. మాయవ
 ర మట్లుకాదు. మాయవరములో అరటికోటలు మెండు. పెద్దా
 మలో అంటుకామిసామర్ల. వాన బరివ నుమలలో మాయ
 వరములో కుల్యముగ పామర్లకోట భీమవరమున్నది. అఫీసు
 విషయమై రెండుపురములలోనూ పమానమే. మాయవరములో
 రెండు మునిసిపల్ హాలులున్నవి. (కొర్నాటికొకటి). పెద్దా
 పురములో నొక మునిసిపల్ హాలు, సామర్లకోటలో బోర్డు
 హాలులు ఉన్నవి. మాయవరములో నాటుకోటిసర్రకుండి
 గా పెద్దాపురములో పూర్వపు మహారాజాండ్ర మున్నది. పె
 ద్దాపురము పూర్వపు రాజధానియై విలంబితమున పాలించెను.
 మాయవరముకట్టి యెట్లుబాగాంచును పెద్దాపురము కలక
 త్రా మద్రాసు మొదలైనవి నుండినవి. మాయవర మిప్పటి
 వరకు రామేశ్వరం సమావేశార్థముగానున్నను త్వరలో మారి
 పోయి కాళామర్లములోనికి వచ్చుచున్నది (విల్లుపురం-టిటి
 లైనులను) అనగా కొంత ప్రామాణ్యము తగ్గుచున్నది. కాకి
 నాడకోటపట్టణం పూర్తిగానే సామర్లకోట జంక్షను వృ
 థియై పెద్దాపురం సామర్లకోట భీమవరము ఒక్క గొప్పపుర
 ముగా చేర్చబడును. గాన పెద్దాపురపు భావి
 దళ చాల నెత్తున్నదిగానున్నదనట అతిశయోక్తికాదు.
 ముఖ్యముగా పట్టునా శమవిషయమై పోల్చువలయునని ప్రా
 రంభించితిని. మాయవరము పట్టునీతిలో మహాప్రసిద్ధి తెక్కి
 నది, కొర్నాటిచీ లన ఆంధ్రావనిలో స్త్రీ అందరికీని తెలి
 యును. ఆంధ్రస్త్రీల వస్త్రములకు పోలిక ఆధారము దక్షిణా
 దివే. కంచి, కొర్నాడు, మధుర, ముఖ్యపగరములు. కొర్నా
 డు మరీనూ, నగలఫేషన్లకడ మద్రాసు యొననూ, బెజవాడ
 నగలకళాగణులు, మద్రాసు కుంభకోణం దుకాణముల కెంత
 మాత్రము తీసిపోక సమానముగానున్నది. దక్షిణాది పట్టువస్త్ర
 ములలో కుల్యముగ తయారుచేయుచుంటు లైనునీవిలో కాన
 ము. బంపురముపట్టు ఆ తీరి, దక్షిణాదికి వాలరు. అదొకమా
 ది యందము ధర్మవరమువిన మమె నాకు పరిచయములేదు.
 పెద్దాపురములోనూ, రాజమండ్రిలోనూ ఒకదళనండి పట్టు
 పోలకను తీసెవగ ప్రారంభించివారు. రాజమండ్రిలో కొంత
 వరకు తగ్గినది. పెద్దాపురం నిలిచియున్నది. మొన్నటివరకు
 రాజమండ్రి, పెద్దాపురం పట్టు బంబలను రాజధానియంతట
 ఫేషనుగా వాడబోయినది ఒక నెల్లూరుప్రముఖుడు వాకొనె
 ను. మాయవరములో నున్న న్ని మగ్గములు పెద్దా
 పురములో పట్టును నే యుచున్న వని చెప్పలేను.
 కాని ప్రభుత్వసినిమా పరియగు పోటీలో ఏర్పాటులు చేసిన
 లో కొర్నాటిలో పెద్దాపురం కులతూగగలదని యొనవచ్చు
 ను. నాయుడ్యో మేనుకెన ఆంధ్రదేశ స్త్రీలు నామ చీరలకు
 దక్షిణాది యేలపోవలెను? అకళకు మారదృష్టివల్లిన పాత్రికా
 వికులు పెద్దాపురమునంటి పట్టునీయుచుంటు యేలప్రారంభించ
 రాదు? అని. పెద్దాపురము సర్వవిధముల కృషిలోనికి వచ్చేవరి
 కినుచున్నది. అనట కొన్నికంపెటెలు చక్కనికట్టునాట్రో
 పట్టు పోలకనుకు నాగించుచున్నాడు. వారి ఆంధ్రస్త్రీలకు పరి
 పోవు ఫేషనుగ దక్షిణాదిమారిసినస్త్రీలుల నెందుకు ప్రారం
 భించరాదు? పెద్దాపురములో మృత్యుశిలను చేయబడు, పట్టు
 పురుకు పెంబులకున సానుచున్నవరి చెప్పెదను. అన్నివిష
 యములలోనూ మాయవరము, పెద్దాపురములు సమానపోలిక
 గా నున్నవి. కొర్నాటుపట్టుచీరలనవ యములో కూడ పెద్దా
 పురము వృద్ధియుగం!

సున్నర శ్రీరామస్వామిహరి.

ప్రథమ దత్తమండల సమావేశము

బా రీ స్ట రు కె. కోటి రెడ్డి గారి

అధ్యక్షోపన్యాసము

(గత శుక్రవారము తరువాయి)

జూన సులభముగను కీర్తనముగను జ్ఞానమును సంపాదించగలుగుటయే గాక విద్య నేర్చుట ఉద్యోగమునకే యను దురభిప్రాయము తొలగి పోవచ్చును. విద్య నీతితోధకముగాకూడ నుండవలెను. ఇప్పటి విద్య దైవచింతనను బోధింపక ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడక భౌతిక విజయములనొకటి ఆకర్షింపబడుచున్నది.

ఈ విద్యావిధానమును పూర్తిగా మార్చుకొని ఈ జిల్లాలలో విద్యాభివృద్ధి విఫలముగ వ్యాప్తిచేసింప జేయవలెను. జనసామాన్యములో జ్ఞానాభివృద్ధి కావలెనన్న ప్రతియొక బాలునికి బాలికకు సామాన్యజ్ఞాన మైనను సంపాదించగలిగినంత వదువు గలపవలెను. ఈ ఉపాధ్యాయులు ఇప్పుడు విద్యగలపురుషుల వారినెలాగో మిక్కిలి జ్ఞానోపార్జనము కలవారుగా నుండవలెను. ఇప్పుడు కరవుచున్న ప్రాథమిక విద్య నేమని చెప్పవలయునో తెలియదు. అది లేకపోయినను దేశము నకు గొప్ప నష్టము వాటిల్లుదు. హైస్కూలుకు కళాశాల విద్యకూడా ఉన్న తదశయందు లేదు.

"విశ్వకళాపరిశ్రమ"

ఈ విషయమై ఆంధ్రప్రదేశ్ కళాపరిషత్తు కేంద్రములు కార్యస్థానము తగాదాలతో ఇప్పటికేయును చేయజాలమున్నది. నిజమైన దేశ బోన్నత్యమును పడయవలయునన్న ఆంధ్రదేశమందలి ఉత్తమవిద్యను గురించిన ఈ కేంద్ర కార్యస్థానముల సమస్య విశాల ఆదర్శములతో బరిమళింపవలసియున్నది. ఇదివరకున్న జ్ఞానమును విద్యార్థులకు నేర్పుటయే గాక మాతనజ్ఞానమును కలగజేయుట ప్రధానాదర్శముగా నుండవలయును. ఈ కార్యము జయప్రథము కావలయునన్న విద్యగరవునారన పరిశోధనలును గొప్ప మేధావులును ప్రజ్ఞావంతులునై యుండవలెను. విద్య నేర్చువారు కొందరైనను సమర్థులుగను జ్ఞానార్జనాతులకై గలవారుగను నుండవలయును. విభిన్నవిషయ జ్ఞానముల పరిశోధనయు బోధయు పిలువ్వంతవరకు ఒకచోటనే జరుగవలయును.

అధ్యాపకులను విద్యార్థులను విద్యార్థులలో నొందోరులను గురుభానమును మైత్రియు పెంపొందిజేయుట ప్రధానాదర్శములలో నొకటియై యుండవలెను. ఈ ఆదర్శములను విశ్వకళాపరిషత్తు సాధించవలెనన్న సర్వోపకరణసమేతములను పరిశోధనలయములు కర్మాగారములు అపారగ్రంథసమదాయము గురు శిష్యుల కొకచోట నివాసస్థానము భోజనగృహములు క్రీడామందిరములు మున్నగునవి కావలసియుండును. వీటి నిర్మాణమునకు విస్తారద్రవ్య మనవరము ఈ సందర్భములనుబట్టి చట్టి ప్రణాళికనమే లక్ష్యముగా పెట్టుకొనక ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యాలయముయొక్క కేంద్రముల సంఖ్య స్థలములు కార్యస్థానము నిర్ణయము చేయవలసియుండును. ఆంధ్రదేశములో భావికాలమున మూడు విశ్వవిద్యాలయములను ఏర్పరచునట్లేదేమో మూడు కేంద్రములను ఇదివరకు చేసిన చట్టప్రకారము చేసియున్నార. ఇందు దూరదృష్టి కనుబరచినట్లు నాకు కానరాదు. ఆంధ్రదేశమున భావికాలమున జనసంఖ్య వృద్ధియై చదువరుల సంఖ్య చాలావృద్ధి చెందిన తప్ప ప్రస్తుతకాలమున మూడు పరిషత్తులకు స్థానములేదు. పూర్వకాలముందు ఒకచోటనున్న విద్యాలయములలో పదివేలవరకు విద్యార్థులు విద్య నభ్యసించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇప్పుడుకూడ అయిన వేలకు పైన ఒకచోట విద్య నభ్యసించు విద్యాలయములు కొన్ని శాతము దేశములలో నున్నవి. ఇందసాధ్య మేమియును లేదు. కాని సుమారుము, పై నుదహరించిన ఉత్తమదర్శముల ప్రకారము విద్య రపవలయునన్న విశేషద్రవ్యము కావలసియుండును. ఈలోపల స్థానిక బడి కొంతవరకు పై కనుపరచిన ఆదర్శముల ననుసరించి విద్య గరవుచున్న కాకి హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకై ఇదివరకు కట్టడములను పరిగ్రహాలయములను 77 లక్షల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టినారు. సుమారుమునకు ఖర్చు 10 లక్షలు ఆగుచున్నది. ఇంతవరకు 2250 విద్యార్థులే యున్నారు. ఇంకను వ్యవసాయము వ్యాపారము వైద్యము లోగితికక వీటికి సంబంధించిన విద్య గరవులేదు. కొందరు అధ్యాపకులు దేశ మతాభిమానములచే తక్కువ వేతనములకే పనిచేయుచున్నారు. ఇక బోధకులను విద్యార్థులను కాపాడినన్ని వసతిగృహములు నిర్మించలేదు. ప్రస్తుతము ఇట్టి ఆత్మవనరులను పనులను చేయుచు ఇంకొక 70 లక్షలు కావలయుననియు సంవత్సరఖర్చులను యింకొక మూడు లక్షలు పట్టునవియు ఆ విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షులకు ఎదనమోహన మాంసవ్యాధుల నుడివియున్నారు. పశ్చిమదేశములలోని విశ్వవిద్యాలయముల ఖర్చు పెట్టద్రవ్యములో ఇది ఎన్ని

ట ఒక భాగమును గాదు. ఇదియిట్లుండ, మన ఆంధ్రదేశములో విశ్వకళాపరిషత్తునకు మన మొత్త ఖర్చు పెట్టగలము, ఒకవేళ పెట్టగలిగినను పలు భాగములయందలి ఆంధ్రవిద్యార్థులెల్లరు నొక చోట కలసి మెలసి ఉన్నతవిద్య నభ్యసించిన అందు గుణము లేదా. ప్రతివానికి తన పిల్లల సౌకర్యార్థమై తమ పెరటియందు విశ్వవిద్యాలయములు స్థాపింపవలెనన్న సాధ్యములూ సాధ్యములైననూ ప్రయోజనములూ ఎటుల జూచిన ప్రస్తుతస్థితిలో ఆంధ్రదేశమునకెల్లరు ఒక చోటనే ఉత్తమ విద్యను గరవిన ఉత్తమోత్తమముగ నుండునని నాదృశాశయము. విశ్వకళా పరిషత్తు వారే పరిషత్ స్థానమునందు పరిషత్ ఆచార్యులవల్ల అచట సాధ్యమైన వివిధజ్ఞానమును గరపడము శ్రేయస్కరము లాభదాయకమును. అట్లయిన విశ్వకళాపరిషత్తుపనులు మితవ్యయముతోను, సామర్థ్యముతో జరుపబడును.

ఈ ఉత్తమదర్శమును సఫలము చేయవలయునన్న ఇప్పుడు వుండే కళాశాలలు కొన్నిటికి నష్టము కలుగవచ్చును. అయినను గొప్ప లాభమును పొందునపుడు స్వల్పలాభమునకై చింతింపరాదు. అట్టి కళాపరిషత్తు నివాసస్థాన మెచ్చట నుండవలయునను అంతమును గురించి భేదాభిప్రాయములుండకపోవు. ఇప్పుడు ప్రశంసలోనున్న స్థలముల గుణాగుణములను నేను విఫలముగ చెప్పించుటకు కావలసినంత అవధి యుండదు. తరతరముల ఆంధ్రుల ఉపయోగార్థమై నిర్మాణముచేయు ఈ ఆంధ్రప్రదేశ్ కళా పరిషత్తుయొక్క నివాసస్థలమును బాగుగా ఆలోచించి నిర్ధారణ చేయవలసినది. ఎట్లయిన నేమి స్థలనిర్మాణ తగవులను చాలించి ఏదో యొకస్థలమును నిశ్చయము చేసుకొని పరిషత్ కార్యముల ప్రారంభించవలెను. న్యాయభావముతో జూచిన పరిషత్తు స్థానమును మన జిల్లాలయందే ఉండవలెననుట ఎవరికి తోచకమానదు. సాంకేతిక సాహిత్యవిద్యలు ఒక్కచోటనే గరపవలెనని ఉత్తరజిల్లాల వారి ప్రజల ఆశయముకాదు. అట్లయిన సాంకేతిక విద్య ఉత్తర సర్కారులలో నేర్చిన సాహిత్యవిద్య నైనను మనజిల్లాలయందు నేర్పుట యందేమి యన్యాయము? అనంతపురముగాని మదనపల్లెగాని విద్యాస్థానముగా నేర్పాటు చేయవచ్చును. ఈ రెంటిపైకి చల్లదనము బట్టియు ఆరోగ్యస్థితిని బట్టియు ప్రకృతిసౌందర్యమును బట్టియు మదనపల్లె మిన్నయని నా యభిప్రాయము.

శ్రీవిద్య

మన జిల్లాలయందు పురుషులకు విద్య తక్కువగానుండ శ్రీవిద్యయొక్క సంగతియేమని చెప్పవచ్చును? చాల కొరతగా నున్నది శ్రీమతి విద్యావంతురాండ్రే సాంఘిక రాజకీయ నైతిక విషయములందు పురుషులకు తోడ్పడినకాని దేశము బోన్నత్యమునకు రాజులందు. కావున పురుషులతోపాటు శ్రీమతికూడ విద్యగరపవలయును. శ్రీమతి పురుషులకును ఒకటేవిద్య గరపవలెనా లేక వేరువేరు విద్య గరపవలయునా యను విషయమై అభిప్రాయ భేదములున్నను ఉత్తర విద్య వారికి అవసరమునట నిర్వివాదాంశము.

"అడవుల పరిపాలన"

మన మండలములో అడవి ప్రదేశములు మెండుగనే యున్నవి ఆప్రదేశములలో నుండు రైతులు ఇప్పటి అడవిపరిపాలనలను అనేక యిబ్బందులను పడుచున్నారనుసంగతి యెల్లరకు తెలిసిన విషయమే ఈ విషయమందు గవర్న మెంటుకును ప్రజలకును లక్ష్య మొక్కజేయని నమ్ముచున్నాను. ప్రజల సౌకర్యమునకు ఉపకరించని అడవులేలే! అట్లు నుటంటేనే యేలాటి నిర్బంధములు లేక విస్తృతవిధిగ అడవుల నుపయోగింపవలెనని నామతము కాదు. భావికాలపు ప్రజల మేలును కూడ కనిశించిన ప్రస్తుతకాలమున కొన్ని నిర్బంధములు అవశ్యకములగు తోచుచున్నవి. ఇంతియగాక అడవుల సంరక్షణమును వర్ష పాతము నకును సంబంధమున్నట్లు ఉన్నది. విశాలమైన అడవులవల్ల గొప్ప మేలు ఒకటి యున్నది. అడవులు లేనట్లయిన పర్వతప్రాంతములలో వర్షించు నీరు ఆలస్యములేక ప్రోగై ఒకటేసారి నదులలో ప్రవేశించి డడువల్ల పలుమారు వరదలు సంభవించుటయేకాక నదులకు అడ్డముగా యిప్పటివలె ఆనకట్టలు కట్టి నీటిపారుదల సదుపాయములను సులభముగా చేసికొనుటకు పిలువలెను. కావున అడవుల సంరక్షణ అననగరమని యెవరను చెప్పజాలరు. అయినను యిప్పుడు అడవి ప్రాంతపు ప్రజలకు ఉండు యిబ్బందులను చాలమాత్రము తొలగింపవచ్చును. ఇప్పుడుండ అనేక నిర్బంధములవల్ల రైతులకుగాని సర్కారువారికి గాని లాభములేదు. ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటులో నుండు క్రిందిపున్య గమ్యము మాత్రము లాభము. అడవి ప్రాంతములలో ఫారెస్టు వుద్యోగులకుండు పలుకుబడి పోలీసువారికికూడ లేదు.

ఈలోపల కట్టడములకు ఉపయోగపడు లాభకరమైన సామాను లేనట్టి అడవులను ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు అధికారమునండి తొలగించి రెవిన్యూడిపార్టుమెంటు తనకిక్రింద తమ ఉపయోగార్థమై రైతుల పరిపాలనకే కొన్ని అడవులను ఇచ్చియున్నారు. ఇది సరియైనమాద్రగ్గ మే. ఇప్పటి గ్రామ పరిస్థితులను బట్టి నిష్పక్షపాతబద్ధితో, అందరిరైతుల మేలు లక్ష్యమునందుచుకొని పరిపాలించు పంచాయతీదార్లు యెల్ల చోట్లయందు దొరకక పోయినను రాసురాసు పరిస్థితులు మారి జనుములలో అనేక భాగము నల్లరేగడిప్రదేశము, అచ్చట రోడ్డువేయు

లకు డేముకరముగా నుండునని నమ్ముచున్నాను. రైతుల పంచాయతీ పరిపాలనను ఇవ్వలసిన అడవులు ఇంకను అనేకము లున్నవి. అడవులలో మేపు పశువులపైన విధించు పుల్లరిలేము; యెరువు, ఆకు, వంటకట్టెలపైన విధించు ఫీజున్ను పూర్తిగా తీసివేయజాలవన్నను తగ్గించవలసియున్నది. మఱియు దూరమునంచు వచ్చు పశువులను అడవులలో రాత్రిపూట మందపెట్టుటకు విధించు ఫీజు చాలాఅన్యాయము. దానిని తీసివేయవలెను. లంబాడిలు మొదలగు పశువులకాపరకు హెచ్చుగా రేటువిధించడము న్యాయముగ నుండలేదు. ఎవ్వరమునైనను పశుగణమును వృద్ధిచేసిన పొడి పంటలు పెంపొందును. పశువు వృద్ధికావలెనన్న మేత చౌకగాను సులభముగాను రైతులకు చేకూర్చిలెను. రైతులకు వలయు వ్యవసాయపు కొరముల్లకు కావలసిన కొయ్య సామానులు అడవులలో సులభముగా దొరకు సదుపాయములు చేయవలెను. ఇప్పుడు కంట్లాక్టర్లు డిపోలద్యారా పరియైన సామాను దొరకడములేదు. అవియు తగ్గుదరకు దొరకవు.

ఆ వ్యవసాయ ప్రదేశములకును ఊర్లకు అనుకొని అనేకచోట్ల రిజర్వుఫారెస్టు వుండడంవల్ల ఆప్రదేశములవారికి చాల ఇక్కట్లు యున్నవి. ఈవిషయమై ఇదివరకు కాననభిలో కావించబడిన తీర్మానమును అనుసరించి సర్కారు వారు కొన్ని గ్రామములకు సమీపములోనుండు రిజర్వును తీసివేసినను ఇంక అనే గ్రామములలో అట్లనే యున్నవి. ఆ గ్రామాదులలోకూడ రిజర్వుకలను తీసివేయవలసియున్నది. గ్రామసమీపముందు పనికిమాలిన రిజర్వులు ఎన్నిచోట్లనోయున్నవి. అట్టివియైనను తీసివేయుటకు ఏఆక్షేపణ వుండకూడదు. ఫారెస్టు కేసులలో విధించు శిక్షలు కాంపౌండురేట్లు మార్పు చెందవలెను. క్రింది పున్యోగముల సాక్ష్యము ననుసరించి శిక్షలు చెప్పడమువల్ల అన్యాయఫలమును ఇవ్వనియ్యకొననివారిపైన తప్పుడు దావాలు లేబడి శిక్షలుకూడ కావడము అరుదుకాదు. కాంపౌండు రేటుకూడ తగ్గించవలెను. అడవిజంతువులు పైరులను నాశనము చేయుచుండును గాన వాటిని చంపుటకు రైతులకు తుపాకులకు లైసెన్సులు విరివిగా యివ్వడమేగాక వాటిని అడవులలో నుపయోగించుటకు ప్రత్యేకపు లైసెన్సుకావలెనని నిర్బంధము తొలగింపవలెను. ఈలాటి ఇబ్బందుల లోకము లున్నవి. సర్కారువారు యియిబ్బందులను అచిరకాలములోనే తొలగించి రైతులకు కాపాడెదరని నమ్ముచున్నాను.

ప్రయాణసౌకర్యములు

ఈ మండలములలో ప్రయాణసౌకర్యములు చాల తక్కువగా నున్నవి. బెజవాడ గుంతకల్లు రైలుమార్గము మదరాసు-గుంతకల్లురైలు మార్గము పాకాల-గుంతకల్లు రైలుమార్గము ఈ జిల్లాలనుండలకు అడ్డముగ ఒక రైలుమార్గమును ఏర్పజచిన చాల సౌకర్యముగా నుండును. ఈ జిల్లాలనుండి ఇతరనగరములకు యీలోపల వేరుకనగమో చుట్టగా ఎగుమతియగుచున్నందున యీమార్గము లాభకరముగా నేయుండును. అంతలాభము లేకపోయినను గొప్ప నష్టమేమోయుండును. కర్నూలు కడప డిస్ట్రిక్టుబోర్డులవారు నంద్యాలనుండి యెట్లగుడిపాసు రైలువేయవలెననే పుద్దేశముతో రైలు సెస్సు విధించి కొంతద్రవ్యమును నిలుకడచేసియుండిరి. వారు ఏకాగ్రణముతో ఆపని చేయుటకు మానుకొన్నారోగాని, రైలుమార్గములను డిస్ట్రిక్టుబోర్డులవారు సంస్థ ఏర్పరపడముకన్న ఒకసంస్థయే దేశమంతయు అట్టివానిని ఏర్పరచుట ప్రయోదాయకమని నానమ్మకము. కావున ఇప్పుడుండు రైల్వేకంపెనీలవారేఈపనికి పూనుకొనవలెను. తాము నంద్యాలయెట్లగుడిపాడురైలు మార్గముఏర్పజచిన వడ్డిగిట్టినపక్షమున నష్టము భరించేయుటకు గ్యారంటీ ఇచ్చెదరాయని డిస్ట్రిక్టుబోర్డులను, రైల్వేకంపెనీవారు అడిగినారట.

కర్నూలువారు మాత్రము వొప్పకొన్నట్లున్నది. కడపవారు సమృత్తిపడలేదు లాభమువచ్చిన నాది నష్టమువచ్చిన మీది అను న్యాయము ఏటిన్యాయమో నాకు తెలియకున్నది. రైల్వేకంపెనీవారు ఇప్పుడు అనేకచోట్ల లాభము పొందుచున్నారు. ఈమండలముల ప్రజల సౌకర్యమునకు ఆశ్చర్యకరమైన ఈ మార్గములపట్ల తొలవోల కొంతనష్టమైనను వారు భరించుచు అన్యాయముకాదు. కావున నంద్యాల యెట్లగుడిపాడు మార్గమును రైలుకంపెనీవారు ఆచిరకాలములోనే ప్రారంభించి అది ముగిసినవెంటనే ఆ మార్గమును పాకాల ధర్మవరంమార్గములో కలుపుటకు ప్రయత్నించవలెను ఇదేవిధముగ నెల్లూరిజిల్లాను కడప కర్నూలుజిల్లాలతో కలుపుటకు వేరే రైలుమార్గపు వసతులు ఏర్పించుచేయవలెను. నీటి ప్రయాణపువసతులు ఈ మండలంబులలో లేనేలేవు. కడప కర్నూలుకాలవ ఈ పనికి ఉపయోగపడును. అయిన కొంతకాలముగ ఆ కాలవలో పడవలు నడవడములేదు.

ఇక రోడ్డుసంగతి ఆలోచింతము. ఏవోకొన్ని ట్రంకురోడ్డుతప్ప, తక్కినరోడ్లు చాల హింసితీలోనున్నవి. ఉన్నవికూడ చాల తక్కువ, గ్రామగ్రామమును కలుపుకొడ్డు లేవనియే జెప్పవచ్చును. గ్రామములందు నాగరికతన్నదిబాంధి ఎల్లరసౌకర్యార్థమై పట్టణములలో ఏర్పాటుగావించిన స్కూల్లు, ఆస్పత్రులు మున్నగువాని ప్రయోజనమును గ్రామవాసులు కొంతవఱకు సాంధవలెనన్న గ్రామములందు రోడ్డు అవసరము. వానిని నిర్మించి సరియైనస్థితిలో పెట్టవలెను. ఈ మండల

వాటిని సరియైనస్థితిలో నుంచుటకును చాల ద్రవ్యము కావలసి యుండును. ఇంతకు దేశము బీదదేశము. రోడ్లకగుభర్త విషయములను మూర్ఖకగుభర్త విషయములను గవర్నమెంటువారు అలంబించుచున్న దాయభాగపద్ధతి బీదజిల్లాలకు సహాయముచేయుటకు బదులు నష్టదాయకముగా నున్నది. ఈ లోపల బీదజిల్లాల విషయమై యీ పద్ధతిని కొంతవఱకు సవరించుట సంతోషదాయకము. ఇకనైన ఈ జిల్లాలకు ద్రవ్యము చాలినంతయిచ్చి రోడ్లను విరివిచేసి వాటిని సరియైనస్థితిలో నుంచుటకు గవర్నమెంటు తోడ్పడునని నమ్ముచున్నాను. ఈ లోపల యీ జిల్లాలలోపూడ మోటారుప్రయాణము హెచ్చుచున్నది. అందువల్ల రోడ్లకు చాల రాపిడి అయినది. నదులకు వంతెనలుకాని "కాసువేలు" కాని అనేక బోట్ల తేనెదువల్ల ప్రయాణము అందులో మోటారుప్రయాణము కడు ఇబ్బందిగానున్నది. కడప దగ్గర పెన్నకు వంతెనతేనెనున ప్రయాణము, ముఖ్యముగ మోటారు ప్రయాణము, సంవత్సరములో చాలకాలము జరగడములేదు. అచ్చట వంతెనకట్టుట చాల అవసరమును ఆలస్యముజరప నీలతేనెట్టి పనిగా నున్నది.

మంచిచిరు

ఈ మండలములలో అనేక ప్రదేశములందు, త్రాగుటకు మంచినీటివర్షాధికము దుర్లభము. నల్లరేగడి ప్రదేశములలో బావులలో సామాన్యముగ వున్ననీరేపడును. ఆ బావులపూడ చాల లోతుగానే యుండును. అట్టిప్రదేశములలో మంచిచిరు కావలెన్న వర్షపు నీటిని నిల్వ చేయవలసియుండును. అందువలననే, అచ్చట కుంటలు కోనేర్లను కట్టించియున్నారు. ధర్మాత్ములకు కోనేటి నిర్మాణము ముఖ్యదానముగా నుండుట యందు ఆశ్చర్య మేమియును లేదు. లోపల గవర్నమెంటువారు నిమ్మజాత్యుద్ధరణకై చేసినప్రయత్నములలో నొకటి, కుంటలను పూర్తిగాగాని కొంతభాగముగాని వారికి పట్టయివ్వడము. ఇది మిక్కిలి ఖండినీయమైనది. పశువులకును మనుజులకును కావలసిన మంచినీటివసతులను వృద్ధిచేయుటకు బదులు వున్నవానిని తగ్గించుట సరికాదు. నిమ్మజాత్యుద్ధరణకై చేయవలసినపనులు అనేకములున్నవి. కాని త్రాగుటకు మంచినీరిచ్చు కుంటలను నిలుచుటకు నీడనిచ్చుతోపులను పట్టాలకిచ్చి వాటిని నాశమొనర్చుట సరికాదు. ఆగ్రజాతుల వారికి నీటి వసతులు సరిలేనని చెప్పి అస్పృశ్యులస్థితి నేనుచి చెప్పవచ్చును. వారికి ప్రత్యేక నీటివసతులు కల్పించుటకు యిష్టపడెదమను గవర్నమెంటువారు చేయుప్రయత్నము కొనియాడదగినదేను.

గ్రామపునర్నిర్మాణము

ప్రతియొక్కరూను అందులో ముఖ్యముగ విద్యావంతులగు పట్టణవాసులు గ్రామపునర్నిర్మాణము గావించవలెనని ప్రతికలమాలము ననుకూపవ్యాసముల నూలమునను హెచ్చరించుచున్నారు. మనదేశము నందు, పశ్చిమ దేశములందునలెగాక పట్టణములు చాల తక్కువ. సామాన్యముగ అన్నియును పల్లెటూళ్లే. నూటికి 90 మందికిపై గ్రామములదే నివాసము చేయుచున్నారు. ఇట్లుండ గ్రామపునర్నిర్మాణముననేమా నాకు తోచడములేదు. గ్రామ పునర్నిర్మాణమునకు బదులు దేశ పునర్నిర్మాణముననుంజనముగా నుండెడిది. అధికసంఖ్యాకులు గ్రామములందు నివసించుటజేసి దేశము జొన్నత్యము గాంచవలెనన్న గ్రామాభివృద్ధిగానున్న నది సాధ్యముకాదని యెల్లరి సను స్పష్టముకాకమానదు. ఇదివరలో పరిపాలకులుగానున్న పట్టణవాసులకు గ్రామములన్న లెక్కలేదు. పన్నులుచెల్లించుటకే వారు గాని, పరిపాలనాసౌఖ్యము లనుభవించుటకు వారుకారు. గ్రామవాసులమండి పన్నులను వసూలుచేయడము పట్టణవాసుల సౌకర్యార్థమై వినియోగపర్యడము. ఏసౌకర్యములేగర్హించినను పట్టణవాసులకేగాని పల్లెటూరివాసులకు నున్న. ఆనుపత్రులు హైస్కూళ్లు పరిశుద్ధజలము మున్నగు సౌకర్యములెల్ల పట్టణములందేగాని పల్లెలయందులేవు. పట్టణములలో పెట్టుకాడదని నాయభిప్రాయముకాదు. అయితే సహన దృష్టితో పట్టణములను పల్లెటూళ్లను చూడవలెను. గొప్పగొప్ప ఆనుపత్రులు పట్టణములలో స్థాపించిన సామాన్యమైనవాటివైన పల్లెటూళ్ల యందు స్థాపించకూడదా? హైస్కూళ్లు పట్టణములలో స్థాపించిన పల్లెటూళ్లనుండివచ్చు విద్యార్థుల ఉపయోగమునకై వసతిగృహములను స్థాపించకూడదా? లక్షలకొలది ద్రవ్యము పట్టణములందు పరిశుద్ధ నీటి వసతులకై ఖర్చుపెట్టుచున్నప్పుడు, పల్లెటూళ్ల యందు నీళ్లులేని స్థలములలోనైన సామాన్య నీటివసతులను కల్పించకూడదా? ఇప్పుడప్పుడు పాలకులదృష్టి కొంతమాత్రము పల్లెటూళ్లవంక మరల్చుట సంతోషకరమేగాని, పూర్వపువృత్తాంతము పూర్తిగ మారినకాని పల్లెటూళ్లు అభివృద్ధిజెందనేరవు. పల్లెటూళ్లు అభివృద్ధిజెందినగాని దేశము ఉన్నతస్థితికి రానేరదు. పట్టణములమాత్రమే అభివృద్ధిజెందిన స్థలమంతగా నుండజాలదు. పల్లెటూరే దేశసౌభాగ్యమునకు పునాది యని దృఢముగ నమ్మి దాని అభివృద్ధికై వలయు ఏర్పాట్లను ఆలస్యము జరుపక కావించవలెను. ఇంకను పల్లెటూళ్లవంక ఆశ్రయపాసిన పల్లెటూరి జనులు పట్టణములలో చేరి పట్టణములు పెరగడమువలన, యిప్పుడు పశ్చిమదేశములలో పల్లెటూళ్లసంఖ్య తగ్గుచు పట్టణములు

విశేషవ్యాప్తి చెందుటచే ఆదేశము లనుభవించు అర్హములు మనకును సంప్రాప్తించవచ్చును. అట్టిస్థితి రాకమునుపే మేల్కొని గ్రామవాసుల ఆర్థికస్థితిని పెంపొందించి వారికి కావలసిన సౌకర్యములను చేకూర్చుట దేశాభివృద్ధి గోరు ప్రతివారివిధియై యున్నది.

ఈమండలములందలి పల్లెటూళ్ల ప్రస్తుతస్థితిగతులను, వాటి అభివృద్ధికై కావలసిన మార్పులను పరిపాలనాసౌకర్యములను గురించి కొంత విచారించెము. నల్లరేగడిప్రదేశములకును తదితరప్రదేశములకును కొన్ని భేదములు గానించుచున్నను, సామాన్యముగ యీమండలముల పరిస్థితులు ఒకటిగనేయున్నవి. ఏగ్రామమందు జూచినను మనస్ఫుర్తలు కత్తలే. ఒండొరులలో వికమత్యమును సహనభావమును చాల తక్కువయినవి. స్వల్పవిషయములకై తగవులు పెట్టుకొని, అనుచరులకును పోలీసువారికిని లాయర్లకును వేలార్లు కర్చుపెట్టుచున్నారు. ఇతరమండలములవలెగాక, తగవులన్న యీమండలములలో దౌర్జన్యములు క్రిమినల్ వ్యవహారములే. ఖాసీలసంఖ్యకు మితిలేదు. సత్వీరైన తగ్గుచున్నది. ఇట్టిస్థితికి కారణము లరయుట సులభము కాదు. పూర్వపు హిందూసాంప్రదాయములను యిప్పుడు గమనించుటలేదు. నవీన నాగరిక సత్వీరప్రదాయములు పట్టుపడుటలేదు. దైవభక్తి వాసభీతి చాలమాత్రము తగ్గిపోయినవి. బలవంతు లెట్టికార్యములు చేసినను సవరించుకొను అవకాశము లున్నవి. న్యాయ మన్యాయము అన్యాయము న్యాయము ఆవుచూయుచున్నది. గ్రామవాసులెల్ల రకకావలసిన వసతులను సహకారభావముతో సమర్పించు యేర్పాటుచేసుకొనుట అరుదైనది.

గ్రామములందు పెరిగియున్న యాకత్తులను మాన్పినకాని గ్రామములు యేలాటి అభివృద్ధిని చెందజాలవు. ఈ కత్తులను మాన్పవలెన్న సులభముకాదు. విద్యాభివృద్ధిని కొంతమేలు కలుగవచ్చును. అయిన నిష్పక్షుల ఆచరణలోనున్న విద్యుత్తు ప్రయోజన మంతగా నుండదు. దైవభక్తి, పాపభీతి, సత్యము, సతీ ప్రవర్తనము, సోదరభావము సర్వసమానత్వము మున్నగు సద్గుణముల గరపు విద్య కావలసి యున్నది. పైగుణములను నిదర్శనముగ చూపించిన భారతదేశము యొక్క పురాణేతిహాసచరిత్రములందలి ఆదర్శప్రాయులైన మహాభావులజీవిత చరిత్రలను బోధింపవలసియున్నది. విద్యయన చదువులు వ్రాయుటయే కాదు. చదువను వ్రాయును రాని వారికి కూడ, ఉపన్యాసములు ప్రసంగములు పాటలు నాటకములు మ్యాజిక్ లాంతరులు సినిమాలు వీనిమూలమున జ్ఞానమును గరపవచ్చును. చదువురాని పెద్దవారికూడ పైవిధమున జ్ఞానాభివృద్ధియగు పట్టు చేయవలెను.

ఇది యిట్లుండ గవర్నమెంటువారు మన మండలముల గ్రామములందలి కత్తులను కొట్టాలను తగ్గించవలెనన్న, తత్తణము చేయవలసిన పనులు రెండుఉన్నవి. మొదటిది. కల్లు సారాయి లేకుండజేయుట. రెండవది పోలీసు డిపార్టుమెంటులోని క్రింది ప్రవ్యంగస్థులలో ప్రబలియున్న లంచగొండితనము మాన్పడము. నూటికి తొంభై తొమ్మిది ఖాసీలు సారాయిలేనిది జరగవు. గొప్పదౌర్జన్యములుకూడ సారాయి మత్తుపైనే జరుగును. సారాయికొరకై అనేకమంది చిల్లరజనులు కత్తుల నాయకులకు అనుచరులుగా నుండి కత్తులను పెంచుచుందురు. చిల్లరకొంగతనములకూడ సారాయికొరకే జరుగుచుండును. ఈమత్తుపదార్థములెల్ల గలుగు అసర్థములు యిన్ని అన్ని అని చెప్పనవికాదు. దీనిని బొత్తిగా మాన్పినగాని మనజిల్లాలకు ముక్తి గలుగదు. ఈవిషయమై గవర్నమెంటువారు చూపుచున్న నిర్లక్ష్యభావము మిక్కిలి నిందనీయమైనది. సారాయి కల్లు బొత్తిగా నిల్పివేసిన, దొంగసారాయి కల్లు హెచ్చై గవర్నమెంటు వరుమానమును పోగొట్టడమేగాని, కల్లు సారాయి నిలుపుదలకాదని ప్రభుత్వమువారు నుడివిరి. అందుపైన కడపజిల్లాలో గవర్నమెంటువారు సారాయి కల్లు లేకుండ నిలిపివేసిన యెడల, దొంగ సారాయి కల్లు చేయకుండా సాధ్యమైనంతవరకు చేసెదమనిచెప్పి పరిష్కారముగనైన ఒక సంవత్సరమైనను చూడమని చెప్పినను ఒప్పుకొనరైరి. ఇప్పుడు వుండే మంత్రిగారు కల్లు సారాయి నిల్పుటకు, ముందు ప్రజలయందు ప్రచారము గావించెదర! ఇక పోలీసువారి సంగతి విచారించెము. ఈమండలములలో గొప్పనేరములు యింతో అంతో స్థితిమంతులుగా వుండేవారినలననే చాల మాత్రము జరుగుచుండును. పోలీసువారిని కొనేక కై వారికిలదు. స్వల్పస్థితిమలలోవుండు క్రింది ప్రవ్యంగస్థులు చాలమంది ధనాపేక్షచే వారి స్వాధీనమై తమ పనులను సరిగ నిర్వహించడములేదు. ప్రప్రథమముననే పోలీసు విచారణలోనే అనేక కేసులు చెడిపోవుచున్నవి. నేరములు చేసినను తప్పించుకొనుమార్గము లున్నందువలన నేరములసంఖ్య హెచ్చు అగుచున్నది. పోలీసువారు తమ పనిని సరిగా నిర్వహించెదర! లేదో అను శంకచే ప్రజలకు వారిపైన నమ్మకము చెడినందులకై, నేరములపత్రాయందు వారికి తోడ్పడుటకు యిష్టపడరు. ఈలంచ గొండితనమును మాన్పుటకు సర్కారువారు తగు యేర్పాట్లు చేయవలెను. సాధ్యమైనంతవరకు లంచములకు లొంగని ప్రవ్యంగస్థులను ప్రత్యేకించి యాజిల్లాలకు పంపవలెను. గొప్ప నేరముల పత్రాక్షణ డిప్టి నూపరిం పెం డెంటుకు తక్కువకాని ప్రవ్యంగస్థులను నియమించవలెను.

గ్రామములలో యిప్పుడే తగవులకు కావలసినన్ని కారణములుండ, యూనియను తాలూకాబోర్డులు శాసనసభలు వగయిరాల ఓట్లకై కత్తులు పెరుగుచున్నవి. జనసామాన్యము యీ ఓట్లయొక్క యధార్థ ఉపయోగమును గ్రహించి తమ ఓట్లను సద్వినియోగము చేసి నప్పుడే ఓట్లకొరకై పోట్లాడువారిలో కత్తులుతగ్గును. అప్పటికి తమ లాభము పలుకుబడి గౌరవ ప్రతిష్ఠలే ప్రధానముగా నెంచి అట్టి సంస్థలలో పాల్గొనవలె ననువారి పనులు సాగవు. ద్రవ్యబలముచే మాత్రమే సభ్యులు కాజాలరు. ప్రజాసేవయే దీక్షగలవారు వాటికై పోట్లాట పెట్టుకొనరు.

గ్రామములలోని జనులసౌకర్యార్థమై చేయవలసినపనులనేకములున్నవి. రోడ్లు మంచినీటివసతులను గురించి యిదివరకే తెలిసినాను. ఇంచుమించుగ నెయ్యిమంది జనసంఖ్య గల ప్రతిగ్రామములోను సామాన్యమైన రోగములకైనను చికిత్సచేయు డాక్టరు ఒకరు వుండవలెను. ఆడెద్యుడే రోగములు రాకుండ గ్రామములను ఆరోగ్యస్థితి యందు పెట్టుటకు సదా వారికి బోధచేయుచుండవలెను. అనేక పూర్ణ లో అందులో రేగడిప్రదేశములలో చాలమందికి ఇండ్లకు కావలసినంతస్థలము లేదు. పశువులకును మనుజులకును ఒకటేయిల్లు. అందులో కావలసినంత గాలి, వెలుతురు వుండదు. పశువులపెంట యిండ్లవద్దగనే వేయు నలవాటై యున్నది. గ్రామము లారోగ్యస్థితి పెంపొందచేయవలెనన్న యిండ్లయందు కొంతవార్డు చేయవలసియుండును. యిదివరకు పట్టణనిర్మాణము (Town planning) ను గురించి ప్రయత్నములు చేయుచున్నారే కాని గ్రామములలో ఆరోగ్యపద్ధతులను సరించి యిండ్లకట్టు ప్రయత్నములు చేయలేదు. యీవిషయమై సర్కారువారును సహకారసంఘములును యిండ్లకట్టుటకు తక్కువ నడ్డతో ద్రవ్య మిచ్చి, కైతులకు సహాయము చేయవలెను.

ఇతర జిల్లాలవారితో సరిపోల్చి చూచిన మనమండలముల ప్రజలు శరీర దౌర్జన్యమందును పౌరుషమందును స్వాతంత్ర్యాభిలాష యందును తీసిపోరు. మిన్నయేనే చెప్పవలసియున్నది. ఇప్పుడప్పుడు మార్పుగలుగుచున్నది. బాల్యవివాహములు వృద్ధియగుచున్నవి. గరడి సాము చేయువారు కానరాకున్నారు. వెన్నెలకాలమందు పదుగురు కలిసి ఆటలాడుట లేనేలేదు. తినుతినడిలోపూడ మార్పుగలుగుచున్నది. పూర్వము రేగడిప్రదేశములలో నెల్ల జొన్న ముఖ్యమైన ఆహారపదార్థముగా నుండియుండెను. ఇప్పుడు జొన్నలు భుజించడము గౌరవలభ్యమని యెంచి అనేకమంది బియ్యమునే భుజించుచున్నారు. జొన్నలు పండించుకొనినవారుకూడ వాటిని అమ్మి బియ్యమును కొనుచున్నారు. అందులో వేరుశనగపంట వృద్ధికావడముతో జొన్నలుపెరు చేయు విస్తీర్ణముకూడ తగ్గుచున్నది. బలకరమైనట్టియు, రుచికరమైనట్టియు జొన్న లెక్కడ! నిస్సారవంతమైన చప్పిడిబియ్యమెక్కడ! దురభిమానములకులోబడక బలకరమైనజొన్నలను యీమండలములవారు వర్జించరని నమ్ముచున్నాను. రానురాను పాడిపూడ తగ్గుచున్నది. వేరుశనగ విస్తారముగంటేనే సరియైనమేతత్వంబు యందుల కొకకారణము. శరీర ఆరోగ్యమునకును, బలమునకును ప్రాణాధారమువంటిది పాడి. అట్టి పాడినిచ్చు పశుగణమును అభివృద్ధిచేసి సమృద్ధిగా పాడిపంటలు పొందవలెను.

ఆంధ్రరాష్ట్రము

ఆంధ్రరాష్ట్రము సభిలపించువారలలో నేనొక్కడను. ఇప్పుడు కోస్తాలు ఏలత్తునునుబట్టి యేర్పడినవి కావు. రాజ్యపరిపాలన యందు జనసామాన్యము పాలుగొనవలెనన్న రాజకీయభావ దేశభావ యెయుండవలెను. ఈమాత్రమునుబట్టి హిందూదేశములోని రాష్ట్రములను, భాషనుబట్టి విభజింపవలయునన్న ఆదర్శము యెల్లరకును అంగీకారమైనదే. ఇంతకును మదరాసుకోస్తా చాల విశాలమైనది. తెలుగుజిల్లాలను ప్రత్యేకించిన పరిపాలనసౌకర్యములును అభివృద్ధి చెందును. ఆంధ్రదేశమును అత్యవసరముగా నొనర్చవలసిన కుంగపిద్రా కృష్ణామున్నగు నీటివారుద్రప్రాజెట్లకు ప్రాముఖ్యతముకలిగి తత్కార్యములు జూసలేక జయప్రదముగా కొనసాగగలవు. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రానివసరమునుగురించి దత్తమండలములలో అభిప్రాయభేద మున్నను పెక్కురు సుముఖులై యున్నారు. అక్కరలేదనేవారుకూడ భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములకు విరుద్ధులుకారు. అన్ని తెలుగుజిల్లాల నొకటిగా కలిపిన విద్యావిషయమందును, ఉద్యోగముల విషయమందును ఉత్తర సర్కారులవారు వెనుకబడియున్న దత్తమండలములవారిని అంగద్రోత్పాదరను భీతిచేతను, ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు మద్రాసుగాక ఏవుత్తర సర్కారులలోనో ముఖ్యపట్టణ మేర్పడిన ప్రయాణసౌకర్యము తగ్గునను భీతిచేతను, ప్రేరేపింపబడినవారే. ఇది ఆలోచింపవలసిన విషయములే యయ్యును భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములకు భంగము కలిగింపరాదు. మనము ఎప్పుడును వెనుకబడియున్న మనస్థితి మద్రాసు రాష్ట్రమునకు బాగుపడదు. ఆంధ్రరాష్ట్రమున అంతికింపై హీనముగా నుండదు ఇంక మేలేకలుగవచ్చును. ఇంతకును మనము వెనుకబడి యున్నామని నిస్పృహచేందవలసిన కారణములు నాకు అగవడలేదు. ఇప్పుడువిశ్వకళాపరిషత్తులలో తయారయ్యే పట్టభద్రులసంఖ్య హెచ్చి నంత మాత్రముననే దేశమునకు అమూల్యమైన మేలు చేకూరదు.

ఉద్యోగములే మన పరమావధికారు. ఇదివరకు నూచించిన నీటి పారుదల ప్రాజెక్టులు మున్నగు విధానములవలన మన ఆర్థికస్థితిని పెంపొందించవచ్చును. అట్లయిన ఆర్థికమునందు కూడ ఈ తర సర్కారులకు మన మేమి తీసిపోము. కృష్ణాగోదావరి నదులకు అనకట్టు కట్టకమునుపు ఆదేశములు అనేకమంది మనమండలములకు విచ్చుము నకును పాలనాత్మకని వచ్చుచుండెను సంగతి మీకు తెలిసినవిషయమే. వలసిన ప్రత్యేక పనులను గల్గించుకొని విద్య నభివృద్ధి చేసికొన వచ్చును. తెలివియందును ధైర్యవైఖరియుండనును, బలము నందును మనవారు వారి కప్పుడును తీసిపోరు. ఇట్లుండ వారి కేల భయపడవలెనో తెలియవచ్చును. అంతకును ఆంధ్రదేశములో అన్ని విషయములందు దత్తమండలముల మాత్రము ప్రత్యేకింపబడుననుట పొరపాటు. సామాన్యముగ చిత్తూరుజిల్లా మనతోనే కలియును. నెల్లూరుజిల్లాకు ఉత్తరసర్కారులకంటె మనమండలములకే సామ్యము పొచ్చు. విద్యావిషయమున ఒక కృష్ణాగోదావరి గుంటూరుజిల్లాలు తప్ప తక్కినమండలములెల్ల ఒకటిరక నేయున్నవి. తుంగభద్ర-కృష్ణా ప్రాజెక్టు విషయమై గంజామవిశాఖపట్టణము గోదావరిజిల్లాలుతప్పతక్కినజిల్లాలు ఏకముకావచ్చును. దక్షిణాంధ్రజిల్లాలు ప్రత్యేకరాష్ట్రముగా నేర్పడిన బాగుండునేమోయని తోచవచ్చును. చిన్న రాష్ట్రముల అవసరము దృఢముగా నేర్పడినగాని, విభజనవల్ల యెవరికిని మేలుండదు. అవసరమైనచో స్వల్పవిస్తీర్ణమునుబట్టియే నేను వెనుదీయవలెను కాను. వీనాడు ఈజిల్లాల ఆర్థికస్థితిని పెంపొందించు తుంగభద్ర ప్రాజెక్టుగాని, తుంగభద్రా-కృష్ణా ప్రాజెక్టుగాని, ఉత్తర సర్కారులవారు విముఖతమాపునూ అప్పుడట్టి అవసరము కలుగునని నమ్ముచున్నాను. ఇక ఆంధ్రరాష్ట్రము ముఖ్యపట్టణముయొక్క స్థానముపైన ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణము ఆధారపడియుండవలెను. ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్రముపయోగకరమైనచో, ముఖ్యపట్టణమును ప్రాధాన్యముగా నెంచ కూడదు. అందరికిని సరిసమానమైన ప్రయోజనకారకముగల స్థలము దొరకవలెనన్న సాధ్యమానా? సాధ్యమైనంతవరకు అందరికి లేక పెక్కు సుందరి అనుకూలమైన స్థలమును యేర్పాటుచేయవచ్చును. అది మద్రాసుకావచ్చును; లేక యితరస్థలము కావచ్చును.

ప్రచారము

ఎల్లరును స్వరాజ్యముకావలెనను ఆశురతతోనున్నారు. స్వరాజ్యము త్వరలోనే చేపారునని నానమ్మకము. మనము కొర్ర స్వరాజ్యము బాధ్యతాయుత ప్రజాపరిపాలనయై యున్నది. అది సక్రమముగాజరిగి దేశక్షేమమునకు తోడ్పడవలెనన్న జనసామాన్యము సకలవిషయములందు, ముఖ్యముగ రాజకీయములలో, సామాన్యజ్ఞానమైన సంపాదించి దినదినము జరుగుచుండు ముఖ్యవిషయములను తెలిసికొనుచుండవలెను. ఈవిషయమున మన మండలములు చాల వెనుకబడియున్నవి. ఈలోభమును దీర్చవలెనన్న, ప్రతిగ్రామముందును, పతనమందరమును గ్రంథాలయమును స్థాపించవలెను. గ్రామగ్రామము తిరిగి స్థిలమును, పెద్దలకును, చదివిన వారికిని, చదువనివారికిని జ్ఞానమును గలపు ప్రచారకులు కావలసియుండును. మీదుమిక్కిలి మనమండలముల ప్రత్యేకపరిస్థితులను గమనించి వారి క్రేయోభివృద్ధికై పాటుబడు పత్రికలు కావలసియుండును. ఇప్పుడు మన మండలములలో ఆంధ్రపత్రిక సమదర్శిని, వింద్రావతి, సాధన, కొంతపనిచేయుచున్నవిగాని, ఇంకను కొన్ని పత్రికలు కావలసియున్నవి. ఆంధ్రపత్రిక, సమదర్శిని మనమండలముల యందలి ప్రత్యేక పరిస్థితులకు ప్రాముఖ్యమివ్వడము లేదు. ఇవ్వజాలవు. వింద్రావతి, సాధన మనమండలముల పత్రికలే. కొంతవరకు మండలములపరిస్థితులను గమనించుచున్నవి. అయినను వారపత్రికలైనందునను, ఎలసినంత ద్రవ్యసహాయములేనందునను ఈమండలములలో హెచ్చువ్యాప్తిని చెంది యుండలేదు. వ్యయప్రయాసల కోర్చి ఆపత్రికాధిపతులు చేయుచున్న పని మిక్కిలి ప్రశంసనీయము. మనమండలములలో ప్రచురింపబడు మాసపత్రికలు భారతకథానిధి బ్రహ్మానందని జనసామాన్యము యొక్క జ్ఞానాభివృద్ధికి అంతగా తోడ్పడజాలవు. కావున నొక ప్రత్యేకపత్రికను స్థాపించుట అవసరము. అది యొక ద్వైవారపత్రికగానైనా వుండవలెను. “లిమిటెడ్ కంపెనీ” పద్ధతితో స్థాపించిన బాగుండునని యెంచెదను. విషయములను ప్రధానముగాచేసి, సర్వాభిప్రాయములకు సమానమైన చోటునిచ్చిన, పత్రిక వ్యాప్తిచెందును. గణమును ఆధికము. అట్టిపత్రికను ఆచరకాలములో స్థాపించి తత్పత్రిక మాలమున మండలములప్రజల జ్ఞానాభివృద్ధికి తోడ్పడవలెనని కోరుచున్నాను.

మహాశయలారా! ఈమహాసభలో దత్తమండలాభివృద్ధి కత్తెంతో అవసరములను చర్చింపవలసినవిషయము లింకను పెక్కులున్నను ఇప్పటికే కాలాతితమైనందున, కొన్నిటినే చర్చింపగలిగితిని. నేచెప్పి మాటలను వినునకుండక సావధానముగా మీరు విన్నందులకై, మీ కెదతయ కృతజ్ఞుడను. ఆహ్వానసంఘమువారు నాయందు గనబరచిన ఆనరాజిత్యములకు తిరిగి కృతజ్ఞతాపూర్వకవందనము లర్పించి ఇంతటితో విరమించుచున్నాను.

సహకారోద్యమము

సహకారోద్యమము రూరము 24 సంవత్సరముల క్రిందటనే మనరాజధానిలో (తనకేట్లబడి రూరము 15 సం. రమలవరకు ఉద్యమము కొద్దికొద్దిగా వృద్ధియగుచున్నది కాని విరివిగా నుద్ధి కాలేదు. తిరువతి దినపత్రికాభివృద్ధియగుచున్నప్పటికి ఉద్యమము బహిష్కార కొంగుచున్నదను కొన్ని కారణములచే చివ్వుకీరక వచ్చినది. ఏల; సంఘములు స్థాపించుటయేకాని పాలిసంఘములు ఎందుచేత వృద్ధి పొందుటలేదో గమనించువాడు లేకపోయినా అనకొనవలసియున్నది. పురాతన సంఘములు కొత్త సంఘములకు ఆదర్శములగుటకు బదులు వ్యక్తియుగములు తనదినము వృద్ధియగుచుండటకల్ల సంఘములు ముందంజవేయుటకు బదులు సంఘముల పని కేవలము స్థిరమైయున్నది. దీనికి కారణమేమి? ఎందువల్ల? పెక్కు పురాతనపు సంఘములు పాడగుచున్నవి అని తర్కించినచో వందాయితీదార్లలో టొకటి తప్ప జేరోకటి కానరాదు. కాని యిది వందాయితీదార్లలో లేయని చెప్పుట నా అభిప్రాయముగాదు. సంఘములు (Credit Societies) వేయినది దీర్ఘకాలము. దెబ్బతీసినను నెప్పుడు యున్న శిథిల యిచ్చునప్పుడు ఉండదన్నమాట సర్వజనవిదితమే. మేలుకొల్పి నోటిను లిచ్చి సహకారమొక్కతో విరోధమును పొందువారెవర? అవారి మొదలగు వందాయితీదార్ల? (పెసి డెంటు క్రెకటరీల? యెవరిముట్టుకువారు మన కేల నిష్కర్మమని ఊహించువారేకాని మొండిపద్ధతుల మొండిసహకారముల తగిన నీతి గరవులకు ముందంజవేయువా రుండరా. యీయంతయులో నట్లుకు (Each for all and all for each) అన్న సహకారభోధన కనపించుచున్నది. మనముచేయు నది వ్యాపారము. వడ్డీవ్యాపారమునకు కావలసినది నిర్వహణాటము. నిర్వహణాటముగా వ్యాపారము చెప్పుటకు త్యాగము. అట్టిత్యాగమును చూపట్టుటకు కావలసినది పురవర్తియ. కాని యీ రోజులలో ధనవ్యయము కాకిండా ధనకాంక్ష లేక నిర్విమితముగా ఉచితముగా పురుషత్వమును వెల్లడించువాడు కనబడరని నా అభిప్రాయము. కాకిండా ఆరామిని క్రెకటరీ అడుగు కూడదాయని (పెసి డెంటుస్సు, పెసి డెంటు అడగకూడదాయని క్రెకటరీయను యిట్లునే పంచాయితీదార్లుకు వర్తించువాపుటే సానెటి దురస్థితుల వచ్చుటకు కారణము. యిట్టింట్లు కాగ్రామములో పార్టీ కక్షలకు నీ బాంతురములై సంఘముయొక్క సంఘభావమును భిన్నము చేయుచున్నది. సహకారోద్యమములో యీ యెట్లుకు మందు ముందిచ్చినగాని క్రెడిట్ సంఘములు ప్రాముఖ్యతకు రానేరవు.

Town Shend Committee వారు ఈసంగతి నంతగా గమనించినట్లు కనపించదు. వారెంతవరకు Short term Loans అని Longterm Loans అని పంచాయితీదార్లు అప్పు నిచ్చుకాలములో ఆమెంబరు అప్పునెప్పుడు తీర్చగలడో అసీ జన్ కనిపెట్టి వాయదా యివ్వవలసినదని మొదలైనసంగతులను గొప్పచోపములుగా నెంచి ఆలోచనముల పోవుటకుగాను తమ అభిప్రాయములు వెల్లబెచ్చి క్లరీకలు పర్టీకును ఉపకారనేకనముగాని ఈయమని నూచించిరి. సంఘములయొక్క పనులు నెరవేరకపోవుటకు యిదియే కారణము అని ఎక్కువ తర్కించి నట్లు కాన్పించు. రూరము మా జిల్లాయందు గల సంఘములు చాలా మట్టుకు నేను చూచితిని. వందాయితీ దార్లకు సంఘమునందుగల అభిమానోత్సాహములను గమనించితిని. పెక్కు సంఘములలో క్రెకటరీలతో ముచ్చటించితిని. నేను విన్నదియే మన—నాకు యిదే తనయేనా? మరికవసలేదా? ముఖ్యము జీతభత్యము లిచ్చి నిలబెట్టెడివారెవర? మా Honarary ఉద్యోగములకు సాయము మాకు యీ చెకింగు కేల - నూ పర వైజర్లు—యన్ నైక్టర్లు - డైరెక్టర్లు—వీరందరూ మా మీద అధికారులేనా! పోనీ రోజుకొక్కొక్క ఒకఘంట కష్టపడి పనిచేయుదమన్న మాకేమియు లభి కనుపించదు. వీరందరూ జవాబు చెప్పే ఈ పంచాయితీ ఉద్యోగముకన్న నామట్టుకు నేను నా అవసరమునకు యెక్కడనో అప్పుతీసుకొని కాలము గడుపుతున్న బాగున్నదని తోచుచున్నది. ఊల్లో అందరికీ దెబ్బపడతే అయినేమి కాకపోయిననేమి? అని చెప్పినవా రనేకమండి కలరని నేను అనుభవముచే వెలువరింపవచ్చుచున్నది. కొన్ని కొన్ని సంఘములలో గుమాస్తాలకులరు. అక్కడకూడతిరిగి వసూలు చేయుటకు జీతమును తినుచున్న గుమాస్తా ఉన్నప్పటికి గుమాస్తా కొన్ని పనులుమీద పంచాయితీదార్లలో కలవాములు. వచ్చి సభకు వీరియే చేయజాలకయున్నాడు, కాని గుమాస్తాలు ఉన్న సంఘములు కొంతవరకు బాగుగానేయున్నవని చెప్పకతీరదు. ఏలనన ఎక్కంటెలుత నా up-to-date గా యుంటాయున్నవి. ఈ సంఘములను ఈ దురవస్థనుండి తప్పించుటకు ఒకేమార్గము తోచుచున్నది—ప్రతి సంఘమునకు Paid Scretary ని ఒకరిని నియమించి ఆరనికి వందాయితీ దార్లు చేసిన తీర్మానములకు (Assistant officer) గా నియమించి కార్యనిర్వాహకము అట్టివానిపై బెట్టిన బాగుండు నని తో

చుచున్నది. సంఘమునకు యెవ్వలకీరమునో (Paid Secretary) ఉన్నందుకల్ల తానెవరిగా పనిచేయకపోయినయెడల నెలకీరము పోవునను భయముతో అవసరమువెంటిది వంచాయితీ పథలను జగవును సానెటిబాకీలు తరగములో వసూ చేయుచు అవసరమైన స్థాయిలచేయుచు చెకింగుకు వచ్చు నూ పరుల జరుకు తగుమైనజవాబులు చెప్పుచు సంఘము పోయిన తమకు జీతము పోవునని అభిమానముతోనై నా సంఘములకొరకు క్రొద్దాధిక్తులు వహించెదరని నేను నమ్ముచున్నాను. నా తోడి సహకారు చాలామందికి యీసంగతిలు విశేషమేకావున న యిప్పుడు (Tounshend committee) వారి అభిప్రాయమునుబట్టి (Federation Higher Supervisory Staff) జిల్లాకు ఒక (Deputy Registrar) వారికొక (Personal Assistant) అని (Appointment) వల్ల సహకారోద్యమమునకు ముక్తిదొరకునని తలచుక పునాదిలో అనగా క్రెడిసంఘములోను కట్టుదిట్టముగా పనిచేయు (Responsible) పురస్కరి నియమించి అట్టివానికి సంఘము (Maximum Borrowing power) ను బట్టి వేతనము యెక్కువది (Bank లో Paid Secretary) లకు ఉన్న అధికారమే అతనికిన్ని ఒకరి వాని ఆధారములతో సంఘములను బాగుచేసినవిషయల Federation Higher staff Appointment) నగురించిని వారి ఉపయోగమును గురించిని ఆలోచించెదకు గాక.

(ఒక సహకారి)

పానగలురాజుగారిపై పరితాపము

సాంబమూర్తిగారి ఉపన్యాసము

రాజాగారు అపరచాణక్యులు

కాకి కాడ దేశం 20—బహిరంగసభలో పానగలురాజాగారి మరణమునకు విచారము చెచ్చి తీర్మానముపై మాట్లాడుచు శ్రీ బుజ్జు సాంబమూర్తిగారు యిట్లనిరి. బా పట్ట లో ను బె జ వా డ లో ను రెండు సభలు జరిగినవిదర విశాఖపట్నములో జరిగిన మూడవ ఆంధ్రమహాసభయందు అధ్యక్షత వహించిన పానగలురాజాగారికి భారతదేశమును భాషాత్రయము క్రాష్ట్రములగు విభజించుట అవసరమని నోక్కి వక్కాణించెడి భాగ్యము కలిగెను. అందుకు తగుకారణములను వారు సవిస్తరముగ దెలిపియుండిరి. తెలుగు సంస్కృతభాషలయందు విరివిగల ప్రావీణ్యము అధ్యక్షో పన్యాసమునందు క్రత క్రత ధమమున ఆంధ్రలోకమునకు దలిసెను. నిరుడు నేను మదరాసు కాంగ్రెసునేకపై కూర్చొనియుండ, రాజా సామేలుగారు తిన్న హావద్ధులవచ్చి కూర్చొని, ఇక ప్రశ్నలు జరిగిన పిదప, “మీరు కాంగ్రెసునందు చేసవలె”నని నేను కోరి యుంటిని.

నాబోటివారు కాంగ్రెసులో నేమిచేయగలరు? మావని కాసనసభలో గలదు. మీరుబయటనుండి నిరంకుశాధికారము నెదుర్కొనవలెను. మేము సభలలోనుండి పోరాడెదము.” చిట్టచివర కాతని నేను చనిపోవుటకు కొద్దిరోజులు పూర్వము వారిని వా స ము నందు గాంచిన పుడు, ప్రస్తుత రాజకీయముల గూర్చి మాట్లాడుకొనుచుండ, నన్ను అనివాది యన్నందుకు రాజాగారు క్షమాపణచేడిరి. “క్షమాపణ గోరటకే మున్నది? రాజాగారు! నేను ద్వారవ్యరహిత విప్లవకారుని. మీరు సరియగు వ్యవహారములు” అని నేనంటిని. ఆరి నాతడు నన్ను, “ఆవర్యములకొరకు త్యాగము చేయువారియెడ నాకెంతేని గౌరవముగలదు. వారిత్యాగము వల్లనే దేశమున కిదివరకేమాత్రము సంస్కరణలు అభించినవి. కాని అట్టి సంస్కరణములను ఉపయోక్తముగ నిర్వహించుటకు మా పంటివారుగూడ దేశములో నుండవలెను.” తనకుగల స్వాతంత్ర్యాభిమానము నిరంకుశాధికారవ్యవహారాధికారింపి మంత్రవర్తమునందెట్లు హోరాహోరి పోరాడినదియు, దెలుపుటకు తగు కాగితములు తనవద్దకున్నవని తెలిపిరి. వారికి ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్వాణమునెడ పట్టుదల మెండుగనందెను. వారు నిజముగ అతరచాణక్యులు. రాజనీతిజ్ఞుల, బుద్ధిబలము మెండు గలవు. వారి ఆత్మకు కాంతిగోడును ప్రార్థించు మన విధి. (శ్రీ పెను.)

నెల్లూరు లిబరలు ఫెడరేషను

నెల్లూరు, డిసెం20:—దక్షిణ ఇండియా లిబరలు ఫెడరేషను నెల్లూరు కాఖవారు పానగలు రాజాగారి మరణమునకు విచారించుచు వారికుటుంబమునకు సాహభూతియైయు తీర్మానించిరి. ఇ. రాఘవరెడ్డిగారి కలకత్తా సర్వవత్ససభకు ప్రతినిధిగ నెన్నుకొనిరి. కాలేజీ మునిసిపల్ స్కూలయముల, జిల్లా కోర్టు ధర్మాదాయముల బోర్డు మూడవదిసినది.

విదేశవార్తలు

సార్వభౌముని ఆరోగ్యము

గురువారము సాయంకాలము 3-30 గంటలకు

అభివృద్ధిగాంచుట

ప్రమాదము తప్పినది

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, డిశంబరు 21:—గురువారము సాయంకాలము 3-30 గంటలకు ప్రకటించిరి:— సార్వభౌముడు ప్రస్తుత ముగాంచిన అభివృద్ధిని పూర్తిగా విమర్శించి ముందు తక్షణము చికిత్స చేసివేయగ నడిపించినవలెనను విషయము వైద్యులు ఆలోచించిరి. తుదివత్సరము అభివృద్ధిగాంచెను. మామూలుగ పిల్లలకు పీలగననున్నది. పుండు మానుచున్నది, పూర్తిగానయము గట్టకు కొంతకాలము తట్టును. పూర్వము నెమ్మదిగా దృఢపడుచున్నది. ఇంకను నీరసము విస్తారముగననున్నది, కొంచెముగా బలము చేయకొనుచున్నట్లు కన్పించుచున్నది. ఇంతకాలము బట్టి జబ్బుగా నుండుటచే రోగము మరలుటకు కాలముచెల్లును. చిక్కులేకపోలేదు. కాని రాజాగారి ఆరోగ్యము స్థిరముగ నున్నది గాంచుచున్నది. సాయంకాలముగూడ వైద్యులు నుండు చికిత్సకుగూర్చి ఆలోచించిరి. ఎక్కువ చికిత్సను తేలికగ పర్చెదరు. గురువారము సాయంకాలము ఈ చికిత్సను జరిపిరి. సంపూర్ణవిశ్వాసము లేకన్నను సార్వభౌముని ఆరోగ్యము దారినిబడి అభివృద్ధిగాంచుచున్నది. రూటరు తరువాత వారలందు దెలుపుచున్నాడు. ఇంకను బలహీనత విస్తారముగాననున్నది. గురువారము ప్రకటనముతో చెప్పబడిన నీరస విషయంబు ఎక్కువగాలేదు. నీరసమున్నను అంతతీవ్రమగలేదు. గురువారము రాత్రి ప్రకటనమును గావించారు. వరసీటులు కృత్రిమముగానే యున్నవి.

పార్లమెంటు జనవరి 22 వరకు

ఆపుజేయబడుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, డిశంబరు 21:—జనవరి 22 వరకు పార్లమెంటు ఆపుజేసిరి. దేశము మొత్తమున అభివృద్ధిగాంచెను. పరిశ్రమలు జీవించగల్గుచున్నది. పరకాభివృద్ధి బాగున్నది.

ఆపను తెగల తిరుగబాటు

ప్రభుత్వము అరికట్టుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, డిశంబరు 21:—కాబూలునుండి మాస్కోకు జేరిన తిరుగబాటు లెట్లు దెలుపుచున్నది. ఆపను తెగల తిరుగబాటును, కాబూలు ముట్టడిని ప్రభుత్వమువారి నేనలు, వైమానికదళములు సాయంకాలము జరిపి పోతుంటే అరికట్టగల్గిరి. ప్రభుత్వసహాయ నేనలు తీవ్రగతిని వచ్చుచున్నవి.

కాబూలు (బ్రిటిషు రాయబారి కార్యాలయము దగ్గర నున్న మైదానములో ఇట్లు వ్రాయబడియున్నది. “పైకి పరుగెత్తును, క్రిందకుతిగనును, అంతబాగున్నది.” మొన్ననే విప్లవకారులపై ఆముట్టప్రక్కల ఆపను ప్రభుత్వ వైమానికములు బాంబులను బర్రెలుచే ఆరోపముచే బ్రిటిషు విమానములను, ఆపను విమానములను గురించలేక వాత కొల్పనయ్యెను. కాన ఆప్రమాదభయలేకుండుటకు ఇట్లు బాగ్రతవదలననిరి. బ్రిటిషు రాయబారిపై కాము దాడివడలువారమునామని విప్లవకారులు దెలిపిరి.

గాలి అంటుకొని వేలుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

రగ్జీ, డిశం 20:—హైదరాబాదు జిల్లాలో గాలి అంటుకొని ప్రేతలు. 500 గజముల కొద్దు ఎగిరిపోయెను. 3 గురికి గాయములు తగిలెను. ఒక మోటారుబండి ముక్కలై నది. చుట్టుప్రక్కల మరమ్మత్తు సాగుచున్నది. ఇట్లు ప్రేతులు భూకారము తెలియలేదు. 150,000 పాములు నష్టముగలెనట.

ది మె సూ రు ఆ గ్రి క ల్చ ర త్ డె రి ఫారం కంపెనీ లిమిటెడ్

లైసెన్సు కాంపెనీ సేషను బ్యూరోతో కలిసియున్నది.

స్థాపితము 1924

ప్రధాన కార్యాలయము:—బనవనగుడి, బెంగళూరు

వ్యవసాయదారులకు, జంతువులుగలవారికిని ప్రత్యేకసౌకర్యముకలదు. దీని విశేషమైన లక్షణము లేవనగా.

లైసెన్సు రిజిస్ట్రేషను వడ్డీ తక్కువ

“ సర్టిఫికేటు హోల్డరులకు సులభముగా ఇన్స్టాల్మెంటు వడ్డీని అప్పులు తీయుటకు హక్కుగలదు.

“ సర్టిఫికేటులు నాక్ ఫార్ ఫెయిటబుల్

“ హక్కులు త్వరగస్థిరపరచబడును

4767

కావలెను:—హిందు దేశముందు ప్రతివోటను, బర్మా, సిలోనులందును ఆర్గనైజింగ్ ఇన్స్టిట్యూటులు, సూపర్ వైజరులు, సబ్ ఏజెంట్లు కావలెను.

వడ్డీలు:—జీతముగాని, కమిషనుగాని, లేక రెండును ఇవ్వబడును.

ఇతర వివరములకు:—మానేజింగ్ డైరెక్టరుకుగాని, యాక్రింద నుదహరించిన బ్రాంచీల ఆర్గనైజింగ్ ఇన్స్టిట్యూటుకు వ్రాయవలెను.

అమలాపురం

బరంపురం

కల్లికోట

కోయంబత్తూరు

గౌహతి

జోర్ హాట్

ఖుల్నా

కొప్పా

కొట్టాయం

మచిలీపట్నం

మధుర

నంద్యాల

నెల్లూరు

నౌగాంగు

పుదుచ్చేరి

రాణిపేట

సేలం

తిరుచనాపల్లి

విజయనగరం

పెరుగ్వే బోలివియా తగవు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

రగ్జీ, డిశం 21:—పెరుగ్వే బోలివియా తగవు కాంతియుతముగ పరిష్కరించుటకు యునైటెడ్ నేషన్స్ కో ఆర్డినేషన్ యొక్క యజమాన్య బాధిపతితో సంబంధములే కుండ జేయరాదనియు, అందుచే ఏమియు నాటితో ఆలోచించలేదనియు, ఉభయపక్షములవారు ఆఖరి ఆమెరికా కాంగ్రెసువారి మధ్యస్థత్వమున కంగీకరించినయు లాకరల్బ్యాం ప్షనుగారు నుడిచిరి.

చీనా సుంకముల బహుంబడిక

9 దేశములు సంతకము చేయుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, డిశం 20:—చీనాతో ఇంతవరకు 9 దేశముల సంతకముల బహుంబడికను జేసికొన్నది.

తర్కిలో నిర్బంధ ల్యాటిను విద్యావరసము

కాన్స్టాంటినోపిల్, డిశంబరు 19—తర్కిలో 16-45 సంవత్సరములలోపుగల స్త్రీ పురుషులందరూ నిర్బంధముగ ల్యాటిను చదువును “తర్కి”ని తీరవలసినది. పాఠశాలలందీగాక, మసీదులు, సినీమా, ఫలహారపు టంగుడులందు “తర్కి”చెదరు. అరబ్బీ అక్షరములు తెలిసినవారికి రెండునెలలు పట్టును. నిరక్షరతకు పాటునెలలుపట్టును. విద్యపూరిత అయిన పిదప తర్కి పర్చెదరు. తర్కిలేందు తప్పినవారిని తీవ్రముగ దండించెదరు. చదువును పోలినువారు కనిపెట్ట మాచుండురు.

1980 జనవరి మొదటి తేదీనుండి సర్ మార్షలు హ్యూరెంబర్గురు రాజీనామా నిచ్చెదరు.

పాటియాలా ప్రజల కష్టములు

విజ్ఞప్తి

వెడ్డిజిడ్ గారు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, డిశం 21:—పాటియాలా మహారాజాగారి ప్రజలు తమ కష్టములను దెలుపుకొనుచు విజ్ఞప్తి నంపినయు దానిని బట్టరు కమిటీకి బంపెదరా యనియు వెడ్డిజిడ్ గారడుగ విజ్ఞప్తుడు ప్రభువు ఎట్టి ఆశీర్వాదము జూపలేదు.

ఆబర్డిన్ విశ్వవిద్యాలయము

విద్యార్థులు బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు ప్రవన్యసింతుచుండ సంచాను గాల్పుట, వికారమును గల్గించు

ద్రావకమును ప్రసరింపజేయుట

లండన్, డిశం 19:—ఆబర్డిన్ విశ్వవిద్యాలయమున బర్మెన్ హెడ్ ప్రభువు ఉపన్యసింతుండ కొందరు విద్యార్థులు వికారమును గల్గించు ద్రావకమును ప్రసరింపజేసి బాంబులను గాల్పించి సెనటువారు 12 పౌలి జరిమానా విధించిరి. బహిరంగముగ చీవాట్లుగూడ బెట్టిరి.

బొంగుగనుల పనివాండ్రు సహాయకనిధికి 200,000 పౌలులపైగా ప్రోగ్రెస్సివి. ఇంకను సహాయము చేయుదని క్రిష్ణకు నాడు యువరాజు ప్రకటించునట.

బార్ని రాకొమరుని 26 వ జన్మదినోత్సవము నిన్న సమద్రమధ్యనే జరిగెను.

చక్రవర్తిని మేరీ రాకొమా ప్రెతో ఎవరికంటె బడకంబు బంతుప్రదర్శన కార్యాలయమున శేగెను.

కాంగ్రెసు అధ్యక్షునకు బ్రహ్మాండ మగు స్వాగతము

దేవేంద్రవైభవముతో నూరేగింపు

జాతీయమహాసభకు అన్యదేశముల సందేశములు

కలకత్తా నగరమున కాంగ్రెసువారము ప్రారంభ మగుట

కలకత్తా నగరమున కాంగ్రెసు వారి మహాసభ, మహావైభవముతో ప్రారంభ మయ్యెను. అధ్యక్షుడు వదలికి ఎన్నుకొనబడిన మోతీలాలు నెహ్రూగారియదయము కలకత్తానగరమున కరుచెందినపుడు దేవేంద్రవైభవముతో వారికి బ్రహ్మాండమగు స్వాగత మొసగి, పురపీఠులవెంట గొప్ప యూరేగింపుతో కాంగ్రెసు శిబిరమునకు గొనిపోయిరి. జర్మను పర్షియాదేశములనుండి జాతీయోద్యమాభిమానులు జాతీయమహాసభకు విజయము నాశించుచు సందేశముల నంపిరి.

అధ్యక్షున కత్యద్భుత మగు స్వాగతము

కలకత్తా, దినంబర 21:—జాతీయమహాసభాధ్యక్షులగు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారియదయము కలకత్తానగరముచేరినపుడు పూర్వవైభవముతో సత్కర్మమునకు స్వాగత మొసగ బడినది. అధ్యక్షునికి స్వాగత మొసగి యూరేగింపుతో దేశబంధు నగరమునకు గొనిపోవుటకు ఆహ్వానసంఘమువారిదివర కేర్పరచుకొనిన కార్యక్రమమును తీవ్రపండిత ఆనవలించిరి. అధ్యక్షుని దీక్షిణిని పెద్దయూరేగింపు వారావంతెనవద్ద ఉదయం 8-30 నిల అత ప్రారంభమయ్యెను. అధ్యక్షుడు, 84 శ్వేతాశ్వములు పూన్చబడిన రథముపై నాసీనుడై యుండెను. ఊరేగింపు జనసమూహములను, అయిదుమైళ్ల దూరము పెల్లగ నడచి, కాంగ్రెసునగరమునకు జరిగెనయిన్నది. ఉదయం 10 గంటలవఱకు ఈ కంఠివార నోసగు సమయమునకు ఊరేగింపు చిత్తురు రోడ్డువరకు మాత్రమే వచ్చెను. కాంగ్రెసు నగరమును జేరవఱకి మధ్యాహ్నము 12 గంటలగును. పిమ్మట మోతీలాలు నెహ్రూగారు, థియేటరు రోడ్డునందు తమకొర కేర్పరచబడిన ఇసుక బండరు, ఆ రైలులోనే నెచ్చిన పండిత మాలవ్యాగాడుగూడ ఊరేగింపుతో నుండిరి. మార్గముపొడుగునన, ఇసుక జేసినను రాతకుండునటుల జనులు క్రిక్కిరిసియుండిరి. గుంపులు ఇంద్రపైవన, మేడలమీదను ఎక్కి, అధ్యక్షునికి జయము ధ్యానముల నొసర్చుచుండిరి. (ఆ. (పె.)

వివరములు

మోతీలాలు నెహ్రూగారు ప్రయాణ మొనర్చుచున్న ప్రత్యేకపు రైలుబండి, ఇంకను రాకపూర్వమే హారావంతెన వనుండి, పాకర్ల సర్క్యులరకును ఊరేగింపు చనుమార్గము పొడుగునను జనసమూహము వారులుగట్టి వేదియుండెను. ఆహ్వానసంఘకార్యదర్శి యగు డి. కె. చటర్జీగారును చాలమంది ప్రముఖులును ముందుగా 'బండ్రే' స్టేషనునకు జని అధ్యక్షునికి స్వాగత మొసగి, ప్రత్యేకపు రైలుబండిలో కలకత్తాకు దీక్షి కొనివచ్చిరి. ప్రత్యేకపు రైలుబండి హారా స్టేషనునకు ఉదయము 7 గంటల 45 నిమిషములకు చేరినది. హారా స్టేషనువద్ద, నేకగుప్త, శుభాస్ చంద్రబోసు, డా. బిఖాన్ చంద్రరావు, డా. కిరీత్ శంకరరావుగారును, కలకత్తా కార్మి లేమనునందలి స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులును, ఇంకను మునుము 200 మంది పురప్రముఖులును, మోతీలాలు నెహ్రూగారికి స్వాగత మొసగి పుష్పచూలాలంకరణలనొసర్చిరి. రైల్వే స్టేషను ఫార మంతయు, బ్రెవర్ల జాతీయతాకములతోడను, పుష్ప హారములతోడను రమ్యముగనలంకరింపబడినది. వేదికయంతయు చక్కని రివాసీలు పరుల వబడుట చే, వేదికయంతయు నొకవిధమున శోభతో మనోహరముగ నుండెను.

వకాలమున రైలుబండి స్టేషనులోనికి ప్రవేశించి నిలిచిన తోడనే శ్వేతకర్మకవస్త్రధారి యగు నెహ్రూపండితుడు చిరు నవ్వుతో ననుసగ్గురములను విజయధ్యానములను అందుకొనుచు

బండిలోనుండి మెల్లగ క్రిందికి అడుగుపెట్టినపుడు జనసమూహమునుండి పండితారధ్యులు వెలరేగెను. షిక్కురుముతో ప్రేక్షకుల చే వీక్షింపబడిన గులాబీ పుష్పదళములతో ఆధ్యక్షుని శరీరముంతయు నిండిపోయెను. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు నేకగుప్తగారు, వారిశత్రు, హారా పురపాలకసంఘపు ఉపాధ్యక్షుడును, పురపాలకవార్డు రాయగారును నెహ్రూగారిని పుష్పచూలాలంకరణలనొసర్చిరి. రైల్వే అధికారులెన్ని ఆటంకములు గల్పించినను, నెహ్రూగారి దర్శనము గావించుకొనుట కరుదెంచిన జనులచే, ప్రదేశమంతయు క్రిక్కిరిసిపోయెను. పిమ్మట నెహ్రూగారు - తమకొరకై ప్రత్యేకముగ కేర్పరచబడిన రజతచిత్రమున కేటమువద్దకు గొనిపోబడిరి. ఆకేటమును లాగుటకు ముక్కుజాబుగు శ్వేతాశ్వములు పూన్చబడిన. కామయవర్గ శిరోవేష్టధారలగు పదునేడుగు రథచోదకు లాయశ్వ

మకుటావశిష్టమైన భారతచక్రవర్తి

43 వ భారత దేశీయ మహాసభాధ్యక్షులు పండిత నెహ్రూగారు.

ముల సభికోహించి నడుపుచుండిరి. నెహ్రూపండితుడు దాకేటము సభికోహించి, యూరేగింపుతోడనుండ, జనసమర్థముచే హారావంతెనవద్ద బండ్రేరాకపోక లొకగంటవరకు నిలిపివేయ వలసినదెచ్చెను. భారతీయతాక, అనేకమంది యూరపియనులు గూడ, ఈ మహా వైభవమును జూచుట కరుదెంచి, రోడ్డు ప్రక్కల నిలిచి చూచుచుండిరి. ఉదయం మునుము 8 గం 30 నిలకు "పండితారథ" "గాంధీ మహాత్ములకు జే" "మోతీలాలు నెహ్రూకు జే" అను జయధ్వనులు షిక్కుల మారుమోగుచుండ ఊరేగింపు ప్రారంభమయ్యెను. (ఆ. (పె.)

మోతీలాల్ గారికి మహారాజాధిరాజోచిత సన్మానము జరుగుట (శ్రీ (పె) శంకరవార్త) మోతీలాల్ నెహ్రూగారును వారి యనుచరులును బండ్రే స్టేషనువద్ద పంజాబు మొయిలో షిక్కుగనే చాలమంది కాంతిని సేకులును, తండ్రి వలండుములుగా మూగినప్రహసనము వాడులును వారి నాహ్వానించిరి. మోతీలాల్ గారి నెక్కించు కొని పోవుటకు నియమింపబడిన ప్రత్యేక రైలు చిత్రచిత్రము

లుగా నలంకరింపబడినది. పురపాలకముదగు మోతీలాల్ నెహ్రూగారి దర్శనము ప్రమాన కృతార్థులగుటకు వచ్చిన ప్రజలు మోతీలాలు నెహ్రూగారిని చూచి మహామలగు ధ్యానముల నొసర్చిరి. ఈ శాసనములను గ్రహ సమూహములు జయజయ శబ్దములు చేయుచుండ, కాంగ్రెస్ మహాసభాధ్యక్షుని భారముచే రైలుబండి హారా స్టేషను వందమండ గమనము లతో చేరిన, 101 బాంటులు కేల్చబడిన. ఈ ధ్యానములు మోతీలాల్ పండితుడు భారతప్రజాస్వామ్యమునకు మకుటములైన చక్రవర్తి యని నూదించెను.

అపూర్వప్రదర్శనము

నేకగుప్త, వారిశత్ర, బాక్సర్ల ఆస్సాగారు మోతీలాలు గారితో నుండిరి. వారు స్టేషనునుండి బయటికివెళ్లుచు నగా ప్రజలు తోనుకొనిరి. వారిని సమదాములను చాలవృద్ధులు యొను. వారు యెట్లులో బయటబడిరి. ప్లాట్ ఫారము ప్రక్క మోతీలాల్ గారు బంగారు వెండిపోతపోసిన చక్కని మహారాజోచితముగబండిలో నెక్కించబడిన. మోతీలాల్ గారును, నేకగుప్తగారును బండిలో నెక్కుచుండగా ప్రజలు హర్షమును ప్రకటించిరి.

ఊరేగింపు

ప్రజల జయజయ శబ్దములతో నీ గొప్ప ఊరేగింపు మెల్లగా రాచబాటలమీద నేగెను. అతం విశిష్టముగా ప్రజలు వచ్చుట చేత వారి నతులసం దుకొనుటకై అధ్యక్షుని కేటము చూటి చూటికి ఆగవలసినదెచ్చెను. ఊరేగింపుతో వెళ్లు ప్రజలు షిక్కుమెలుకు మోతీలాలుండిరి. అధ్యక్షుని కేటము హారావంతెనవద్దకు చేరగానే కాంతిని సేక దర్శికారియగు శుభావేషధర్మిని గూడ 50 ఆశ్రితులతోడను, 2000 వచాతులతోడను జోహాల్ లానరెచ్చెను. కలకత్తా నగరధ్యాయవద్ద తన యతిధి నాహ్వానించుచున్నట్లు దేశ బంధు చిత్రకంజన వాసుగారి నిండుపాదపుగల ప్రతిమ వేలాడ గట్టబడియుండెను. అధ్యక్షుని కేటము వారాబాటలోనుండి వెళ్లుచుండగా మార్వారీస్ట్రీటు పుష్పములను, శేలములను అధ్యక్షునిపై చల్లిరి. ఊరేగింపులో తొక్కుడుబండ్లు, మోటారు పై కిట్లు జండాలును పట్టుకొనినవారలు రాచబాటలమీద పువ్వులు చల్లుచున్న 200 బాంటుల ఆశ్రితులగు కాంతిని సేకులు లుండిరి. అధ్యక్షుని కేటమునకు వెనుక నెహ్రూపండి బండియుండెను. దానితరువాత నేకగుప్తాపరి యారోహించిన కేటముండెను. తరువాత ఆశ్రితులగు కాంతిని సేకులు, తరువాత ఆహ్వానసంఘ సభ్యుల కేటములుండెను. వెనుక భాగమును 200 కాంతిని సేకులు కాపాడుచుండిరి. వారి తరువాత ప్రజలు లక్షివలతులుగా వచ్చుచుండిరి. ఈదృశ్యము ఎన్నటికిని మరచవలసినది కాదు. మిక్కిలి అపూర్వమైనది. సముద్రవేస్థిత భూవిజయమునంతయు జయించి మలిన మహారాజా యొక్క షిక్కియు యాత్రను బోలియున్నది. మైలుకంటె హెచ్చుపాదపుగానన్న యీ జనసమూహములు ట్రాఫిక్, కాలేజీ స్ట్రీటు వెల్లింగ్టన్ స్ట్రీట్, వెలస్లీ స్ట్రీట్, సర్కులర్ రోడ్, అక్కడకుండి దేశబంధు నగరము నకు చేరినది.

మోతీలాలు నెహ్రూగారు

కలకత్తాకు ప్రయాణ మగుట

ఆలహాబాదు, దినంబర 20:—భవిష్యభారత జాతీయ మహాసభాధ్యక్షులగు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు చాల మంది ప్రతినిధులతోడను, సహాధనముగను, ప్రయాణమై "పంజాబు మొయి" బండిలో కలకత్తాకు వెడలిరి. చాలమంది ప్రజలును, ప్రముఖులును, రైలుస్టేషనువద్ద చేరి, నెహ్రూ గారిని అవలిమికోత్సాహముతో సాగనంపిరి. (ఆ. (పె.)

అధ్యక్షోపన్యాసము ఇంకను ముద్రణముననున్నది

ఆలహాబాదు, దినంబర 20:—పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారి అధ్యక్షోపన్యాసమును ముద్రించుట ఇంకను పూర్తికాలేదు. నెహ్రూగారు కలకత్తాకు జనిన పిమ్మట అప్పటి వ్యవహారపరిసితులనుబట్టి కొన్ని మార్పుల గావించవలసియున్నదనిగూడ దెలిసిరి. అందుచే 25 తేదీ వరకును ముద్రిణము ముగియునటులు లేదు. ముద్రణము ముగిసినవెంటనే వారాత్రి కలకత్తా ముందుగా కొన్ని ప్రతులును వంశవలసినదని, ముద్రాపకల కుత్తరువునొసగి వెళ్ళిరి. (శ్రీ (పె.)

గాంధీమహాత్ముడు

ప్రయాణమై వెడలుట

వారాంగంజ్, దినంబర 20:—గాంధీమహాత్ముడి సాయంత్రము కలకత్తాకు ప్రయాణమై వెడలిత. వారు పంజాబు పూరునందొక రోజు ఆగి, మరునాటిదినము ప్రయాణమై 23-వ తేదీకి కలకత్తా చేరినది.

పంజాబు ప్రతినిధులు

లాహోరు, డిసెంబరు 20:—పంజాబురాష్ట్రము కాంక్షాసంఘమువారు జాతీయమహాసభకు 150 మంది (1) ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనిరి. అందులో 150 మంది, కలకత్తానుండి యే హాజరయ్యెదరు. మిగిలినవారు పంజాబునుండి బయలుదేరెదరు. (ఫీ. పేన్.)

స్వాగతసన్నాహములు

కలకత్తా, డిసెంబరు 20:—నగరమంతయు, మనోహరముగ నలంకరింపబడి, కన్నులపండువయొనర్చుచు భారతవ్రతనిధి ప్రతినిధులందఱును స్వాగతమొసగుచున్నది. ముఖ్యమగు పురపీఠులన్నియు, చక్కని తోరణములతోనూ, స్వాగతవాక్యములతోడనూ, జాతీయపతాకములతోడను చక్కగ నిర్మింపబడిన ద్వారములవలనతోడను, రమణీయముగ నలంకరింపబడినవి. నేలకొలిపి పూవుల కాంగ్రెసు స్వచ్ఛందపదాధిపతియగు, ఆర్మీకడళములను నగరపీఠుల బాటల గట్టి నడచుచుండ నగరసందర్శకులను, ప్రజల యుత్సాహమును పరిపూర్ణత నొందించుచున్నది. భారత జాతీయమహాసభాధ్యక్షుడైన డి.ఎస్.సాహెబ్ సింగ్ పండిట్ మోతీలాలు నెహ్రూగారికి అవర్జనీయముగ స్వాగతమొసగుటకు కలకత్తానగరము సిద్ధముగ నున్నది. నెహ్రూపండితుడు రేపుడుదయ విచ్చటికి చేరును. స్టేషనువద్ద ఆహ్వానపు ఏర్పాటులబాగుటకు నియమింపబడిన కార్యదర్శి, చాలముగ స్వచ్ఛందవైసికలతో “బండ్ల” వైమానములను ప్రయాణమొనర్చెను. వారపుట నెహ్రూగారిని కలిసికొని, అచ్చటండి ప్రత్యేకపు రైలుబండితో కలకత్తాకు గొనివచ్చెదలెను. సామంతరాష్ట్రముల ప్లాటుఫారము మీద ఎక్కువమంది జేరుకు పిలువలేకపోవుటచే, నెహ్రూగారికి, దేశీయముగ నగరమున పొరజముల స్వాగత మొసగుట కేర్పాటుచేసికొనిరి.

శ్రీమంత్ శ్రీనివాసఅయ్యంగారు, పండిట్ మాలవ్య, డాక్టరు ఆలంగార్లు రేపటికిన విచ్చటికి చేరెదరు. జయోధ గారు 22 ది రేడిన వచ్చెదరు. (ఫీ. పేన్.)

కాంగ్రెసు చర్చను

అమెరికాలో వినిపింపజేయుట
కలకత్తా, డిసెంబరు 20:—భారత స్వాతంత్ర్య సంఘము (మ్యూజియన్) జాతీయ మహాసభయందు జరుగుకార్యక్రమమున, ఉపన్యాసములను అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలో, అన్ని పట్టణములందును దూరద్రవ్యములముల సహాయమున వినిపింపజేయుటకు ఏర్పాటుచేసి రని తెలియచున్నది. (ఫీ. పేన్.)

అన్యదేశముల సానుభూతి

కలకత్తా, డిసెం 20:—అఖిలభారత జాతీయమహాసభకు జయము శాకించుచు, ఈక్రింది కందివాస్తవ వచ్చెనని, జాతీయ మహాసభా కార్యదర్శి తెలిపెను.

జర్మనీ

ప్రపంచ కాంగ్రెసారకు సామీపబడిన అంతర్జాతీయ సమావేశమున జేరిన, జర్మను యువజనసమితి తరపున “ఒట్టో రిన్ నెన్” గారి సందేశమువీరి. “విశ్వాసముతోసంగ్రాహనంతరము, ప్రపంచమున కేర్పడే ములతోనికెని, అచ్చటి ప్రజలు గూడ నున్నపుడేయియు, వారికిగూడ మానవసహజములగు గుణములు గలవనియు తెలిసికొనినవారు యువకులు. ప్రజలనుగ కాంగ్రెస్కు ఆయువకులను ప్రేరేపించెను. ఇట్టి కాంగ్రెసాంధ్రులు ప్రకటించుటకు, వివిధ రాష్ట్రములయందలి యువకులు సంగ్రాహనంతరము తిరుచు ఒకచో సమావేశమగుచుండిరి. ప్రపంచ కాంగ్రెసి ప్రజలకేర్పడు సామ్రాజ్యత్వము యని యున్నట్టి సామ్రాజ్యత్వము నెనుకటికంటె 1918 సం॥ రానంతరము అపరిమితముగ వ్యాపించి మరొక బలముగ నాటుకొనెననియు వారికేర్పడు తెలియవచ్చెను. స్వాతంత్ర్యము-ధర్మము- ఈ రెండును గల పురాదీనైన నిర్మింపబడినపుడే, ప్రపంచ కాంగ్రెసాధము నిలవగలదు. జర్మను యువకులందఱును ఈవిషయమును గమనించి, వానిని సాధించుటయే ప్రథమకర్తవ్యముగ తరిగిబడి తదనుగుణముగ తనికేయుచున్నార. పాక్షికు, మానసికస్వభావములు రెండును జర్మనుజాతీయందు సమ్మిశ్రితములై యున్నవి. అందుచే వారిందుకు ప్రశ్నించుట సహజము. జర్మనుజాతీయగూడ ఇప్పుడు శృంఖలాబద్ధమైయున్నది. జర్మనీలో ప్రజాసామాన్యమును పోలకపుజనము - సాంఘికవిషయముల

యందును, ఆర్థికవిషయములందును- తమకు రావలసిన హక్కులను సాధించుకొనుటకొరకు, చాలకష్టములతోర్చి పోరాడుచున్నార.

అట్టి జర్మను యువజనుల సంస్థ తరపున- భారతస్వాతంత్ర్యసాధనకొరకు- కలకత్తాయందు సమావేశమగుచున్న భారతజాతీయ మహాసభకు స్వాగత మర్పించుచున్నాము. భారతజాతీయ స్వాతంత్ర్యముకొరకు మీరు సాగించుచున్న పోరాటమును జర్మనుయువకులు హృదయపూర్వకముగ సానుభూతితో దీక్షించుచున్నాము. ప్రస్తుతము సామ్రాజ్యకర్తవ్యము, ధనస్వామ్యతయును ప్రపంచమునంతట ఆవరించి ప్రజలను అణచివేయుచున్నవి. దుర్భేద్యముగ నీ రెండుకీడులను శిథిలమొనర్చుటకు ప్రపంచము గాఢించుచున్న మహా పోరాటమున, భారతస్వాతంత్ర్య పోరాటము చాల ముఖ్యమైనది. స్వాతంత్ర్యపోరాటమును- సాంఘిక, ఆర్థికహక్కుల పోరాటమున- పేరునకు మాత్రము వేరుగ గన్పించినను తత్వము నందుమాత్ర మొకటే. మనము విశ్వకంతముతో, సర్వకర్మలను తయారొంది పనిచేయువలెను.”

పర్షియా సానుభూతి

తర్షియను సోమలిక్కు పక్షముతరపున, సులేమాన్ మిర్జాగారు తరానుభవాయందు జవహర్లాలు నెహ్రూగారికి ఈక్రిందిసందేశము నందిరి:—

మెహరబా, 18 తేదీ:—భారత సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముకొరకు పోరాడుచున్న భారతజాతీయమహాసభకు ప్రతినిధుల నంవలసినదిగా ముఖ్యు శాహ్వనించితిరిని, అంతర్జాతీయ సామ్రాజ్యకర్తవ్య నిరోధసంఘమువారు వ్రాసిన బాబు ఇచ్చడే అందినది. మేము స్వయముగవచ్చి, హిసాభాకార్య క్రమమునందు పాల్గొని మీకు బాపటయై నిజపలేనను ఉత్సాహము మాత్రచాలగలదు. కాని కొన్ని చిక్కులచే మాప్రతినిధుల సంపుటకు పిలువలేనది. అతిక్లుప్తముగిరించి, ఇప్పుడు కైకి వెల్లడించుటకు పిలువెద. అందుచే, మీజాతీయమహాసభకు అన్నివిధములను జయముగలగుగాక యని హృదయపూర్వకముగ ప్రార్థించుచు మీద్వారా ఈసందేశమునకు సాహసించుచున్నాము. అనేక అంతర్జాతీయ వ్యవహారములవలన, మీజాతీయోద్యమమునకు సహాయముచేయగలదు. మీస్వాతంత్ర్యోద్యమము ధర్మమైనది. అట్టిధర్మవిజయమునకు ప్రపంచమున ప్రస్తుతిపెరచుచే అణచియొంపబడుచున్న ప్రజలందఱు, తప్పక సహాయమొనర్చెదరు. వర్షి యాకును భారతదేశమునకును పరిత్రుకపెట్టెములగు సంబంధము లేన్నియొగలవు. అందుచే మీరు ప్రస్తుత మహాసభించుచున్న దావ్యబాధలకు తర్షియాదేశము పాల్గొనుచున్నది. భారతదేశము సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము నందు నుడి నముకొరకు పర్షియాదేశము-అందును మాసోమలిక్కుపక్షము-విక్ట్రీలి ఆకురతతో నెదురుజూచుచున్నది. మిత్రులారా! స్వయముగ రాజాలసందుల ముప్పింపును మాయాశిక్కుల నంగీకరింపుడు. ఇట్లు

సులేమాన్ మిర్జా

కార్యనిర్వాహకవర్గ సమావేశము
కలకత్తా, డిసెం 21:—జాతీయ మహాసభా కార్యనిర్వాహక సంఘసమావేశ మొనర్చుచున్నాము సమావేశమైనది. ఆసమయమున విషయగర్భయ సభవార్యులకు సంచలనవిన విషయములగురించి చర్చ జరుగును. గతతర్ఫమున పరలోకగతుడైన సింహాక్షభువు, ముగ్ధులారు గాఢి, లాలా అజపరీరాం, హక్కిం అబ్దుల్లాఖాన్ మొదలగు కాంగ్రెసు ప్రముఖుల మరణమునకు విచారమును దెలుపు తీర్మానము వెల్లడిమొదలు ప్రవేశపెట్టబడును. (ఆ. పే.)

అఖిలపక్ష సమావేశము మొదలు ప్రారంభమగును గనక, సదరు సమావేశముయొక్క కార్యనిర్వాహక సంఘమువారును, జాతీయ మహాసభా కార్యనిర్వాహక సంఘమువారును మొదలు సమావేశమై చర్చనియాంశముల నిర్ణయింతురు. (ఆ. పే. పే.)

రాజాగారి స్థారకచిహ్నము ఏర్పాటు

ఉద్యమమండలం సభ
ఉద్యమమండలం 20, డిసెం—పాత లనేకమంది కొరగా మునిసిపల్ అధ్యక్షులు జె.ఎ. జేమిగుగారు బహిరంగ సభ యొకటి బరిపి రాజాగారి మరణమునకై సానుభూతి తీర్మానము గాఢించిరి. రాజాగారి స్థారక చిహ్నముగ ఒక పురమండలమును నిర్మించుటకు సభలో నిశ్చయించిరి. (ఆ. పే.)

కీ॥ శే॥ పానగలు రాజాగారు

వైస్రాయి, మద్రాసు గవర్నరుగార్ల సానుభూతి
వైస్రాయిగారు మద్రాసు గవర్నరుగారి కీక్రింది కంది వార్తనందిరి:—

“కీ॥ శే॥ పానగలు రాజాగారి యా ప్రబంధపునకు యీక్రింది సర్వమానము వైస్రాయినుండి చేరినట్లుగా వాని కందజేయుదు. “మీ యాప్త బంధు వసు పానగలు రాజాగారి మరణవార్త విని నేను మిగుల దుఃఖించుచున్నాను. మీకును మీకటులబడు యావత్తునకును సంభవించిన కష్టములకు నా హృదయపూర్వక సానుభూతిని జూపుచున్నాను.”

మద్రాసు గవర్నరుగారు శ్రీయుత పార్థసారథిరాయడింగారికి ఈ క్రిందిబాబు నందిరి:—

గవర్నరు మెంటుహాను, డిసెంబరు 18:—మహాదేవు సాగరములో మునిగియున్న మీకును మీకుటులబడువారికిని నా హృదయపూర్వక సానుభూతిని జూపుచున్నాను.

పానగలు రాజాగారి మరణమువలన నే నొక ప్రాణవిశ్రుతిగోల్పోయితిని. ఆరేండ్లనరకును పీడయీ రాజధానియొక్క ప్రభుత్వములో మంత్రివదవి నలంకరించి, కడుకాంతముతోను పైర్వయితోను కాసనబద్ధమగు పరిపాలనము నడిపి యుండిరి. రాజకీయ విషయములలో పీడ ఉన్నతా దర్శకులుగల విశిష్ట భావముతో గూడియుండిన కేశభక్తిని జూపుట కన్నదును నెనుదీయలేదు. పీడికి సహజముగ అనేకగురువములు అన్నిపార్టీలవందీయు ననేకమిత్రుల నాకర్షించుచుండెను. వారిమిత్రులెల్లరును అనేకవిషయములలో పీడి యమూల్యముగ సహాయము ఇకముందు పొందజాలరు.”

ముది నేపల్లి

పురవానులు సబురిజిప్సాగి కచ్చేరివద్ద సమావేశమై గ్రామములు పెద్దమూర్తుగారగు పరబ్రహ్మచారి ఆధిపత్యము క్రింద పానగలు రాజాగారి ఆస్తికి మరణమునకై చాల విలపించుచు, వారికిటులబడునకు సానుభూతి తెలిపిరి. వారి ఆర్థికాంతిక ఆరాత్రి గ్రామములో భజన సజపబడిన. నందివాడ నత్యనారాయణ

జేమ్స్ పోమేడ్
JAMES POMADE
JAMES PERFUMERY CO. MADRAS
దేవుమమనది

జేమ్స్ పోర్ పూమరీ కంపెనీ
288, గోవిందప్పనాయకబడి, జి. టి. మద్రాసు.
సోలు ఏజెంట్లు:— 5281
(డి. వి. భద్రం) ఎమ్. రామమూర్తి కంపెనీ, కాకినాడ.

అఖిలపక్ష సమావేశము

వ్యక్తుల నెవ్వరిని ఆహ్వానింపలేదు

అఖిలపక్ష సమావేశమునకు

ప్రతినిధులు మాత్రమే ఆహ్వానింపబడిరి

కలకత్తా 20:—కలకత్తాలో జరుగుచున్న అఖిలపక్ష సమావేశపు కార్యదర్శియగు ఆర్. ఎ. కిచ్చాయగారు ఇటుల దలంపుచున్నారు: లక్నోలో జరిగిన అఖిలపక్ష సమావేశమునకు అఖిలభారత సంస్థలలో నేసికిని సంబంధించినట్టియు, ఏ కాసర పథిలోను పభ్యులు గానట్టియు ప్రత్యేక వ్యక్తులనుగూడ డాక్టరు ఆస్వాగీగా రాహ్వానించిరిని ఆహ్వానించుచు హాకింజమిల్ ఖాన్ గారు ప్రకటించిరి. ఆ విషయములవారి కెవరు దెలిపిరి? దెలియదు. కాని, లక్నో సమావేశమునకు, ప్రత్యేకవ్యక్తులెవ్వరికిని ఆహ్వానములు పంపబడలేదని నేను నిశ్చయముగ ప్రకటించుచున్నాను. ఆ సమావేశమున పాల్గొనినవారందరకు ఏదోయొక, ప్రజాసంస్థకు ప్రతినిధులుగ వచ్చినవారే. భారత దేశమునందగుల, ప్రధానముగ ప్రజాసంస్థలన్నిటికిని ఆహ్వానము లంపబడెను. ఆ సంస్థలకు ప్రతినిధులుగ పంపబడినవారికి మాత్రమే, లక్నో సమావేశమున ప్రత్యేక మొసగబడెను. (ఆ. పే.)

ధైర్యమే విజయసాధనము

అఖిలపక్ష సమావేశ నాయకులకు

డాక్టరు మూంజీగారి హెచ్చరిక

కలకత్తా, డిసెంబరు 20:—హిందూ మహా సభాధ్యక్షులగు డాక్టరు మూంజీగారు అఖిలపక్ష నాయకుల సీక్రింజి విధముగ హెచ్చరించుచున్నారు. లక్నోయందు జరిగిన అఖిలపక్ష సమావేశమునకు గావించిన తీర్మానములకు, కలకత్తా యందు జరుగనున్న అఖిలపక్ష ప్రతినిధుల సమావేశము వారు, దృఢచిత్తముతో ధైర్యముగ బలపరచి, కృత నిశ్చయముగ ప్రకటించవలెను. కృతనిశ్చయము, ధైర్యము ఈ రెండు గుణములే భారతదేశమున ప్రస్తుత క్లిష్టస్థితినుండి మురక్షితముగ దరితేర్చుట సాధనములు. అప్పుడే, ప్రస్తుతము ప్రతినిధులుగ నున్నవారందరకు, తిరిగి వచ్చి, నిరంకుశాధి కారవ్యము నెదిర్చి పోరాడి స్వరాజ్యమును సాధించుటకు గాను, నెహ్రూజీపాఠ్యము జలపరచుట కందరును ఏకమై పని జేయవలయునను విషయమును బాగుగ గ్రహించెదర. అట్టికృతనిశ్చయమును, ధైర్యమును విడనాడి, రాజీకొనుగాను కొంతవరకే తగలకు లొంగు నుద్దేశ మేమాత్రము గవ్వదినను, ప్రతి వాడను, కమితను వరకులను, అఖిలపక్ష సమావేశమువారిపై జొప్పించుటకు వత్తిడి కలిగింప ప్రయత్నించెదర. ఇది చాల ఉపద్రవకరము. లక్నో సమావేశమున, సింధుపంజాబు పంగరాష్ట్రముల హిందూమహామండలియు బాగుగ చర్చించుకొని, రాజీగా కొన్ని యొడంబడికల కంగీకరించిరి. వాని నిపును పునర్విమర్శకు నెట్టి వెనుకటిపనినంతను కిధిలమొనర్చరాదునెడల, నెహ్రూని నేతృత్వమున, సంపూర్ణముగ విచ్ఛిన్నమైపోవును. వెనుకటినివాదములకు తగవులు తిరిగి ప్రారంభమగును. హిందూమహామండలి య పరస్పర క్రోధ ద్వేషములును, ఇదివరకు కంటె గూడ తీవ్రమై ఎంతటి ధీమతమైననుగూడ భయముచే కంపింపజేయునంత భయంకర పర్యాయమును చాల్చుగలవు. ఈవిషయమై భారత నాయకసంఘముకి ర్దిశేషులగు లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగారు తాను మరణించుటకు 15 తినములపూర్వము, ఆగ్రా యందుజరిగిన రాష్ట్రీయహిందూ సభ కధ్యక్షులతోపాటును తన అధ్యక్షి శాస్త్రాసమాన హెచ్చరించియుండెను. ఎట్టికష్టముల నెదుర్కొనవలసివచ్చినను ఏమాత్రమును వెనుదీయక కవిత్రిమగు నీహిందూమహామండలియ యొడంబడికలను ధైర్యముతో సంరక్షింపవలెను. ఇందుకవసరమగు ధైర్యధైర్యములను భగవంతుడు భారతనాయకులకు ప్రసాదించునాకాయని ప్రార్థించుచున్నాను. (ఆ. పే.)

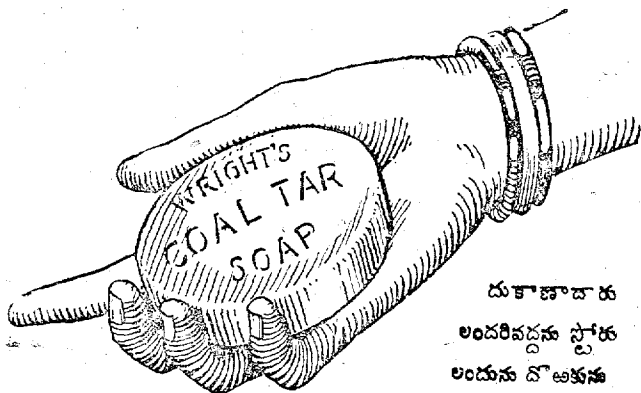
నబ్బు లన్నిటిలో మిగుల
సువాసన గలిగినదియు నూతన
వికాసమును గలిగించున దిదియే

రైట్స్ కోల్ టార్ నబ్బు నిదివరలో వాడకుండిన యెడల నేటినుండి ఆరంభించుడు. నూతన వికాసమును, పరిశుభ్రతను చేకూర్చును ఆరోగ్యకరమైనదియు, మంచి పరిమళముగలదియు నయి, చర్మమునకు, ముఖమునకు మృదుత్వమును చేకూర్చుటకు మిగుల సహాయకారి. నబ్బు లన్నిటిలోకి నిరపాయకరమైనది.

వైద్యశిఖామణులందరిచేతను, అన్ని చోట్లను, ఈ నబ్బు పరిశుభ్రపరచుటకును, మంచి వికాసమును కలిగి

WRIGHT'S COAL TAR SOAP

చుటకు శ్రేష్టమైనదని శ్లాఘించబడుచున్నది. అంగదేశపు వైద్యవక్రికలు “లాంసెట్” “మెడికల్ టైముస్” చే ప్రశంసించబడినది. మంచిను వా స న గ లి గి మిగుల నిర్మలమైనది.

దుకాణాదారు

లందరివద్దను స్టాకు

లందును దొరుకును

ఇండియా, బర్మా, సింగపూరు, సోత్ ప్రతినిధి.

టి. యన్. ఆర్. గిల్బెర్ట్. 17-5- ఆరీనియన్ పిథి మద్రాసు.

నెహ్రూనివేదికకు

అనహాయవాదుల ఆమోదము

వార్హాన్ గంజీ, డిసెం 20:—వార్హాన్ తాలూకా కాంగ్రెసుసభాసభావారి యాజమాన్యమున నిన్న రాత్రి గాంధీచాకు నందు పెద్దబహిరంగసభజరిగెను. శ్రీయుతులు గంగాధరరావు దేశపాండ్య, సి. రాజగోపాలాచారి, బాబురాజేంద్రప్రసాదు కె. సంతానంగార్లు నైమనకమిషను నెహ్రూనివేదికముల గురించి ఉద్బోధించుచు నుపన్యసించిరి. జమ్నాలాల్ బహాద్ గార్ రధ్యక్షులపాించిరి. ఉత్తమానకులు నల్లకను నైమనకమిషను సంపూర్ణముగ బహిష్కరింపవలసినదనియు, నెహ్రూనివేదికమును భారతీయులందరు కేకగ్రీవముగ జలపరచవలెననియు ప్రబోధించిరి. (ప్రీ. పేన్.)

నైమనుకమిషనువారికి రాంచీలో బహిష్కారము

రాంచీ, డిసెంబరు 20:—నైమనుకమిషనువారు నిన్న రాత్రి పాట్నా విడచి ఇన్సెద్ద రైలు దిగిరి. అచ్చుట రెండుభాగములుగ కరై కొందరు దర్బారునకు మోటారుపై బోయిరి. మిగిలినవార పర బానునైమను, వారి సతి, బర్నూ హామగారు, మేజరు ఆట్లిగారు, కోడగుగార్లు మోటారుపై రాంచిబోయిరి. రాంచిలో వారు కేరగానే నల్లజండాలుబహిష్కార ప్రబోధము ఎదురయ్యెను. పిమ్మట వారు మాత్రమై పోయిరి.

నారాయణవరము

కీర్తిశేషులైన శ్రీ పానగల్లురాజాగారి మరణము

19-12-28 సోమవారం:—సాయంత్రము మే కొద్దిమందికి వీరి ఆకస్మిక మరణవార్త కర్ణాకర్షిగ తెలియవచ్చెను. ఎవరను నమ్మకపోయిరి. నిన్నటికినం వార్తాపత్రికలు చూచుటకు ప్రతివారును ఆరురతితోనండిరి. పత్రికలు చూడగానే స్త్రీ భింబిపోయిరి. నిన్నటికినం సాయంత్రం బోర్డు బాలరహిత కాలయందు పౌరసభ శ్రీయుత సి. వి. రంగంశ్రేష్ఠిగారి యాజమాన్యమున సమావేశమయెను.

“నారాయణవర పురవాసులు, దక్షిణంజయియా ను ప్రసిద్ధ నాయకులలో నొకరను, బ్రాహ్మణేతర ప్రధాన నాయకుడును అగు పానగల్లురాజాగారి అకాలమరణమునకు చాల చింతిల్లుచు వారి కటుంబమునకు సానుభూతి తెలుపునట్లు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించిరి.

సంచార ఖద్దరవస్త్రాలయం

నారాయణవరమునందండెడి సంచారఖద్దరవస్త్రాలయము యిదిగవకనిన స్థలములకు మార్చబడును. అన్నిరకముల ఖద్దర ప్రచారకుల మూలముగా యింటింటికి పల్లెపల్లెకు పంపి అందోధులకే అమ్ముబడును.

21 తేదీ మొదలు 25 వ తేదీవరకు శ్రీయుతులు నూరి కెట్టి ఆశ్వాధ్యక్షిగారి వైశ్య సత్రం, కాళికెట్టిపండు, మద్రాసు, 26 డిసెంబరు మొదలు జనవరి 2 తేదీవరకు చినబరం.

సి. వి. రంగంశ్రేష్ఠి,

గౌరవకార్యసయిత.

నెల్లూరు

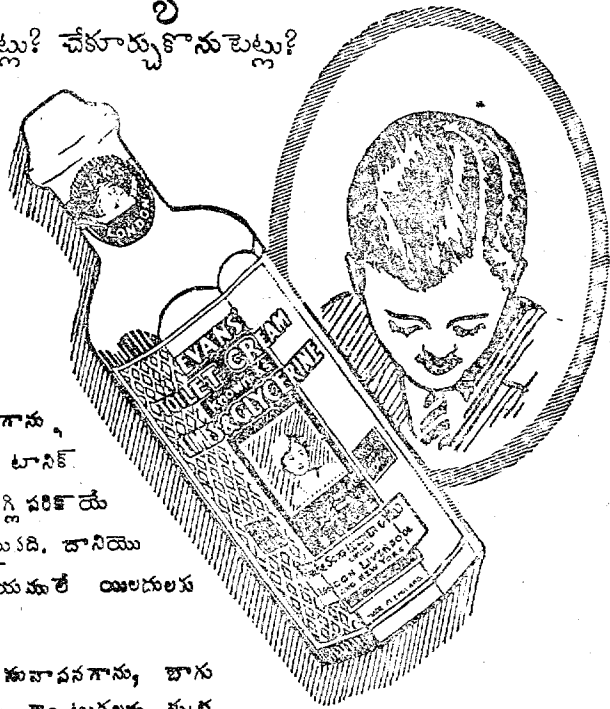
హరిశ్చంద్రనాటక ప్రదర్శనము

ఈ నెల 15 వ తేది రాత్రి ఆంధ్రగాన కళాపరిపూర్ణ సభవారు, సత్యహరిశ్చంద్రుని నాటకమును (బదర్శించిరి. ఈ నాటక పట్టాభిరామరెడ్డిగారు, బెజవాడ చంద్రశేఖరరెడ్డిగారు అడపాల వెంకటకృష్ణారెడ్డిగారు, వాకాటి సుజీవిశ్రేష్టిగారు దీపాల పిచ్చయ్యకాశ్రీగారు, మొదలగు పెక్కుగు ధనాధులు, రసజ్ఞులు, వండితప్రకాండులు విచ్చేసియుండిరి. హాయి ప్రేక్షకులచే క్రిక్కిరిసిపోయెను. ఆట ప్రారంభమయెను. హరిశ్చంద్ర బ్ర. శ్రీ బ్రహ్మతోన్ముల నుబ్బారావుగారు, చంద్రశేఖరి, శ్రీయుత ముప్పిడి జగ్గరాజుగారు, నక్షత్రమడు బ్ర. శ్రీ బలిశేషలి లక్ష్మీకాంతకవిగారు, విశ్వామిత్రుడు, శ్రీ రాయప్రోలు సత్యనారాయణగారు, బోహతుడు, బాలరత్న సత్యనారాయణుడు ధరించిరి. హరిశ్చంద్రునిజేమము విగుల రమణీయముగా నుండెను. మనోహరమైన రూపురేఖా విలాసములయందును, రాచరిక బ్రకటింపులయందును, నట నాకాశలము నందును, విగుల నైపుణ్యము జూపిరి. వీరు సంగీతమునం దననానధునియున్నట్లు, నాట్యసారస్వము చెడకుండుటకై, తగినంత సంగీతమునే, ఉపయోగించినను, మధురమైన కంఠస్వనిచే నీకులు పిక్కిటిల్లి, ప్రతిధ్వనలిన సీంహపురి నాటిరేయి ప్రత్యక్ష సీంహపురమయ్యె నని వ్రాయుట కెంతయు సంతోషము. వీరు ప్రతిదిన హాసభావనలనాభినయ గానములు, విక్కిలి ప్రశంసాపాత్రములు. “దాసిగా నిన్ను నమ్మకొదలచినాడ” నని భార్యను వికయింపు నపుడు వీరు పడిన సంతాపమునకు మేరలేదు. భార్యపుత్తు కాలకాళిక కన్యకావదనపును, వీరొకరి నొక రెడబాయుచు చంద్ర లోహితాన్య లాకవంక హరిశ్చంద్రు డొకవంక దుఃఖము బ్రదర్శింప నక్షత్రమ డాశ్చర్య మభినయింప నా ఘట్టము ను చూచు, ప్రేక్షకులతో కంటకడికెట్టిన కఠినలు మొదలు కొని వలవలనేడ్చిన మృదుహృదయాలవర కున్నారని వ్రాయుట సత్యదూరము కాదని పాఠకులు తలంప వ్రాసెదరు. కాటి కావరియైన పిమ్మట “స్వాదయమున దుఃఖమింతేని పడిలపడదు” “నాలో నాకొకభంగి నవ్వగు దురంతంబైన దుఃఖంబునకే” “ఈ యలిజేడినోట వచియించెడు నొక్కొక మాట” కాటి నుంకంబు చెల్లింపకయెకేవాం” “కాబోలు బ్రహ్మరత్నస్సమూహము” “స్వాదయ మాసరికి నాముగమెల్ల సరిపోయె” మొదలగు వద్యముల జరిమనపుడు వీరు గౌరవారీతమునుండి వెలువడిన స్వర కాళికానిశ్చేష్టరాలయములోని ఘంటారావమును ప్రేక్షకులకు వినిపించి, గంగాద్రవాహ తరంగదోలికలతో వారిను మ్రోలలాగించి నాటకరంగమును మాటమరపించి, సత్యముగా సత్యహరిశ్చంద్రునే చూచుచున్నామనిపించి, దుఃఖ సాగరమున ముంచివైచెనని వ్రాయుట అతిశయోక్తిగాదనట సప్తము.

చంద్రమతి వీరు చిరకాలమునుండి నాట్యరంగమున ప్రఖ్యాతిగాంచిన, శ్రీ జేమధారి. జేమము కొంతవరకు రమ్యముగా నుండెను. వలివతాలక్షణ మామూరియందు మూర్తి ధరించియుండెను. వీరు కొన్ని ఘట్టములయందు దుఃఖరసము సత్యంత రసవంతముగాను నైపుణ్యముగాను బ్రదర్శించిరి. వయస్సుమీరినవారగునేమో, కంఠస్వని మృదువుగా నున్నను పురుషునికింతధ్వనిలే నుండెను. ఆయనను, ఇప్పటికిని ఆభిన ప్రావీణ్యమున అద్భుతముగా బ్రదర్శించిరి. లోహితాన్య భామకరచి వడియూన్నాడని వటుపులుగ్గడించినపుడు, యా యమగర్భనిశ్చేష్టముగా వదించిన పలుకులు కూలములై ప్రేక్షకుల మనోభావములనాటెరుగాని, అటు నాడురదా వడి పరుగెత్తి యజనునారాని, జేమకొని తొందరపడుట యుక్తముగాని, అటు కీర్తనబాడుటచే కొంత రమ్యము చెడి యుండునని మాయూహ. ఆయనను అద్భుతాభినయజేత్రయని ధూళిగా చెప్పగలము. నక్షత్రమడు, వీరు అరటివండ్లిలిచి యుండించట్లుండి నక్షత్రమడుని యనిపించిరి. వీరు జగమె టిగిన బ్రాహ్మణులగదా? వీరింతవయస్సున, నిట్టిప్రాత్రను ధరించినను, నిజముగా యలియైన గురువునొద్ద శిష్యుడేయ్యనంటే నాసివలె గాన్పించెను. “హరిశ్చంద్రునిగవ్వరెట్టిన పాపముననుం గట్టి కుడువచా” యని వడిసంతాపము చేసిన విశ్వేశ్వరస్తోత్ర ము ప్రత్యేకించి ప్రశంసాపాత్రములు. విశ్వామిత్రుడు-సంగీతాభి నయ విశేషములయందు దగు ప్రావీణ్యతను గనుపరచిరి. లోహితుడు వీరందరికంటెను మున్ముందే విక్కిలి నాట్యకళాప్ర విణుడయ్యెడినని తోచెడిని. తల్లి ఆ ముడు వో యన పుడుకడలజే యని విపులవర్ణన, కాలకాళికునిజూచి నిజమైన రాచవట్టి చూపగల కోపమును చూపినపుడును, తిలవండుల నంక జూచినపుడు పొంగి పొరలి యెరులై ప్రవహించిన దుఃఖ రసమును వ్యక్తపరచినపుడును, సంతోషసాగర మొకవంక లాగ, దుఃఖసాగర మొకవంకకీడ్చ ప్రేక్షకులు నివ్వణుబి, తుదకు దుఃఖసాగరమునే యాశ్రయించిన, ఘట్టమును వర్ణించి వ్రాయుటకు మాకలము చాలదు. కాని చూచి యారసమును గ్రోలినవారికి వ్యక్తము, శుభోధకము, ఇంతయేల, సత్యము

వెంట్రుకల ఆరోగ్యము

అది సంభవించుటెట్లు? చేకూర్చుకొనుటెట్లు?

వెంట్రుకలను అందముగాను, బాగుగా పెంచగలిగిన టానిక్ ఈ వెన్స్ లెమ్మ అందు గ్లి సరికయే యని జగత్ విఖ్యాతమైంది. దానియొక్క అద్భుతగుణాధికయములే యిందులకు కారణము.

ఇది వెంట్రుకలను శుభావసగాను, బాగుగాను పెరుగునట్లునర్పి, వెంట్రుకలను శుభ్రముగా నుండునట్లునర్పను. వెంట్రుకలను బాగుగా పెరుగునట్లునర్పి, మందును నిర్హాలిం చును. వెంట్రుకలకు పరియైననూనె లనపరమై నవ్వను ఈ వెన్స్ లెమ్మ అందు గ్లి సరికయే సర్వోత్కృష్టమైంది. కెడిప్టు లందరివద్దను దొరకును.

ఈ వెన్స్ లెమ్మ అండ్ గిసరిన్

Made by
ఈ వెన్స్ లెమ్మర్ అండు వెబ్ లిమిటెడ్
లండన్, లివర్ పూల్.
వివరములకు పోస్టుబాక్సు నెం 818, బొంబాయి

5209

నకై దుఃఖపరంపరల నెదుర్కొని జుండుచున్న హరిశ్చంద్రుని కాలమున, తాము స్వయముగా కనులూర గాంచుచున్నట్లు ప్రేక్షకుల మనోభావములు నూరి ఆ కొన్నిఘంటలనేపు పుత్ర విశ్రాంతకళిత బుధువర్గమును మరచి సంసారకష్టముల నెంచక తన్మతత్వము నొందిరి వ్రాయుట యుక్తమని మా హృదయము.

మతియు, ఇట్లే అపూర్వకటలను సమాజేశపణి, సీంహపురిపాటల కర్తరంధ్రములయందును, సీంహపురి నాట్య కళక్షణ బట్టియున్న తుప్పున వదలించుటలో శోక్యము గల్గించుకొనుచున్న శ్రీయుత పండిటాటి శంకరరెడ్డిగారు కెంతయు బ్రశంసాపాత్రులు.

ప్రాధానర్ అంజన్.

కావలెను

మద్రాసు రాజదానిలో నున్న బ్రాంచీ లన్నిటి మీద ఒక మాసరెండెంట్లు కావలెను. హెడ్ క్వార్టర్స్ మద్రాసు గానుండును.

శీతం నెల 1-కి 200-25,500-80-800.

ఇన్సూరెన్స్ వ్యాపారమునం దనభవము కలవారలకు రెఫరెన్స్ యివ్వబడును.

Apply:—

B. NARASIMHAM,
Manager,
Venus Assurance Bank Ltd.,
DELHI.

మహాసూర్యవర్తి

ప్రశస్తమైన యోగము. ప్రతివారికి అనగరముయినది. తలతిరుగుట, నోటనీయారుట, కాళ్లుచేరులు మంటలు, నోటి పూత, గుండెలోమంట, మొదలగు నైర్వచికారమునకు ప్రత్యా యోగము. శ్రీ ముక్త్యాలరాజావారి సంస్థానమున తయారయి 1-నెల తు 1-కి రు 5/-.

ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల(కృష్ణా).

నోటీసు

ఏలూరులో ఇదినరకు మాపత్రిక తరపున ఏజంటుగా నుండిన మ. రా. శ్రీ. మృత్తిప్రగడ మార్కండేయ శర్మగారిని 18-12-28 తేదీనుండి మా ఏజెంటుగా లేదుగాన పత్రికలు మరల ఏజెన్సీ ఏర్పాటు జరుగునంతవరకు చందాదారుల విలాసమునకే పోస్టుద్వారా పంపబడును. గనుక అంతవరకు చందాదారులు బాకీయున్న సొమ్మును నేరుగా మా కార్యాలయమునకే ముడి యార్డరుచేయ ప్రార్థితులు.

ఆ తేదికి వైన తెలుపబడిన ఏజంటుగారికి చెల్లించు చందాలకు మేము బాధ్యులముకాము.

వ్యవస్థాపకుడు

వకటన

(2046

కోగులు స్వయముగ వచ్చిగాని, జాలుబద్వారాగాని కోగతక్షణములను తెలుపుట చేసినచో కోగస్వభావము పుచ్చుకొనవలసిన మందు, వధ్యము, వగైరాలు వివరముగ వ్రాసివంతజడును. (నెం 3) జాక్షరు త్రిపాద కృష్ణమూర్తికాశ్రీ, బెజవాడ.

దిర్రోగవైద్యశాల

జేటపాలెం:—కోగులకు పులివర్షపాలెం జమిందారు వారి సలహా:—“19 పల్లె నుంచియున్న గొప్ప చిక్క వ్యాధి వీరిచే కుదిరినది. మీ దీర్ఘవ్యాధులచే అట్లనే కళ్ళ నానరంలేదు వారికి వ్యాధిని తెల్పుడు. (4492)

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

2113

ఈ గ్రంథములో జ్యోతిషశాస్త్రము, వైద్యము, ఆంధ్ర భాషాము, మంత్రశాస్త్రము, ధారానిర్వహణము, యంత్రములు, చిట్టా శాస్త్రము, విశేషములు, విశేషములు మున్నగునవి మాత్రములే యున్నవి. మామిడిచెట్టును పుట్టింపుట, జీవముతో సమాధియగుట, కీరము లేని తలచేత మాట్లాడించుట, గాలిలో మనుష్యుని నిలుపుట మొదలగు విచిత్రము లున్నవి. దీనిచే మేజిక్ చేయగలరు. ధర రూ. 4.

‘సంజీవి’ త్రాయతం దీని ధరించిన ఆరోగ్యము, బలము, తెలివి అందము, అదృష్టమునిచ్చును. పరీక్షతో జయము కలుగును. గొప్పవారిదయ లభించును. పని చేయగలను. వ్యాపారమున లాభమువచ్చును. అనేకమంది మెప్పుపొందినది 1 కి రూ. 1-8 పి. ఆర్. జనార్దనశాస్త్రియ్య, బెంగళూరు, (గుంటూరుజిల్లా)

బొంబాయి లైఫ్ అసూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్
(స్థాపితము 1908)

సభాధ్యక్షుడు, సర్ లాలాభాయ్ నహాయ్ దాస్ Kt. C1 E.J.P. మేనేజరు యస్. వి. కార్మహప్పర్ ఇండియా దేశపు భీమాకంపెనీలలో కెల్ల అన్నివిధముల పాలసీసాకర్యము ల నివ్వగలదియే. (కల్యాణ సమపాదములు 4845 తక్కువ ప్రీమియములు. ఎక్కువ బోనస్లు. స్వల్పమరతులు. మంచి మేనేజ్మెంటు. ఆటోమెట్ సాఫ్ట్ ఫర్ ఫీచరు. పాలసీదారు హక్కు కుపంబు చేయించుట. వివరములకు వ్రాయుడు.)

K. PADMANABHAPAI B. A. Secretary
Madras Branch, P. B. No. 337,
Mount Road MADRAS.

భార్యాధర్మల సంతోషము:-

మా కామసంజీవి కలిగించును

అమోఘమైన మూత్రము ఈమాత్రము. రసవంతములగు మూత్రకలతోను ముత్యవల్లభములతోను సాలావిగ్ని సఖీయమిస్తే మొదలగు పిల్లలభంధన వస్తువులతోను అధిక శ్రమముల పైన చాలాధనమును స్వయంచరిత తయారు చేయడమైనది. ఇందులో ఒకమాత్ర రాత్రి భోజనానంతరము పుచ్చుకొనిన వెంటనే 1/2 కేరళ కాచినపాలను త్రాగవలెను. ఇట్లు ఈ మాత్రము నేర్పించినచో ఒక రాత్రియందు మొదటికన్న పదిరెట్లు పిల్లలగుట కలుగును. సభాగమనందు సంతోషము కలిగించును. బడలిక యెంతమాత్రము నుండదు. ఎటువంటి వాడ్యము లయినను చేరనీయదు.

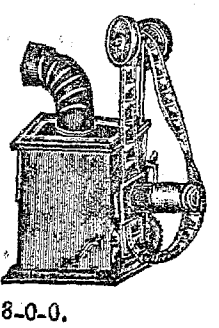
20 మాత్రము గల డబ్బీ 1 కి రూ. 2-0-0, 60 కి రూ. 5-0-0.
వి. పి. చార్మిలు ప్రత్యేకము
4902 గుప్త ఆయుర్వేదనిలయము,
బరంపురం సీటీ (గంజాంజిల్లా)

ముందు ధర రూ. 20. ఇప్పుడు ధర రూ. 8 మాత్రమే.

అమెరికన్ బయాస్కోపు మిషన్

(కరణులో చూపియున్న ప్రకారమే యుండును.)
ఈ యంత్రమునకును చదురు దీపము యుంచబడి యున్నది.
ఆంగ్లభాషాలో ఈ నెం. 1 యంత్రములో పిలింపేపులు

చేసుకొని వచ్చినట్లయితే పెద్ద బయాస్కోపులో కనుబడు చిత్రములు బహు శుభముగా చూడవచ్చును. దీనితో అనేక శాస్త్రములు, సర్క్యులు, లేడిలు, ఓడలు, మోటారు మొదలైనవి వరుగెత్తునట్లు కనబడును. దీనితో కనబడు చిత్రములు 1 గజము పొడువుకు పైగా బహు చక్కగా తెలుసును.

ధర రూ. 8-0-0.
ఈ యంత్రములో 1 గజము పిలింపుచేపు ఇశాం కంప బడును. ప్రత్యేకము పిలింపు చేపులు గజము 1-కి ధర 2 అ కొన్ని మిషన్ లేచేలిలో వున్నందున శీఘ్రములో వున్నామును

మదరాసు సినిమా కంపెనీ,
నెం. 10, ఆరుమెగం పేర్, సామలకాకపేట, మదరాసు.

జాతక మార్తాండము

8 వ భాగము అమృతయూరైనది. యందు ఏలగ్నముకు ఏగ్రహము ఎక్కడనుండియే యే ఫలములనిచ్చునో అనివర మంతయు మేమెల్లములుగాయితు మినలగ్నము ఆఖరవరకు యావత్తు ఫలములు సంపూర్ణముగా శ్లోకార్థములతో సహా చూడబడినవి. ధర రూ. 1-8-0. పోస్టాఖర్చులుకేర.

ఆకెళ్ల వెంకటేశాస్త్రి, గోపాలపురం,
8249 కొత్తపేటవాస్తు, గోపాలపురం.

ఆంధ్ర మహాభారతము

శ్రీ కోరాడ రామకృష్ణయ్య పంతులుగారి
చతుర్థోపన్యాసము

తిక్కనవర్ణనలు
(మొన్నటి తరువాత)

తిక్కనాద్యుని వర్ణనలన్నియు సహజముల, స్వాభావికములు, సందర్భానుకూలములునై యుండునని సాంకేతికములగు పాండిత్య ప్రకర్షకు కవికల్పనా చాతుర్యమును చాటుటకగా సమయానుకూలముగా యని చెప్పబడినవిగా నుండవు. వటియొక పెద్దవిశేష మేమనగా వర్ణనలకుకూడ కథాగమనమునే నూచించుచుండునని వర్ణనలకొరకు కథ ఆగిపోయినట్లు కనబడును. కథావేగమున వావర్ణనమధ్య వచ్చినను ఆయా వర్ణితాశేషములు స్వల్పముగ మనకనుబొందుట గోచరించినట్లయి, మనదృష్టి యా వర్ణితవస్తువర్ణనావస్తువే శాకర్మింపబడునని వర్ణనావర్ణిత ప్రసరింపబడును. భావశృంగారము వెంటనే కలుగక భావవేగమునకు, లేదా కథాగమనమునకు అడ్డుగలిగినపుడే మనదృష్టి యావర్ణనయొక్క బాహ్యవర్ణనావస్తువును రచనా శైలి చమత్కారములందు దగుల్కానును. తిక్కనాద్యుని వర్ణనలలో ననేకములు తరువాతి ప్రబంధవర్ణనలకు మార్గదర్శకము లైనవని చెప్పవలసియున్నను అతని భావసౌందర్య మాకర్మించినట్లు భావసౌందర్యము మన మనముల ముందుగా శాకర్మించదు. శేషావృత్తవర్ణనమగున్న వెనుకనే చెప్పబడినది. ఇక్కడ దాని భీకరరూపమును మన కనులయెదుట తెల్పుటయే తిక్కన ముఖ్యోద్దేశము. ఎందుకనగా, పాండిత్యము వారియ ముఖ్యము తెల్పుటకనువై యితరలు దానిచేత శేరరానిచే యుండవలెను. ఇతరులెక్కుటకు పిలువనిచే భయమును గొల్పినది కావలయును. శేషాయాధానము లితరలకు గనబడకుండ దట్టమైన జ్యోతిషములు కలిగియుండవలయును. దానిపై తెట్టి దమయాధానముల నెవరైన గుర్తించి పైకి లాగుదురేమో యను డిగులలేకుండ పాండిత్యము యభ్యుచుండుట కనువైనదై యుండవలెను. ఇట్టి లక్షణము లన్నియు గలదని చెప్పబడినది తిక్కనచేసిన వర్ణనయొక్క ఫలము. దాని భీకరవర్ణనావస్తువును సీసగీతతో వర్ణించి చెప్పబడినదిగాక, మరల నొక కార్త్యుల వృత్తములోగూడ చెప్పినాడు.

“పక్షివాక్యకలమకొ పరతనిలయప్రాంతోత్థమం దాని
రక్షోభాతపిశాచగోచరము నై...”

శేషావృత్తయొక్క భీకరాకారమును వర్ణించు సందర్భమున తిక్కనాద్యు డీ కార్త్యులవృత్తమును వాడుటనబట్టియే యాతని భావసృష్టికి రచనాశైలికి గట్టి యడ్డుతుంబున పాండిక కలవో పరిశీలించి తెలిసికొనవలసి యున్నది. ఆపద్యము నడకయే దానిభయంకరాకారమును నూచించునదివలె నున్నది. ఇక్కడనే కాదు. తిక్కనాద్యు డీ కార్త్యులవృత్తమును వాడిన పలుసందర్భము లిట్లే యున్నవి. భీమసేనరసాగారప్రవేశ సందర్భము శాతము “తనయఖండితభావజలగర్భము యచ్చట ముంగలిగా మదము త్రగద్రగజసర్పకగతిని”

కా. ధ్యాతౌకారితకద్యుత్పత్తిమధున స్తంభావలీయాపమకా
భ్రాంతాతిప్రభాగ బోధరహిత ప్రాగ్భావము...
నిర్మితుండై సతికలపట్టకొనిచొచ్చెన్ భీమకరుగ్రతక

అర్ధరాత్రియందలి కటికచీకటితో శాసన్ముంబగు కీచక విధకు ప్రధానరంగంచైన యాత్రదేశమున భీమము నిర్మితుండై ప్రవేశించుటకు కటికచీకటిలోగూడ కండ్లకు గట్టినట్లు కనబడినాడు తిక్కన. ఇక్కడ నీ కార్త్యులవృత్త మభీకరాకారమును నూచించుటకు దోడ్పడినది. కీచకుని ప్రవేశముకూడ నీ వృత్తమునే నూచించినాడు.

కా. “సింగం బున్నవహానికేతమునకుకొ శీఘ్రంబునన్ వచ్చు మా
తంగంబుకొ బురుడెందుచుకొ.”

భీమము విరటునికొల్పిన శేరి “జయజయమునకు నమ్మ నుజేంద్రునకు వినయంబున మ్రొక్కి నిర్భుతుడై యే విన్నవించబడినది...” ఆపదర్భమున తిక్కన వాడినకార్త్యులవృత్తము భీముని సహజధైర్య గాభీర్యములకు, నొక విధమున రూతుత్వమును, ముక్కుకు నూటిగ బోవు నొకవిధమున బండ తనమును నూచించునదై యాపద్యునునందలి భావములకును భీమనిస్సభావమునకు నెంతయు దగినట్లే యున్నది. కావ్యాదిని కృష్ణద్రైపాయనునిమహామాలికయమును భారతముయొక్క గొప్పతనమును నూచించుటకగా తిక్కన యావృత్తమునే గ్రహించి “విద్యత్సం ప్రకనీయభివ్యక్తితాతేనండు” అని రచించినాడు.

ఇట్లు తిక్కనలో భావము, భావ, శైలి, భంజనం కరములు నొందొంటితో చక్కోపాండిక గలవై కథాశ్రమము నడపించుచుండుననిగా తాను తెలు నడవు.

శృంగారవర్ణనలు

ఉత్తర ద్రావది మొదలగువారినిగూర్చిన శృంగారవర్ణనల నిందుక విలకింపుడు. ఆయాపాత్రల నెప్పుడు నెదుటనిలవదెట్టి వాసౌందర్యము నెప్పుడు తిక్కన వర్ణింపడు. ఏదోయా కథాసందర్భమునకు డిగినవినును కల్పించుకొనియే వర్ణించుచుండును. సామాన్యముగా వారినడకలను వర్ణించులిచే వారిసౌందర్యమును వర్ణించుచుండును. అర్జునుడు వేడియాపమున విరటుని గొల్పవచ్చుటను

“కాళ్లయొప్పిదమాడకట్టుబట్టలముచే యంగపంకులదాచు
లంద మెడల.....విరటుకొలుపు చేర నడకు వచ్చె”

యని వర్ణించుచు వాతనివేడియాప మచ్చొత్తినట్లు మనకగ పటించాడు. ఇక్కడ వాతనిరాకకే ప్రాధాన్యము.

ఉత్తరనుగూర్చిన వర్ణనలు వివాహసందర్భమునగాక దుసూరలు వచ్చినవి. ఈరెండు శామెరాకపోకలనుగూర్చినవే. మొదట బృహన్నల కొప్పకెప్పటకగా విరటుడు రావించగా

“అల్లదనంబున నడవు మెకొనఁజూచు
నడవుకాంతకి వింతతోడవుగాగ
నెడవెడనూగారు వింతయొద్దెర్పదారని నగులతోశాత
నిగుడ.....

ఉత్తర చనుదెంచె - నలరునిలకుపుపుటమ్ముచోరె”
మఱియొకమా అుత్తరని సారధ్యమునకుగా శృహన్నల నియ్యకొలుపుటకు దాను పోయి తోడ్కొనివచ్చెదనని పూని

“అడుగులనునఁగాంతి నయ్యెడ పద్మరా
గంబులెలకట్టుకరణి నొప్ప
భాలిండ్లు తనునెడ వ్రాలింకఁ జెప్పొందుననడకగదీగ
యల్లాడుచుండ...నుత్తర నరనకాల కరిగె”

ననియు వర్ణించినాడు. కాని యీమె రాకపోకలనుగూర్చి వర్ణించుటయే ఆ కథాసందర్భమునబట్టి యాతనికి ప్రధానమైనది. ఈ మూలముగా తిక్కన యామెసౌందర్యమును వర్ణించుటకు ప్రసక్తిని గల్పించుకొనినాడు. ఇక్కడ విశేషమేమనగా కాలగతినిబట్టి మార్పునొందుచున్న యామె నయ్యెడిలాపములను, నవయజ్ఞావృత్తమును వర్ణించుచు, నవి యామెనడకయొక్క సౌంపున కెట్లు తోడ్పడినవో చూపినాడు. మొదటివర్ణనకాలమునకును రెండవవర్ణనకాలమునకు నుమా రొక సంవత్సరము వ్యవధానము కలదు. ఈరెండువర్ణనలలోనగూడ నుత్తరదరణములను నడుచు జనుల్లు కనున్లు నేవర్ణింపబడినవి. కాని మొదటి వర్ణనమున నవి

“జన్మనంబుచెన్ను నివ్వజిల్లుచునీకొ దెంపుచున్నవని తెలిపినాడు. కాని సంవత్సరమైన పిదప శామెసితి యెట్లుండనో అచ్చట నట్లే వర్ణించినాడు. అడుగులకు బహురాగకాంతి, కాడిగయల్లాడుచుండుట - కామంధకారములొ క్రొవ్వెద కొమరు విగులుట - ఈతరణములు దీప్తికొందుట - నడక పాంసయానమునబోలుట - నిలియన్నియు యావసప్రాధుర్యావమును దెలుపునై యున్నవి. కాని యిలియన్నియు నడకవర్ణనతోపై కన్యమును బొంజినవిగాని ప్రత్యేకముగా వర్ణింపబడినవికావు. తిక్కనాద్యు డేవర్ణనలను జేసినను చేకూరిపాత్రములకు దగినట్టులుగ, సందర్భానుకూలముగ, సహజపులిరిన చేయుచుండు నడకను నెప్పియేని నిదర్శనములను జూపవచ్చును. (ద్రావదిని గూర్చిన వర్ణనలలో నితరు లామెనుగూర్చి చెప్పినమాటలు శామె తనసితిగూర్చిన వర్ణనలు శామెస్వభావపాత్రావలికికి జెరిగినవి గావున నీచ్చట తిక్కన చేసినవర్ణనలనె పరిశీలింతుము. సైరంద్రీవేషమున ద్రావది నుద్దేశము గొల్పవచ్చు సందర్భమున

“పరిచారికాత్మకేళా,పరిణతి దనమేన నచ్చుచు భావనకుం,దిరమెలకొనునంకె, కరణముతో బురము ద్రుపదకన్యక సొచ్చెన్”.

ఇక్కడ తిక్కన చూపిన మనోవృత్తివరణము గమనింపదగినది. ద్రావది ఎట్టి మనోవృత్తిగలదై యున్నదో పరిచారికాత్మకేళాపరిణతి దన మేన నచ్చుచుదీ యుండునో అట్టి ఆంతరంగము గలదై యాభావము తనమాఖమున గనబలచుచు బోయెనట. ఆంతరంగవృత్తులకు వావృత్తకారములకును బొందిక కల్పించి వర్ణించుటలో తిక్కనాద్యుని చాతుర్యమునుగూర్చి ప్రత్యేకముగా జెప్పవలసియున్నది. ద్రావది యట్లుపోవుటను

“పలమొంబో గప్పినబాడటి నునుగాంతి, గదలిన యమృతాంతుక శయబోరె”

యను సీసమున వర్ణించినాడు. పలుకువడిన సౌందర్యమును వర్ణించుటలో తిక్కనాద్యున కుత్సాహము మెండు. కీచకునివలన భంగపాటుపడినద్రావది నవట్టి యామెసితికి దగినటుగ నున్నను మాసిన యామెసౌందర్యవిశేషమును శృంగింపజేయుచు నెట్లు వర్ణించినాడో చూడుడు

“ఎలడిగ గప్పినలలితవరాగంబుగ్రయ మేదినీరేలువొప్ప...”

పర్యజనవంద్యయైన పాంచాలి దైన్యమొంది విరటుని పధేశేర నరిగినదట్లు దైన్యముతోపాటామెగొప్పతనమునుగూడ నుగ్గింపజేయుచున్నాడు. ఈవర్ణనములోను బ్రధానాంశ మామె ఎటువధిశేర నం గలదే. ఈమె నుద్దేశపాత్రకిం బోవుట నెంతెప్పుముగా వర్ణించినాడో చూడుడు. శేషము పో

MADRAS.

ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండవలసినది!

దీనిచే గలుగు గుణము అత్యద్భుతము!!

మా తోకామయహార కస్తూరి మాత్రలను

Regd.

Trade Mark

తెప్పించి, ఒకదఫా వాడిన మీరు మిక్కిలి తృప్తిచెందవలసి నూ నిశ్చయభిప్రాయము. కఠినము అనుగోయమును వచ్చుచున్న క్రమంపాత్రములే ఇందుకు కలుగు నిదర్శనము.

ఇది మేలైన కస్తూరి, కంఠమపువ్వు, అపూర్వమైన ఓషధులు మొదలగునవి చేర్చి, కాస్తూరి కస్తూరి తయారు చేయబడినది. తాంబూలముతో గాని, విడిగా గాని ఉపయోగింపవచ్చును. కలువిధముల, దగ్గులు, శీతలము, అడిగ్గులు, ప్లేగు, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి, పిల్లల కడిగెము, క్రక్కల ఈడు, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధకము, బలహీనత మొదలగువాటికి ప్రయోగములతో చనివేయును. స్త్రీలు కనిపిల్లలు మువలీవారు మొదలగువారికి అమృతపదా నము. బాలింతలకు ఒక గొప్ప వరప్రసాదము. 250-300 మాత్రలు గల బుడి 1 కి ధర రూ 0-4-0, పాస్తా ఖర్య 0-4-0. పోస్టేజీ ఖర్యతో 8 పసా రూ. 1-8-0, 12 కి రూ. 2-18-0, 25 కి రూ. 5-3-0

594

భిషగ్గర్తన పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, ప్రొఫైటరు, శ్రీ సీతారావు వైద్యశాల, మైసూరు.

ప్రతి గృహమునందు అత్యవశ్యకముగా నుండవలసినది!

తరుణముమించి పోవకమునుపే మీరల పెండ్లుకల గురించి తగుకృత్య వహింపుడు.

పెండ్లుకల దుష్టనతో వూడినద్యునఁ తలఁపకు అలసింపకును
పెండ్లుకల చెడిపోవుటకు అతిఅత్యంత యనిగ్రహింపుడు

కామినియాకాయుర్ రిజిస్టర్డ్

నా శేటి నుండియే వాడుకొరంభించుడు.

తలపెండ్లుకల బాధలన్నింటికి

దివ్యామృతము

పెండ్లుకలను కాంతినిపీనముగాను, విజ్ఞాపకము నీద నుగానుండుటకుండి రక్షించి కట్టుకుచ్చునలె, తుమ్మెద రక్తమునె నిగనిగలాడించును. ఈసులభపదవిని శేటి వరక్షింపుడు. మీపెండ్లుక లెంత త్వరతో అందముగా పెరుగునో, తలకు చల్లదనమును గలిగించు నో గమనింపుడు. కాజినీయాకాయుర్ మీపెండ్లుకలకు శేటు అధి కృతగలుగజేయునో గుర్తించుడు. క్రమక్రమముతోను, కలలోను, కృతగలుగజేయునో గుర్తించుడు. క్రమక్రమముతోను, కలలోను, కృతగలుగజేయునో గుర్తించుడు.

మరకాకాదరంబరివద్ద, కరిమగల్ ద్రవ్యము లమ్మకారంబరివద్దను పోవును. మీవూరి వర్తకులొద్ద కొనుగత్తును, కాజినీయాకాయుర్ అని చూచి మరికొనుడు.

సీసా 1-కి నుం రు 1-0-0 పోస్టేజీ 0-6-0 క్రత్యేకం, సీసా 3 కి రు 2-10-0 పోస్టేజీ 0-12-0

ఓ తొ ది ల్ బ హా రు (రిజిస్టర్డ్)

కాజుట మరువకుడు.

మీడుపువ్వుమీదగాని, శేటు రుమామీదగాని రెండుమాడు చుక్కలు ఆటోమోర్ బోన చర్మన పెంట్తో మిక్కిలి మనోహరమైనట్టి మల్లె, దేవపువ్వుల కరిమగల్ములను, పెదవలి నట్టినట్లును. పెండ్లపములములను బంధువులందరిని సంతోషపరచుటకు, ఆటోమోర్ బోనో తప్ప నురద్యము కావరాదు. శేటి ఒకసీసాకొని, వాని అద్భుతకరిమగల్ము లనుభవించుడు.

1/2 కొమ్మ ఓటోమోర్ బోనో	రు. 2-0-0
1/4 " "	" 1-4-0
1 గ్రాము " "	" 0-12-0

నవూనా సీసారెండణల పోస్టు స్టాంపులు పంపిన పంపబడును.

నువానన కార్డు 1-కి అణా 1

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ.

285, బామ్బాయ్ మార్కెటు, బొంబాయి. నెం 2

126

ర సాయన చాయశాల

మేలైన గట్టి చాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

గట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయడములో "ఇండియాలో" నెల్లను మొదటివారని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు.

అన్ని రకములలోను పక్కారంగులు సలీనుగా చిక్కును.

ఒకపర్యాయము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు విని, మరి యితర రకములను ముట్టరు.

5143

శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది.

AMRUTANJAN

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT.

BOMBAY & MADRAS.

కామామృతము

కా మా మృ త ము 1676

ఈయామృతము రాత్రిపూట ఒక్కమాత్ర పుచ్చు కొనిన ఎంత నిస్సారమైన కుక్కమైనను వెంటనే సంసారసౌ ఖ్యము నీయగలదు. 5 దినములలో మూత్రములో గలసిగాని, మందు వెనుకలగాని, నిద్రలోగాని పోయెడి కుక్క మును దృఢ ముగా నిలిపివేయును. మధ్యన పుంసము, నరములబలము తగ్గి నవారు ఈమందునే పైకి పూతగానూడ నుపయోగించిన మిక్కిలి క్షేమంతులు కాగలరు. మీయు తరములు రహస్య ముగా భద్రము చేయబడును. యోగ్యతాపత్రములు అనంత ములుగాగలవు. 20 మాత్రలసీసా రు 2-0-0 అడ్రసు:— అమృతాశ్రమము నెం 1. ఏలూరు క. గోదావరిజిల్లా

శ్రీలక్ష్మీ శిల్కు-ఫేక్టరీ

వెద్దాపురము

శిల్కు

వెద్దాపురములో శిల్కువస్త్రములను తయారుచేయు ఫేక్టరీ మాదితప్ప ఇతరులకు ఫేక్టరీలేనే లేదను విషయము మన ఆంధ్రులకందజుకును తెలిసిన సంగతియే, మాయొద్ద అందజుకును పనికివచ్చు శిల్కువస్త్రములు అన్నిరంగులలోను సాదా అంచులు, సాదా కమ్ములు, జరీ అంచులు, జరీ కమ్ములుతో సిద్ధముగానున్నవి. మా సరకులు ఇండియాలో అన్నిచోట్లను దొరుకును. మా సరకులకు మా ప్రేమమార్కు ఉండిపోరును. మా ప్రేమమార్కులు లేని బట్టలు అనగా వస్త్రములు మావికావని తెలియవలెను. కావలసినవారికి స్వాంతులు ఉచితముగా పంపబడును.

ముప్పన సోమరాజు అండ్ వీర్రాజు,

ప్రాప్తేబుద్ధు: శ్రీ లక్ష్మీశిల్కు ఫేక్టరీ 8558
తెలిగ్రాఫ్ ఆడ్రసు. } వెద్దాపురము గం.
"శిల్కు గుడ్డు" }

రోజాపుష్ప లేవ్యాము 8351

మలబద్ధమును హరించుటలో శ్రేష్టమయినది- కాంబోచనమును చక్కగా గలిగించును. రుచికరమయినది- కఠ్యము లేదు. 15 తులీ డబ్బి రూ. 0-10-0.

మ క ర ధ్వ జ 5

అన్ని వ్యాధులకు శ్రేష్టము రక్తవృద్ధిని, జలమును కలిగించును తుల 1 వారు 12-0-0 16 గ్రాములు రు 1-0-0. పి. సి. పి. అండుకో ఆయుర్వేదపరమాశ్రం, పెరిచేపి, కల్లూరుజిల్లా